

Marksist Bakış

Bütün Dünyanın İşçileri Birleşin!

Yıl: 3- Sayı: 14

Fiyatı: 2 YTL

Emekçileri Bölen Egemenlerin İç Çatışmasında TARAF OLMA!

SINIF KAVGANI YÜKSELT!

- * Sosyal Demokrat Emekçilere Açık Mektup
- * Ergenekon Işığında "Derin" Devlet
- * Türban Kavgasında Soldaki Kafa Karışıklığı
- * Troçki ve Sosyalist Dünya Devrimi
- * Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg(Leon Troçki)

www.bolsevik.org

TEMEL İLKELERİMİZ

Ya Barbarlık Ya Sosyalizm: Tüm toplumsal ve ekonomik hayatın bir avuç kapitalistin çıkarları doğrultusunda şekillendiği kapitalist sistem varlığını, ancak savaşlarla sürdürmektedir. İşsizlik, açlık, yoksulluk, savaşlar ve doğanın tahribatının sorumlusu kapitalizm ve onun içkin özellikleri olan kar hırsı ve rekabettir. Kapitalizmde bütün zenginliği işçiler yaratır. Bu zenginliğin çoğunluğun ihtiyaçları için kullanılabilmesi ancak işçi sınıfının kolektif olarak bütün zenginliğe, üretim araçlarına el koymasıyla, üretimi ve dağıtımını kontrol etmesiyle yani proletarya diktatörlüğü ile mümkündür.

Aşağıdan Sosyalizm: Sosyalizm, ancak tüm ezilenlerin ve yoksulların desteğini alarak onlara öncülük eden işçi sınıfının kitlesel, doğrudan, militan mücadelesiyle; işçi sınıfının kendi eylemleriyle mümkündür. Sosyalizm, küçük bir azınlığın kendini kitleler yerine ikame etmesiyle kurulamaz. Sosyalizm ancak işçi konseyleri aracılığıyla aşağıdan yukarıya örgütlenen bir işçi iktidarı ile gerçekleştirilebilir. Bunun dışındaki kestirmeci, maceracı, tepeden inme her yol kaçınılmaz olarak bir azınlık iktidarıyla, kapitalizmle sonuçlanır. Marks'ın dediği gibi işçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır.

Sosyal Devrim: Bu düzenin kurumları işçi sınıfına karşı kapitalistleri korumak için vardır. Bu kurumlar işçi sınıfı tarafından ele geçirilip kullanılmaz. Mevcut sistem iyileştirmeler yapılarak, yani reformlarla düzeltilemez. Sosyalizm parlamento aracılığıyla gerçekleşemez. Bir sosyal devrim zorunludur.

Yurtseverlik değil Enternasyonalizm: Bütün dünya işçileri kardeşler. İşçilerin vatani yoktur. Küresel bir sistem olan kapitalizmin tarihin çöp tenekesine atılabilmesi için işçi sınıfının uluslararası birliği zorunludur. Marks bu yüzden bütün dünyanın işçileri birleşen çağrısı yapmıştır. Ulus içindeki bütün sınıfsal ayrımları perdeleyen yurtsever ideoloji ise işçi sınıfını uluslararası düzeyde böler, bize kapitalizmin çizdiği ulusal sınırları benimsememizi öğütler. Özünde işçi sınıfını mevcut sisteme eklemlen bu ideoloji yönetici sınıfların en büyük silahıdır.

Tek Ülkede Sosyalizm Mümkün Değildir: Kapitalizm dünya ölçeğinde bir sistemdir. Bunun alternatifi olan sosyalizm de ancak dünya ölçeğinde gerçekleşebilir. Tek ülkede sosyalizmin olamayacağı görmek için Marksist olmaya bile gerek yoktur. Dolayısıyla herhangi bir ülkede gerçekleşebilecek başarılı bir devrimin kaderi (dolayısıyla tüm insanlığın kaderi), devrimin diğer ülkelere sıçramasına bağlıdır. Bu mümkündür, çünkü kapitalizmin krizleri küresel, devrimler seridir.

Ulusal Sorun: Devrimci Marksistler ezilen halkların kendi kaderini tayin hakkını savunur, ezilen halkın politik temsilcisine ulusal sorunla ilgili konularda devlet karşısında koşulsuz eleştirel destek verir. Devrimci Marksistler her türlü etnik ve dini azınlığın üzerindeki baskılara karşı çıkar, onların örgütlenme hakkını savunur.

Cinsiyetçilik: Yaşadığımız sistem kadınları ezmektedir. Kapitalizm, kadınları işyerinde ucuz iş gücü olarak, aile içinde ise yeni kuşak işçi sınıfının bedavaya yetiştirilmesinde ve ev işlerinin bedava halledilmesinde kullanmaktadır. Bu durum kadınların hayatın her alanında geri planda kalıp ezilmesine yol açmaktadır. Devrimci Marksistler her yerde cinsiyetçiliğe karşı mücadele edip, kadınların her alandaki eşitliğini savunurlar. Devrimci Marksistler insanların cinsel tercihleri nedenleriyle ezilmelerine, eşcinsellerin aşağılanmasına karşı mücadele ederler.

Devrimci Parti: İşçi sınıfının kendiliğinden mücadelelerinin bir işçi devletiyle sonuçlanabilmesi için devrimci parti zorunludur. Bu parti işçi sınıfının en ileri devrimci unsurlarını bünyesinde toplar, onların sınıf içerisindeki dağınmak etkisini merkezileştirir, onları koordine eder ve aktif siyasi hayata ve sınıf mücadelesine müdahale eder. Bu parti tüm işçi sınıfına öğretir ve ondan öğrenir. İşçi sınıfı içinde kök salmış, kitlesel bir devrimci işçi partisinin sınıf mücadelesinin kritik anlarında ve özellikle devrimci durumlarda var olması devrimin başarıya ulaşması için çok hayati bir faktördür, bu yüzden böyle bir partiyi inşa etmek ertelenemeyecek bir görevdir.

Devrimci Görev: Bu ilkelere katılan herkesi Marksist Bakış Dergisi faaliyetlerini büyütme çağırıyoruz..

İçindekiler

Sosyal Demokrat Emekçilere Açık Mektup	2
Ergenekon Işığında “Derin” Devlet	6
Kapitalizmde Suç ve Ceza	10
Türban Kavgasında Soldaki Kafa Karışıklığı	13
Troçki ve Sosyalist Dünya Devrimi	16
Geçmiş ve Gelecek	23
Karl Liebknecht ve Rosa Luxemburg(Leon Troçki)	26
Sınıf Belleğinden Şanlı Bir Sayfa: Tarih Direnişi	31

MARKSİST BAKIŞ

Üç Aylık Politik Dergi

Yıl: 3 Sayı: 14 Mart 2007

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ayşe Şensöz

Yayın İdare Adresi: Mithatpaşa Cad. 34-F Blok Daire No: 28

Kızılay/ANKARA Tel: 0 312 480 95 60

Baskı: Yön Matbaacılık - Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi B Blok

1.Kat No: 366 Topkapı, İstanbul Tel: 0-212-544 66 34

Yayın Türü: Yaygın süreli, üç aylık

İletişim İçin:

E-mail: marksistbakis@yahoo.com

Büro-Adres: Mithatpaşa Cad. 34-F Blok Daire No: 28

Kızılay/ANKARA

SOSYAL DEMOKRAT EMEKÇİLERE AÇIK MEKTUP

Sendikasız, sigortasız, izbe yerlerde yok pahasına uzun saatler sömürülen milyonlarca insan ve onların aileleri bizim gerçeğimizdir. İşsizlik, hayat pahalılığı, gelecek kaygısı, düşük ücretler, yabancılaştırma, sağlık ve eğitim hakkının gaspı, yoksulluk ve hatta açlık bizim sorunumuz. Bize bunları doğumdan ölüme kadar yaşatıp hayatı zindan eden kapitalizme karşı birleşmek yerine başörtüsü üzerinden işçi sınıfı ve yoksulları bölen politikalara alet olmak düzenin efendilerine yapılan en büyük iyiliktir. Zaten emekçiler birleştiğinde şimdi kendi iç kavgalarını verenler derhal birleşecek ve sarmaş dolaş olacaklardır.

22 Temmuz seçimlerinde %47 oy oranına ulaşarak yeniden tek başına iktidar partisi durumuna gelen AKP, 3 Kasım 2002 seçimlerinden sonra başlayan birinci iktidar dönemine göre çok daha güçlü durumda. Başından beri arkasında olan sınıfsal bloğun (ABD- AB ve diğer uluslararası sermaye çevreleri, TÜSİAD ile ifade edebileceğimiz Türkiye büyük sermayesi ve yeni palazlanan Anadolu sermayesi ile küçük burjuvazinin hallice olanları) AKP'ye verdiği destekte bir azalma yok. Diğer taraftan bu kesimlerle açık veya örtülü biçimde zıt çıkarlara sahip olan, bu yüzden de AKP'ye şiddetle karşı koyan askeri-sivil bürokrasi çevrelerinin gücünde büyük düşüşler yaşandı. AKP'nin ilk iktidar döneminde ordu, CHP, Anayasa Mahkemesi başta olmak üzere diğer yüksek yargı organları, YÖK ve rektörler ile en başta da cumhurbaşkanı AKP'ye karşı güçlü bir blok oluşturmuşlardı.

Kendileri de OYAK vb'leri ile sermayeleşmiş bu kesimler, AKP'nin emek üzerindeki saldırıları karşısında seslerini çıkarmazken, devlet katında ve ülke yönetiminde sahip oldukları imtiyazların budanması anlamına gelen konularda büyük fırtınalar koparmışlardı.

Egemen sınıfın bu farklı kesimlerinin çıkar çatışmasını gözlerden saklayan ulusalcılık, laiklik, demokrasi, halk iradesi gibi ideolojik kamuflajlar konusunda çoğu tiksindirici ikiyüzlülüklerle bezenmiş birçok laf salatası dinledik. Tarikatçı bezirganlar, eli palalı çember sakallılar "demokrasi havarisi" kesilirken, AKP'nin TÜPRAŞ özelleştirmesine stratejik ulusal bir kurumun yabancılara satışı dolayısıyla ayağa kalkanlar OYAK Bank'ı yabancı bir tekele satmakta herhangi bir çekince görmediler, bunların şakşakçısı ulusalcılar da bu durum karşısında dut yemiş bül-bül kesildiler. İslamcı AKP'nin en büyük ortağı, ne ilginçtir, ABD ve İsrailken; 12 Eylül rejimi boyunca İslamcılarını destekleyen, sayısız cami ve Kuran kursu açtıran, Alevileri sapkın inanç olarak gösteren istihbarat raporları hazırlayanlar laikçilik şampiyonu oluverdiler. Emekçi kesimlerde burjuva medyanın düzenli olarak pompaladığı bu kayıkçı kavgasının tarafları olarak bölündüler.

Bütün bu gürültünün eşliğinde 22 Temmuz seçimlerine gidildi. Beklendiği üzere AKP büyük bir zafer elde etti. Bu zaferin neticesi olarak sivil-askeri bürokrasi kesimi önemli ölçüde geriletildi. Önemli bir iktidar aygıtı durumunda olan cumhurbaşkanlığı koltuğuna Abdullah Gül oturdu, Anayasa Mahkemesi başkanlığına İslamcı kökenli Haşim Kılıç seçildi, CHP mecliste büyük sandalye kaybına uğrayarak zayıfladı, YÖK başkanlığına AKP'ye yakın bir isim olan Yusuf Ziya Özcan getirildi. Bu süreç, üniversite rektörlerinin ve yüksek yargı organlarının değiştirilmesiyle devam edecektir.

Bu hızlı güç kaybının ardından AKP'ye karşı kullanılacak etkili tek kart olarak Kürt sorunu kalmıştı. Kürt sorununda şovenizm azdırılacak, linç kültürü yeşertilecek, böylelikle de Kuzey Irak'a girme konusunda oldukça çekimser davranacak olan AKP hükümeti köşeye sıkıştırılacaktı. Plan buydu, ne var ki olayların akışı, pabucun pahalı olduğunu gösterdi. Yaratılan şoven canavarın baskısı AKP'yi aşır askeri çevrelere kadar ulaşınca tıptı tıptı AKP ile kol kola ABD'nin ayağına gidildi. Böylelikle AKP karşısında Kürt sorunu kartı da iskartaya çıkmış oldu. Şimdilerde AKP'nin eli çok daha güçlü durumda. Ordu ile arasında ABD'nin eliyle bir anlaşma sağlanmış görünüyor. Böylelikle Kemalist-ulusalci kesimlerin güvendiği dağlara kar yağmış oldu. İlk döneminde türban, imam hatipler vb konularda iktidarsız kalan AKP, ikinci döneminde bu konulara el atmaya hazırlanıyor.

Ve yine egemenler kendi kavgalarını verirken Türkiye'de emekçi cephesi büyük bir ideolojik kriz yaşamakta. Sınıfın örgütlü kesimlerinde daha yaygın olarak bulunan, kendisini sosyal demokrat olarak niteleyen milyonlarca emekçi, AKP'nin seçim başarısı ve icraatları karşısında büyük bir moral bozukluğu ve karamsarlık içerisinde bulunuyor. Şeriat öcüsüyle sürekli korkutulan, bu korku paralelinde sürekli sağa kaydırılarak statükonun savunucusu haline getirilmeye çalışılan, böylelikle de tam bir çıkmaz sokağına itilen bu kesimlerin, AKP'nin iktidara uzanışı ile

bu çıkışta devletin rolü ve sermaye düzeni arasındaki ilişkiyi anlaması gerekir. Yazımızın temel amacı bunu açıklamaktır.

Laikçilik Merkezli Siyaset Burjuva Düzene Bağlanmanın Adı Olmuştur

İlk olarak açıklanması gereken mevzulardan birisi, emekçilerin AKP'yi destekleyen kesimlerinin yaşadığı krizdir. Bu konunun açıklığı kavuşturulması, sosyal demokrat emekçilerin yaşadığı kafa karışıklığının aşılması anlamında da önemli bir role sahip olacaktır.

Kent yoksulları ve işçi sınıfının daha dağınık kesimleri seçimlerde, neredeyse bir blok olarak, AKP'yi destekledi. AKP'ye verilen destek bugün de değişmiş benzemiyor. Buradaki asıl çelişki, AKP iktidarının sermayeci politikalarının en büyük mağduru olan yoksul halkın AKP'nin en çok desteklendiği kesimlerin başında gelmesidir. Bu çelişki, kavranamadığında umutsuzluk, çaresizlik ve sosyal mücadelelere olan inançsızlık baş gösterir. Bu nedenle bu çelişki çözülmemelidir.

Şöyle bir soruyla başlayalım: Emek sermaye çelişkinin ve sosyalist güçlerin çok geri planda kaldığı bir durumda, siyasetin sıradan insanlara AKP-CHP kavgası ve laiklik-türban karşıtlığı temelinde lanse ettirildiği bir siyasal iklimde, kent yoksulları ve genel olarak emekçiler neden CHP'yi tercih etsinler? Bu kesimlerin asıl gündemleri olan geçim sıkıntısı, işsizlik, hayat pahalılığı, sağlıksız konutlar, geleceksizlik vb. konularda CHP'nin AKP'den farklı bir politikası var mıdır? CHP'nin bu konularla ilgilendiği görülmemiştir. Aksine CHP de tıpkı AKP gibi işçi, emekçi, yoksul halk düşmanı neoliberal politikalarla her açıdan sadıktır. CHP'nin ilgi alanı, diyanetli, imamlı, din dersli bir "laiklik" anlayışı ile milliyetçi-ayrımcı-şovenist tantanalarla sınırlıdır. CHP'nin izlediği çizgi esas olarak tuzu kuru orta sınıflara hitap eden son derece itici, elitist bir karaktere sahiptir. Bu yüzden, köklü sosyal demokrat geleneklere sahip bir kısım emekçiye bir kenara bırakırsak, CHP siyasetinin alıcılarının doğal sınırları, yüksek öğrenim görmüş, müreffeh orta sınıfların darlığıyla belirlenmiştir.

Burada dikkat edilmesi gereken bir nokta var. Sorun, CHP'de ya da günah keçisi ilan edilen Baykal'da değildir. Bu gibi süreçler, kişisel faktörlerle açıklanamayacak kadar köklü politik bağlan-tılara sahiptir. Hatırlanırsa, AKP'nin uyguladığı ekonomi politikaları, DSP iktidarınca uygulanan Kemal Derviş politikalarıdır. Daha eskilere gidersek karşımıza SHP ve Murat Karayalçın çıkar. İkti-darlarında benzer politikaları uyguladıkları gibi emekçiler için kara bir gün olan 5 Nisan 1994 karar-larının altına imza atmışlardır. 67 ilin 39'unun belediye başkanlığını 1989 yerel seçimlerinde kazanan Erdal İnönü başkanlığındaki SHP, uyguladığı neoliberal politikalar, vurgunculuk ve adını müteahhit partisine çıkaran çizgisiyle 1994 yerel seçimlerinde Erbakan ve RP'nin büyük bir sıçrama yapması-na zemin hazırlamışlardır. Kısacası, sosyal demokrat olarak adlandırılan bu kesimler, sermaye düze-nine bağlı oldukları ölçüde, emekçiler için bir seçenek olmaktan büyük ölçüde çıkmışlardır. Peki, AKP'yi farklı kılan nedir? Şimdi de bunu açıklayalım.

Tüm Müslüman Coğrafyada Benzer Süreçler Yaşanıyor

Türkiye'de yaşananlar, aslında tüm Müslüman coğrafyada yaşananlarla temelde aynı özelliklere sahip. Son otuz yıldır uygulanmakta olan neoliberal politikalar, tüm dünyada olduğu gibi Müslüman coğrafyada da emekçileri vurmuştur. Sosyal demokrasinin bu politikalarla zaten tav oluşu, Stalinist solun 1980'lerde netleşen iflası ve ardından gerçekleşen tasfiyesi, yoksul halkı ve emekçileri köşeye sıkıştırmış, örgütsüzleştirip yalnızlaştırmıştır. Hayat şartları giderek ağırlaşan bu ülkelerde sınıfsal uçurumlar giderek büyürken emekçi halkın dağınıklığı ve buna paralel olarak savunmasızlığı da yoğunlaşmıştır. İslami cemaatler bu noktada devreye girerek yoksul insanlara kendilerini ekonomik ve sosyal bir sığınak olarak gösterebilmişlerdir. Zaten vahşi sömürü düzeninde kendisini çaresiz hisseden, geleceksizliğe mahkum edilmiş, örgütsüz geniş yığınlar din her zaman bir sığınak gibi gelmiştir. Bu dünyadan umutlarını kesenlerin tesellisi öbür dünya ve din olmuştur. Marks, "din halk-ların afyonudur, kalpsiz dünyanın kalbi ruhsuz dünyanın ruhudur" derken bunu kastetmekteydi.

Örgütsüz ve umutsuz kitlelerin üzerindeki dinin etkisini asıl tırmandıran tarikatlar ve diğer İslami yapıların maddi imkanları olmuştur. Gerçekten de dini vakıflar, cemaat ve tarikatlar yoksullukla boğuşan halk için giderek cazibe merkezi haline gelmiştir. Bu kesimler, sömürü sisteminden elde ettikleri ganimetlerle güçlenmişler ve dayanışma ağları sayesinde halkı kendilerine çekmişlerdir. Böylece sözkonusu tarikatlar giderek toplumsal ağırlıklarını arttırmış, İran'dan Endonezya'ya, Pakistan'dan Filistin'e çok zengin bir mücadele geçmişi olan Müslüman coğrafya giderek yeşil renge bürünmüştür. Yani, tüm Müslüman coğrafyada olduğu gibi Türkiye'de de solun, kapitalist-emperyalist sisteme karşı toplumsal muhalefet rolünü oynayamaması sonucunda, İslamcılık gelişme fırsatı bulmuştur. İslamcılığın bu verimli alanı değerlendirebilmesi için ona gerekli itilimi ve temel gücü sağlayan da yine emperyalist-kapitalist düzenin egemenleri olmuştur. Bu konuya yazı içerisinde tekrar döneceğiz.

Ancak Devrimci Mücadele Siyasal İslamı Çözebilir

Bugün neoliberal saldırılardan çok acı bir şekilde etkilenen yoksul halk açısından AKP'li belediyelerin dağıttığı yardımlar muhakkak ki hiç yoktan iyidir. "Şimdiye kadar kimden ne fayda

Çözüm nerede? Siyasal İslamın yükselişe geçmesinin maddi nedenleri-ni açıkladık. Buna göre çözüm bozuk düzenle bağları kopararak toplumsal muha-lefet bayrağını yükseltmekten geçer. Böylelikle yoksul halkın düzen dışı, başka bir dünya-nın mümkün olduğunu gösteren bir alternatif olmuştur. Vahşi sömürü çarkları-na sistemli saldırılar gerçek-leştiren devrimci bir hareket ezilenler için bir çekim merkezi olacaktır. İşçi sınıfı ve yoksul halk, sınıf mücadelesini yükselttiği ölçüde, AKP ve tarikatlar zemin kaybedecek, bünyesinde barındırdığı bütün cerahatler ve ikiyüzlülükler gözler önüne serilecektir. Ancak toplumsal eleştiri yoluyla gençlik kazanıla-bilir. Gelişecek sınıf hareketi karşısında varoş gençliği de onurlu bir yaşam için, kendi geleceğini eline almak için, eşitlik ve özgürlük kavgasındaki yerini şüphesiz alacaktır.

gördük?" sorusu CHP ve diğer burjuva partilerini bu kesimlerin gözünde diskalifiye etmektedir. Bu anlamda yoksul halka kızmak anlamsızdır, onlar kendi yaşam deneyimlerinin doğrudan sonuçları paralelinde tavır geliştirmektedir. Hiçbir farklı alternatifin kendisini gösteremediği koşullarda yoksul kesimlerin siyasal tercihlerinde kendilerine dağıtılan yardımların belirleyici olmasında şaşırtıcı bir yan yoktur.

Çözüm nerede? Siyasal İslamın yükselişe geçmesinin maddi nedenlerini açıkladık. Buna göre çözüm bozuk düzenle bağları koparak toplumsal muhalefet bayrağını yükseltmekten geçer. Böylelikle yoksul halkın düzen dışı, başka bir dünyanın mümkün olduğunu gösteren bir alternatifi olmuş olacaktır. Vahşi sömürü çarklarına sistemli saldırılar gerçekleştiren devrimci bir hareket ezilenler için bir çekim merkezi olacaktır. İşçi sınıfı ve yoksul halk, sınıf mücadelesini yükselttiği ölçüde, AKP ve tarikatlar zemin kaybedecek, bünyesinde barındırdığı bütün cehaletler ve ikiyüzlülükler gözler önüne serilecektir.

Ancak toplumsal eleştiri yoluyla gençlik kazanılabilir. Gelişecek sınıf hareketi karşısında varoş gençliği de onurlu bir yaşam için, kendi geleceğini eline almak için, eşitlik ve özgürlük kavgasındaki yerini şüphesiz alacaktır. Türkiye sınıf mücadelesi bize bunun çok net örneklerini sunmaktadır.

İşçi hareketinin ve devrim mücadelesinin büyük atılım kaydettiği yıllar olan 1970'ler boyunca emekçilerin yaşadığı varoş semtleri solun kalesi durumundaydı. Yoksul halk çocukları devrimci mücadelenin neferleri olmuşlardı. İslamcılık ve genel olarak aşırı sağ taşrada muhafazakarlığın ağır bastığı ufak yerlerde kendilerine yaşam alanı bulabiliyordu.

Yine 1989 bahar eylemlikleriyle başlayan işçi hareketi SHP'nin yerel seçimlerde büyük bir zafer elde etmesini sağlamıştır. Büyük kentlerin kenar semtleri bu seçimlerde bir bütün olarak SHP'yi desteklemiştir. Bunun arkasından yatan şey ise SHP'nin Özal'ın neoliberal çizgisine karşı emekten yana bir alternatif gibi gözükmesiydi. Bu dönemde de bütün işçi kentleri siyasal tercihlerini SHP'den yana kullandılar. Kayseri'de, Sincan'da, İstanbul'un hemen hemen tüm yoksul varoşlarında seçimleri SHP kazanmıştı.

**Devrimcileri darağaçların-
da sallandıran, İslam-
cılığın hamiliğini yapmış,
bugün de devrimcilere göz
açtırmamak için bir hayli
enerjik davrananların
peşinden laiklik adına git-
mek tam bir safdillik olur.
Onların dertleri kendi ayrı-
calıklı konumlarını kaybet-
memektir. Siyasal İslam
ancak devrimci mücadele
çerçevesinde gerile-
tilebilir.**

SHP, Özal ile özdeşleşen neoliberal politikaları eleştiriyor, 12 Eylül anayasası ve rejimine karşı "demokrasiyi" savunuyordu. Gelgelelim yerel yönetimlere paralel olarak, 1991 genel seçimlerinde de iktidar ortağı olan SHP iddialarının tam tersine neoliberal bir çizgiye imza atmış, kontra faaliyetler, faili meçhuller, çeteler vb SHP iktidarında patlama yapmıştır. Bunun sonucu olarak, sosyal demokrasinin önlenemez düşüşü başlamıştır. 1994 yerel seçimlerinde ise SHP 89'da kazandığı belediyelerin büyük kısmını Erbakan'ın RP'sine kaptırmıştır. Uygulamaları ile eski iddiaları arasındaki büyük aç farkı SHP'yi tüketirken kent yoksulları "adil düzen" vadeden Erbakan'ın Refah Partisi'ne yönelmişlerdir. İslamcı hareketin tarihinin bu bölümünde İslami retoriğe batırılmış bir sol söylemle, RP kent yoksullarını yanına çekerek İstanbul ve Ankara başta olmak üzere metropol kentlerin belediyelerinin ve dolayısıyla çok büyük ekonomik kaynakların kontrolünü eline geçirmiştir. Buradan elde ettikleri güçle de bugünlere gelinmiştir.

Toplumsal muhalefeti devrimci bir içerikle yükseltmek, işte yapılması gereken tam da budur. 70'li yıllardaki halk uyanışının celladı olan ve hala sömürülenlerin

ufak bir kıpırdanmasına bile tahammül edemeyen postal ve yandaş bürokratlar da büyük sermaye ve AKP de tarikatlar da ABD ve AB egemenleri de kısacası şimdilik birbirleriyle kavga eden bütün sınıf düşmanlarımız en çok bundan çekinmektedir.

AKP'nin yükselişine büyük öfke duyan emekçiler durup düşünmeliler. Sırf bir parça bez uğruna, kendileriyle aynı kaderi paylaşan milyonlarca emekçiye sırtlarını dönüp, böylelikle de onları AKP'nin kucağına itip, sonra da 12 Eylül'de devrimcilerin, emekçilerin üzerinde tank yürüten ve hala daha bu bozuk düzeni değiştirmek isteyenlere kan kusturmaya yeminli postalın ve onun çanak yalayıcılarının arkasında saf tutmak ne kadar doğru?

Yaşamın emekçi sınıflara dayattığı türban dışında ve ondan çok daha vahim o kadar sorun var ki. Daha geçtiğimiz günlerde İstanbul Davutpaşa'da bir atölyede gerçekleşen patlamada 20'nin üzerinde işçi yaşamını kaybetti. Sendikası, sigortası, izbe yerlerde yok pahasına uzun saatler sömürülen milyonlarca insan ve onların aileleri bizim gerçeğimizdir. İşsizlik, hayat pahalılığı, gelecek kaygısı, düşük ücretler, yabancılaşma, sağlık ve eğitim hakkının gaspı, yoksulluk ve hatta açlık bizim sorunumuz. Bize bunları doğumdan ölüme kadar yaşatıp hayatı zindan eden kapitalizme karşı birleşmek yerine başörtüsü üzerinden işçi sınıfı ve yoksulları bölen politikalara alet olmak düzenin efendilerine yapılan en büyük iyiliktir. Zaten emekçiler birleştiğinde şimdi kendi iç kavgalarını verenler derhal birleşecek ve sarmaş dolaş olacaklardır. 12 Eylül'de böyle olmadı mı? TÜSİAD biz çok ağladık şimdi onlar ağlasın derken, Kenan Evren her yerde vatan-millet nutukları atarken, halk dipçik yağmuru altındaydı, ülkenin başına ise Nakşibendi tarikatı üyesi Amerikan menşeli Özal getirilecekti.

Siyasal İslamcılık güçlenmiştir. Ama bunun nedeni ağır sömürü şartlarının yoksul halkı AKP'li belediyelerin, tarikatların, iktidarın vb sadaka türünden yardımlarına muhtaç hale getirmesidir. Sosyal demokratlar ve sendikal bürokrasi düzene olan sadakatlerinden ve aynı soysuz yağmacı zihniyete sahip olduklarından hiçbir şekilde halka alternatif olamadıkları gibi tersine sağa kayışı hızlandırmışlardır. Sosyalist ve devrimci hareketlere nefes aldırılmaya yeminli egemen sınıf ve kolluk kuvvetleri de halkın alternatifsizliğini perçinlemişlerdir.

Postal peşinde koşmak, boş yere ondan medet ummak, türban kavgasına girişmek sınıf hareketini dumura uğratacağından halkın alternatifsizliğini kalıcılaştıracak bu da son kertede siyasal İslamın gelişimine zemin hazırlayacaktır. Zaten uzunca bir süredir olan da budur. Bu nedenle düzene karşı toplumsal muhalefet saflarına geçmek, tuzu kuru orta sınıflardan ve bilhassa da kendisini her daim milletin efendisi gören "devletlü" bürokrasiden kopuş zorunludur. Bu yüzden de egemen sınıfın suni gündemlerinden uzaklaşıp emekçilerin gerçek gündemine odaklanılmalıdır. Sınıf mücadelesi yükseltildiğinde siyasal İslamın bezirganlarının da pili bitmeye başlayacaktır. Sömürü düzenin ağı babalarından olan bu kesimler emek mücadelesi karşısında hızla zemin kaybedeceklerdir. Yeşil sermayenini tarikatların hangi rantsal ilişkiler içinde oldukları, çalışanlarını nasıl bir sömürüye tabi tuttukları bilinmektedir. Sokak hareketi, İsrail ve ABD dostu İslamcılar varoşlardan temizleyecektir. Devrimci sosyalist hareketin samimiyeti ile Tayyip, tarikat, yeşil sermaye hareketinin ikiyüzlülüğü arasındaki nitelik farkı yeni nesil genç kuşağı devrimin neferleri haline getirecektir. Kapitalizmin yarattığı dev çelişkiler buna gebecektir.

Türban, siyasal İslamın yükselişinin bir ifadesidir. Bu, doğru. Öte yandan bu yazının esas vurgulamaya çalıştığı üzere türban sermaye düzenin bir sonucudur ve ancak sermaye düzenine karşı girişilecek bir toplumsal muhalefet dalgası çözüm olabilir. Kılık kıyafet yasağı gibi düzenin yasaklarının savunucusu olarak da toplumsal muhalefet örülemez.

İslamcılığın Yükselişi, Sermaye Düzeni ve Burjuva Devlet Geleneği

Diğer taraftan bu somut durumun altındaki somut süreçler masaya yatırılmalı. Siyasal İslam'ın yükselişinde ordu, 12 Eylül, bunların koruduğu sermaye düzeni ve genel olarak da uluslararası emperyalizmin rolü nedir? Bu konu başlı başına ele alınması, derinlemesine incelenmesi gereken bir başlıktır. Öte yandan türbanı ve siyasal İslamı büyük tehdit olarak algılayan sosyal demokrat emekçilerin sorunu sermaye düzeni ve devlet geleneğinden bağımsızmış gibi ele alması onları postalın kucağına itmektedir. Her şeyden önce sorunun temellerinde yatan faktörler açıklığa kavuşturulmazsa çözüme ulaşılamaz.

Yeni cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile Deniz Gezmiş 68 kuşağının öğrenci liderleriydi. Abdullah Gül Milli Türk Talebe Birliği (MTTB)'de Deniz Gezmiş de Devrimci Öğrenci Birliği(DÖB)'nde ön plana çıkıyorlardı. Devrimci öğrencilerin okula alınmaması gereken aşırı sağcılar olarak listeledikleri isimlerden biri de Abdullah Gül'dü.

MMTB, komando denen çeteler, Ülkü Ocakları gibi sağcı örgütlerin temel vazifesi ülkede yaşanan devrimci uyanışı terörize etmekte. Bunların ipleri, Türkiye egemen sınıflarının ve komünist tehlike karşısında teyakkuzda olan ABD'nin elinde idi.

1972'ye gelindiğinde Deniz Gezmiş idam edildi. Askeri yönetim Deniz'i asmakta kararlıyken, son dönemin ulusalcısı Süleyman Demirel mecliste idamın oylaması sırasında iki elini birden havaya kaldırıyordu.

Abdullah Gül ise 70'li yıllarda Akıncılar örgütünün elebaşlarından biri, 80'li yıllarda önemli bir işadamı, 90'lı yıllarda milletvekili ve bakan, 2000'lerde ise başbakan ve cumhurbaşkanı oldu. Böyle bir kariyer için, göz yummanın çok ötesinde bir burjuva devlet siyaseti gereklidir.

68 ve 78 devrimci süreçlerinde işçi sınıfı ve yoksul halkın sosyalist mücadelesi karşısında bir fren vazifesi görmek için "beslenen" aşırı sağ, 12 Eylül cuntasından sonra "Türk İslam sentezi" ile devletin resmi ideolojisi haline gelmiştir.

12 Eylül toplumsal muhalefeti ezip, işçi sınıfı ve yoksul halka karşı büyük saldırı dalgasını başlatma fırsatını yakaladı. Yerli ve uluslar arası sermaye bu durumu kutlarken yeni bir uyanışa karşı ırkçı-milliyetçilik ve din toplumun damarlarına şırınga edilmeye başlandı. ABD'nin Müslüman coğrafyada sola karşı uygulamaya soktuğu yeşil kuşak projesi temelinde işliyordu her şey. Fetullah Gülen bugün hala ABD'dedir. Tayyip ve Gül, AKP'yi kurar kurmaz soluğu ABD'de aldılar. Ladin, Taliban, Müslüman Kardeşler aslında ABD yetiştirmelerinden başka bir şey değildir.

İslamcılar faşistlerle birlikte hızla kadrolaştılar. İslamcı şirketler pıtrak gibi ortaya çıkıp hızla büyüyorlardı. Tarikatlar hızla güçlenirken Alevi köylerine asimilasyon amaçlı zorla camiler diktiriliyor, din dersleri zorunlu hale getiriliyor, her yerde mantar gibi Kuran kursları ortaya çıkıyordu. İşte bu büyük maddi güçler temelinde, düzene muhalif solun ezildiği halkın giderek yoksullaştığı bir ortamın belirleyiciliğinde, İslamcı sadaka taktiği yavaş yavaş etkisini göstermeye başlayacaktı. Bu arada 89'da başlayan 91'in ortalarına kadar süren işçi mücadeleleri SHP'yi yerellerde ve ulusal hükümette iktidara taşısa da bahsettiğimiz düzen içi tutumları bir süre sonra iflas etmiş ve meydan İslamcılara kalmıştır. İşçi hareketi de 91 yılından itibaren, Kürt sorununda ve Birinci Körfez Savaşında yaratılan milliyetçi-şoven kafa karışıklığına teslim olarak gerilemeye başlamıştır. Özet olarak söylemek gerekirse İslamcılığın yükselişi burjuva düzenin bekası, yerli ve yabancı sermayenin çıkarı adına örgütlenmiş bir devlet siyaseti olmuştur. Ordu bu politikanın merkezinde bulunmuştur. Daha sonra gösterilen ve hala devam ettirilen karşı çıkışa iktidar mekanizmalarından dışlanmayla ilgilidir. Devrimcileri darağaçlarında sallandıran, İslamcılığın hamiliğini yapmış, bugün de devrimcilere göz açtırmamak için bir hayli enerjik davrananların peşinden laiklik adına gitmek tam bir safdillik olur. Onların dertleri kendi ayrıcalıklı konumlarını kaybetmemektir. Siyasal İslam ancak devrimci mücadele çerçevesinde geriletebilir.

Türban, siyasal İslamın yükselişinin bir ifadesidir. Bu, doğru. Öte yandan türban sermaye düzenin bir sonucudur ve ancak sermaye düzenine karşı girişilecek bir toplumsal muhalefet dalgası çözüm olabilir.

ERGENEKON IŞIĞINDA "DERİN" DEVLET

Derin devlet tartışmaları Ergenekon operasyonu ile birlikte yeniden alevlendi. Türkiye'nin katliamlarla, suikastlerle, provokasyonlarla dolu tarihinin yıllardır en gizemli(!) öznesi olarak önümüzde duran bu kavram yeniden şekillendirilmeye çalışılıyor. Her ne kadar bu operasyon burjuva medyada demokratikleşme yolunda bir adım olarak lanse edilse de asıl amacın cerahati dışarıya akmaya başlayan yaraya pansuman yapmak olduğu açıktır.

Derin devlet tartışmaları Ergenekon operasyonu ile birlikte yeniden alevlendi. Türkiye'nin katliamlarla, suikastlerle, provokasyonlarla dolu tarihinin yıllardır en gizemli(!) öznesi olarak önümüzde duran bu kavram yeniden şekillendirilmeye çalışılıyor. Her ne kadar bu operasyon burjuva medyada demokratikleşme yolunda bir adım olarak lanse edilse de asıl amacın cerahati dışarıya akmaya başlayan yaraya pansuman yapmak olduğu açıktır.

Türkiye'de derin devletin varlığına değinmeden önce artık iyice muğlaklaştırılan bu kavramın sınıfsal niteliğini ortaya koymak zorunluluktur. Bu tartışma için sınıflı toplumların oluştuğu eski çağlara kadar gidebiliriz. Sınıfların ayrışması ve sınıfsal çatışmaları başlaması sonucunda egemen sınıfların baskı mekanizmalarının örgütlü bir şekli

olarak devlet kavramı ortaya çıktı. Engels devletin tanımını şu şekilde yapar: "Devlet, daha çok, toplumun, gelişmesinin belirli bir aşamasındaki bir üründür; bu toplumun, önlemekte yetersiz olduğu uzlaşmaz karşıtlıklar biçiminde bölündüğünden, kendi kendisiyle çözülmez bir çelişki içine girdiğinin itirafıdır. Ama, karşıtlıkların, yani karşıt ekonomik çıkarlara sahip sınıfların, kendilerini ve toplumu, kısır bir savaşım içinde eritip bitirmemeleri için ve görünüşte toplumun üstünde yer alan, çatışmayı hafifletmesi, "düzen" sınırları içinde tutması gereken bir erklik gereksinimi kendini kabul ettirir. İşte toplumdan doğan, onun üstünde yer alan ve ona gitgide yabancılaşan bu erklik, devlettir." Kapitalist toplumlarda devletin konumu

konusunda önemli yanılsamalar mevcuttur. Engels'in devletin toplumdan doğan ve ondan uzaklaşan bir güç olduğu konusundaki yaklaşımı bugün bir kez daha vurgulanması gereken bir noktadır. Zira devletin sınıflar üstü bir kurum olduğu, sınıflararası uzlaşmanın bir zemini olduğu konusundaki küçük burjuva yaklaşım oldukça yaygındır. Bunda yerleşmeye başlayan burjuva demokrasisi ile alt sınıflara verilen kimi hakların (seçme ve seçilme hakkı vs.) etkisi büyüktür. Fakat kaynağını ister bonapartizmden, ister faşizmden isterse de gelişmiş bir burjuva demokrasisinden, nereden alırsa alsın, sınıflı toplumlarda devletin değişmeyen bir tek karakteri vardır. Bu konuda Lenin Marks'ın yaklaşımını kesin bir dille ifade eder: "Marks'a göre, devlet, bir sınıf egemenliği organı, bir sınıfın bir başka sınıf üzerindeki baskı organıdır; sınıflar arasındaki çatışmayı hafifleterek, bu baskıyı yasallaştırıp pekiştiren bir "düzen"in kurulmasıdır." Devletin ortaya çıkışından itibaren yerine getirmekle görevli olduğu sorumluluk budur. Öte yandan, tarih, sınıf savaşımının bir ürünüdür. Kapitalist toplumlarda da tarihe yön verecek olan sınıf çatışmaları kesintisiz devam edecektir. Burjuvazinin baskı ve sömürsü devam ettikçe, proletaryanın tepkisi yoğunlaşacaktır. Bu durum karşısında ise burjuvazinin "yasal" baskı aracı olan devlet ve onun polis, gizli servisler ve ordu gibi kurumları devreye girerek bu tepkiyi bastırmaya çalışacaklardır. Kimi durumlarda ise devreye devletin içinde gelişen, fakat onun kurumları arasında herhangi bir yasalılığı bulunmayan aygıtları ortaya çıkacaktır. Gerek katliamlar, suikastler, provokasyonlar yoluyla gerekse medya ve iletişim araçları aracılığıyla psikolojik bir mücadele başlatarak sınıf hareketini baltalamaya, yok etmeye çalışacaklardır. Bu yöntemler devletle bir arada gelişen derin devleti oluşturur. Fakat tıpkı burjuva devlet mekanizmasında olduğu gibi, derin devletin de ipleri burjuvazinin elindedir. Burjuvazi kendini boyunduruk altında tuttuğu kitleler karşısında güçsüz hissettiği anda kendi yasallığını da aşır derin devleti ön plana çıkararak durumu kurtarmaya çalışır. Bu sayede, yasal devlet mekanizmasının sanki bu olaylarla bir ilişkisi ve bilgisi yokmuş gibi bir aldatmacaya, yasal devletin

meşruluğunu sağlamaya dönük bir aldatmacaya gidilir.

Türkiye'de Derin Devlet

Derin devlet kavramı, Türkiye gündeminde eski bir tartışma konusudur. Burjuvazi, medyasıyla veya sözcüleriyle bu tartışmayı derin devletin var olup olmadığı noktasına kilitlemeye çalışmaktadır. Özellikle kontrgerilla aracılığıyla yapılan eylemler sonrası bu tartışma sürekli olarak alevlendirilmiştir. Bizim açımızdan derin devletin var olup olmadığı tartışma konusu değildir. Zaten bakıldığında burjuvazinin eski cellatları ve sözcüleri bile eteklerindeki taşları dökmüşlerdir. Uzun yıllar sol hareketin önünü kesme misyonunu edinmiş Süleyman Demirel derin devletin varlığını kabul etmek zorunda kalmıştı. Burjuvazinin bir başka celladı Kenan Evren'in bu konuda sarf ettiği sözler ise daha anlamlıdır. "Evet, derin devlet var. Devlet yönetiminde zaaf belirirse o zaman derin devlet duruma el koyar." Bu itiraf, aslında derin devletle yasal devlet arasındaki geçişkenliğin net bir anlatımı. 12 Eylül'e gelinen süreçte Evren'in bahsettiği zaafın nasıl yaratıldığını biliyoruz. 1 Mayıs 1977'de Taksim'de, sonraki yıllarda Maraş'ta, Çorum'da, Beyazıt'ta örgütlenen katliamların, düzenlenen pek çok suikastın amacı bizzat bu "zaafı" yaratıp, devrimci sınıf hareketini baltalamak ve kaos ortamı yaratarak askeri darbeye meşruiyet yaratmaktır. Bunu da istedikleri şekilde gerçekleştirmeyi başardılar.

80'li yılların sonu ve 90'ların başında sınıf hareketi yeniden canlanmaya başladı. Öte yandan Kürt hareketi de tırmanışa geçmekteydi. Egemen sınıflar bu tehlike karşısında yeniden "derin"lerde gizledikleri yapılanmaları gün ışığına çıkardılar. Özellikle egemen sınıfları rahatsız eden Kürt hareketine karşı düğmeye basıldı. Katliamlar, köy yakmalar, faili meçhuller, işkencelerle dolu bu süreç 12 Eylül'den sonraki en karanlık dönem oldu. Bu süreçte Hizbullah da desteklendi, kollandı hatta yönlendirildi. Hizbullah, Batman ve Diyarbakır başta olmak üzere hemen her gün Kürt hareketinden insanları sokak ortasında güpegündüz katlediyordu. Bütün bu süreci yönetenler aslında herkes için açık olmalı ve yine derinle yasalın iç içe geçtiği de ortadadır.

Uğur Mumcu, Muammer Aksoy, Bahriye Üçok, Çetin Emeç ve Turan Dursun gibi gazeteci ve yazarlara yönelik düzenlenen suikastlar, beslenip büyütülen Hizbullah benzeri dinci örgütlere mal edildi. Bu durum, laiklik söylemlerini kullanan şoven güçlerin toplumsal tabanını genişletmeyi amaçlıyordu. Böylesi bir ortamda gerçekleşen Sivas Katliamı ise geçmişte pek çok örneğinde olduğu gibi Alevileri hedef aldı. Refah Partisi'nin belediye başkanlığında hızla İslamcılığa kayan kentte Aziz Nesin'in konuşmaları bahane edilerek büyük bir provokasyona imza atıldı. Günler öncesinden planlandığı belli olan katliam, şehir merkezinde kameraların önünde saatlerce sürdü.

Emekçi ve devrimcilerin hak arama mücadelelerine anında müdahale edebilen devlet Sivas katliamını saatler boyunca izledi.

Sivas katliamının ardından tepki, kontrgerilla ve devlete yöneldi. Yükselen "Kahrolsun kontrgerilla" sloganlarına karşısında Genelkurmay Başkanlığı tarafından verilen yanıt, işin özünü anlatmaktadır: "... Kontrgerilla diye bir şey yoktur. Genelkurmay'a bağlı eski adı Özel Harp Dairesi olan Özel Kuvvetler Komutanlığı vardır. Kontrgerilla denerek Türk ordusunu hedef alan bu iddiaları nefretle kınıyoruz..." İsmi "Özel Kuvvetler Komutanlığı" ya da başka bir şey olması durumu değiştiren bir şey değil elbette.

Türkiye'de derin devlet tartışmaları 1996 yılında yeni bir kırılma yaşadı. Her ne kadar Ertuğrul Özkök gibi burjuva kalemler, Türkiye'de derin devlet kavramının ortaya çıkışını bu tarih olarak göstermeye çalışsa da tartışmaların asıl eksenini derin devlet içerisinde yapılan operasyonlar oluşturdu.

Susurluk'ta meydana gelen ve emniyet-siyaset-faşist mafya ilişkisini açık bir şekilde gündeme oturtan kaza, bu operasyonun başlatılması yönünde ilk adım oldu. Derin devletin üzerinde kontrolü zayıfladığı oranda, sivil-askeri bürokrasi, bu olaya el atacaktı ve Susurluk kazası bunun için iyi bir araç olabilirdi. Ayrıca koalisyon hükümetlerinden ve bunun yarattığı istikrarsızlıktan bıkan sermaye çevrelerinin de yaygın desteğini kazandı. Bu temizliğin sınıfsal niteliğinin üzerine örtbas etmek amacıyla toplumun önüne farklı gündemler konuldu. Bu amaçla bir yandan Refah Partisi'nin anti-laik tutumu hedef gösterilirken, diğer tarafta Tansu Çiller ve Mehmet Ağar önderliğindeki Doğru Yol kanadının faşist çevrelerle ve emniyetle girdikleri gizli ilişkiler ortalığa saçıldı. Derin devletin ve arkasındaki güçlerin açığa çıkarılması talebiyle başlayan "Sürekli aydınlık için 1 dakika karanlık eylemleri" bir süre sonra Refah Partisi'ne karşı laik Türkiye mitinglerine evriltildi. Böylelikle laikçi refleksler, şeriat paranoyası ve bu konudaki aşırı hassasiyet oluşturmak için yapılan çalışmalar meyvelerini vermiş oluyordu. Derin devlete karşı uç veren potansiyeli olan bir toplumsal dinamik, düzen içinde eritildi ve hatta hakim sınıfların elindeki bir koz haline dönüştürüldü. Muhalefet ısrarla pasifist eylemlere yönlendirilirken, temiz toplum için 1 günlük genel grev talep eden KESK'e burjuvazi cephesinden büyük tepkiler geliyordu.

Susurluk'tan sonraki süreçte geçmişte devrimcilere

Türkiye'de sol hareket içerisinde bazı kesimler Ergenekon operasyonu'na içerlerken, kimileri de demokratikleşme nutukları atmaktan geri kalmadı. TKP kendini statükocu güçlerin arkasına yedeklemiş sloganlarını öne çıkararak, durumu liberal işbirlikçiliğin "yurtseverliğe" saldırısı olarak ifade etti. TKP gibi egemen sınıfların değirmenine su taşımaktan çekinmeyen sol liberaller de bu operasyonu demokratikleşmenin ilk adımı olarak lanse etmekten geri durmadılar.

yönelik pek çok katliam örgütleyen ve bir dönem devlet tarafından ASALA'ya karşı mücadelede de kullanılan, hatta 12 Eylül darbecisi Kenan Evren tarafından alnından öpülecek kadar sevilen Abdullah Çatlı gibi faşistler, derin devlet içerisinde tasfiye edildiler. Bu faşistler belli ki son kullanma tarihini doldurmuştu. 28 Şubat 1997'de yapılan postmodern darbeye Refahiyol hükümetinin düş(ürül)mesiyle birlikte derin devlet içerisindeki yeniden yapılanma tamamlandı ve hakimiyet artık ulusalcı güçlere geçti.

AKP İktidarı Dengeleri Değiştiriyor

AKP'nin iktidara yükselmesi derin devletin yeni bir kirliliğe stratejisi geliştirmesine neden oldu. Bu savaşın asıl dayanak noktasını egemen sınıflar arasındaki çıkar çatışmaları oluşturdu. Yerli ve yabancı sermayenin dayattığı neoliberal politikaları tavizsiz uygulayan AKP hükümetinin yürürlüğe soktuğu reformlar kimi noktada ulusalcı bürokrasinin hakimiyet alanını zedelemekteydi. Öte yandan Kürt sorununun çözümü konusunda yıllardır dayatılan askeri yöntemlerin yerine siyasi çözümlerin getirilmesi yönünde çıkışlar baş gösteriyordu. Zira sermaye çevreleri Kürt meselesinde askeri yöntemlerle harcanan dev kaynaklara yanarken, diğer taraftan Kürt illerindeki kronik istikrarsızlık nedeniyle boş kalan pazardan istifade etmek amacındaydılar. Bu durumun ekonomik yanıyla ilgili kısmı. Siyasal yanı büyük sermaye için belki de daha önemli. Kürt sorunda askeri yöntemler uygulanmaya devam ettiği, Kürt illerindeki istikrarsızlık sürdüğü müddetçe ülke yönetimindeki asker-sivil bürokrasi ağırlığı kırlamayacaktı.

Ne var ki Türkiye büyük sermayesi asker-sivil bürokrat tabakanın elinde yetişmiştir. Bu nedenle basiretsizliği kanına işlemiştir. Bunun örneklerini yakın zamanda tekrar tekrar gördük. Bu dönemde Şemdinli'de bir kitapevinin bombalanmasıyla başlayan süreç, egemen sınıflar arasındaki mücadeleyi yeni bir aşamaya ulaştırdı. Bombalamayı gerçekleştirenlerin suç üstü yakalanması ve JİTEM'in bölgedeki faaliyetlerinin deşifre edilmesiyle birlikte, AKP cep-hesinden ciddi bir saldırı başlatıldı. Şemdinli'de suçüstü yakalanan askerler hakkında "iyi çocuklar" ifadesini kullanan Yaşar Büyükanıt da bu saldırı dalgasından nasibini aldı. Fakat bu saldırı karşı tarafça hiç zorlanılmadan durduruldu. Fatura bilindiği gibi, ucu Yaşar Büyükanıt'a kadar uzanan Şemdinli İddianamesi'ni hazırlayan savcı Ferhat Sarıkaya'ya çıkarıldı.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yaklaşmasıyla birlikte derin devletin saldırılarının yönü değişti. Bu kez hedefte laikliğin savunucuları olarak görülen kesimler ve azınlıklar bulunuyordu. Amaç Milli Görüş çizgisinin bir uzantısı olan AKP'yi laiklik konusunda sıkıştırmak ve önünü kesmektir. Bu yüzden laikçi çevreleri seferber edecek, şeriat korkusunu canlandıracak gelişmeler olmalıydı. Çünkü, cumhurbaşkanlığı seçimi yaklaşırken, AKP'nin Kemalist bürokrasinin kalesi konumundaki cumhurbaşkanlığı makamına kendi adayını getirmesi onlar açısından geleceği pek de aydınlık kılmıyordu. Bu saldırıları gerçekleştirenler ilk anda şeriatçı olarak lanse edilse de gerçekler gizlenemeyecek kadar açıktı. Danıştay saldırısından sonra adları daha sık gündeme gelmeye başlayan Veli Küçük, Muzaffer Tekin gibi isimler daha önce kimler tarafından yönlendirildiği iyi bilinen kontrgerillanın içinde bulunmuş ve liderliğini üstlenmiş eski askerlerdi.

Milliyetçiliğin azdırılmasında ve şovenist rüzgarın sokakları teslim almasında yasal süreçler de derin devletin istediği yönde işletildi. 301 gibi yasalar Hrant Dink, Orhan Pamuk, Elif Şafak gibi yazarların aleyhinde bir linç gösterisine dönüştürülerek, bu isimler faşizan çevrelerin hedefi haline getirildi. Bu pervasızlığın uygulayıcılarından biri olarak karşımıza yine tanıdık isimler çıkıyor. Son Ergenekon operasyonu ile tutuklanan Veli Küçük, Kemal Kerinçsiz gibi isimler bu duruşmalarda toplumu tahrik ederek milliyetçiliğin yükselmesine ön ayak oldular. Bunun arkasından gelen Rahip Santoro, Hrant Dink suikastlerinin ve Malatya'da üç Hristiyan'ın katledilmesinin sorumluları arasında bu isimler etrafında şekillenen karanlık örgütlenmelerin ortaya çıkması, statükocu güçlerin pompaladıkları şovenizmin asıl amacını ortaya koymaktadır. Amaçlanan Kürt sorununa paralel olarak toplumu terörize etmek, psikolojik savaş başlatmak, demokrat çevreleri baskı altına almak ve militarizmi güçlendirmektir. Bunun en önemli aracı da linç kültürünü geliştirmektir.

Cumhuriyet Mitingleri

Bu saldırıların sınıfsal boyutunu belirtmiştik. Öte yandan genel seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri yaklaştıkça sadece "derin" metotlarla ilerlenemeyeceği düşünüldüğünden sivil ayağın güçlendirilmesi gerektiği düşünüldü. AKP'nin ve liberal burjuvazinin ilerleyişini durdurmak için geniş kalabalıklar bir araya getirilecekti. Bu amaçla, milliyetçilik ve laiklik söylemi, AKP karşıtlığı için birleştirildi. Amaç, milliyetçiliği kullanarak AKP karşıtı bloğu MHP'yi de içinde alacak şekilde genişletmektir. Böylece sivil ayak tamamlanmış olacaktı. Nitekim bu çalışmalar 14 Nisan 2007'de ilkinin yapıldığı Cumhuriyet Mitingleri serisiyle başladı. Yüz binleri arkasına takan devletli kanat

Fatura "Ergenekon Operasyonu"yla derin devletin gün ışığına çıkmış taraflarına kesilmektedir. Bu, ne bir demokratikleşme çabasının, ne de derin devlet kavramının tamamen ortadan kaldırıldığının habercisidir. Burjuvazi egemenliğini sürdürdüğü sürece devlet, emekçiler ve ezilenler üzerindeki baskılarını kesintisiz sürdürecektir. Yürütülen kirliliğe savaşların, derin devletin hesabını ne sermayenin işbirlikçileri ne de statükonun, vatanseverliğin savunucuları sorma gücüne sahiptir, çünkü derin devletin üzerine gidildiğinde burjuva rejimden geriye pek bir şey kalmayacaktır. Bu tarihsel görev, proletaryanın öncülüğünde gerçekleştirecek bir sosyalist devrim tarafından yerine getirilecektir.

böylelikle AKP'nin hızını kesmeyi başardı. Fakat 22 Temmuz Seçimlerinde AKP'nin oy patlaması yapması ve cumhurbaşkanlığı koltuğunu da Abdullah Gül'e teslim etmesi üzerine bu kitleselliğin geçici bir yanılsamadan ibaret olduğu anlaşıldı.

Bugün geline noktada TUSİAD sermayesinin ve siyasal kanadı AKP'nin güçlenerek yola devam ettikleri görülmektedir. Son dönemde özellikle Kuzey Irak konusunda ordunun, ABD ve liberal sermayeyle operasyon için mutabakat sağlaması AKP'nin hareket alanını genişletti. Önceden AKP'nin attığı her adımda gürleyen pašaların, son başörtüsü tartışmalarında olduğu gibi köşelerine çekilmeleri bunun göstergesidir. Bu doğrultuda bakıldığında, Ergenekon operasyonu, derin devlet içerisinde artık zamanını doldurmuş, toplumun gözünde iyice deşifre olmuş isimlere yönelik bir budama olarak algılanmalıdır. Oysa Ergenekonun buzdağının görünen yüzü olduğunu oldukça saf olmayan herkes biliyor.

Özellikle son dönemde ordunun tavrı dikkate alındığında bir darbe planının onlar için Kaf dağının ardında olduğu ve sermayenin neoliberal programına engel teşkil edebilecek bir siyaset izlemeyeceği açıktır. Türkiye'de 28 Şubattan 12 Eylül'e ve 12 Marta kadar darbelerin hepsinin yönetici sınıflar arasında ve uluslararası ölçekte sağlanan mutabakatın ürünü olarak yapıldığı gözden çıkarılmamalıdır. Egemen sınıf içindeyse bugün var olan mutabakat değil ayrışmadır. Uluslararası dayanağın da söz konusu olan AKP olduğu müddetçe sağlanamayacağı kesindir.

Türkiye'de sol hareket içerisinde bazı kesimler Ergenekon operasyonu'na içerlerken, kimileri de demokratikleşme nutukları atmaktan geri kalmadı. TKP kendini statükocu güçlerin arkasına yedeklemiş sloganlarını öne çıkararak, durumu liberal işbirlikçiliğin "yurtseverliğe" bir saldırısı olarak şu şekilde ifade etti: "Veli Küçük, Kemal Kerinçsiz gibi isimlerin içinde bulunduğu çoğu doğrudan ABD tezgâhında yetişmiş "ulusalci" gruba yapılan operasyon ülkede esmesi istenen liberal-işbirlikçi rüzgârı kuvvetlendirecek. Operasyon bu kişilerden ziyade girilecek sürece gösterilecek yurtsever tepkileri bertaraf etmeyi hedefliyor." Milliyetçi sloganlar üzerinden ABD karşıtlığını örgütlemeye çalışan ve "Ülkemizi ABD'ye böldürmeyeceğiz." gibi sloganlarla statükonun sesine "sol"dan bir ses ekleyen TKP'nin, egemen sınıfların uzlaşısı içerisinde gerçekleşen bu operasyon karşısında aldığı tutum, bu güçlerin geçmişte devrimcilere, Kürt halkına yaptıklarına en ufak bir eleştiri getirmekten yoksun bulunmaktadır. TKP, geçmişte yapılan suikastleri gericiilere, dincilere havale ederek AKP karşıtlığı üzerinden yürüttüğü sığ politikalara devam etmektedir. Bu suikastleri gerçekleştiren kontrgerillanın ABD tezgâhında yetişmiş olduğunu söylerken bu ülkede bunları kimin yönlendirdiğine yönelik en ufak bir sorgulama yoktur TKP'nin tavrında. Öte yandan TKP gibi egemen sınıfların değirmenine su taşımaktan çekinmeyen sol liberaller de bu operasyonu demokratikleşmenin ilk adımı olarak lanse etmekten geri durmadılar. Bu durum, derin devletin sadece görünen yüzünün budandığı ve egemen sınıfların bunun kökenine inme gibi bir niyetinin bulunmadığı ortamda, sol liberallerin statükoya karşı bir başka cepheye yedeklendiğinin göstergesidir. Bu cepheninse yabancı sermayenin istihdam yaratmasını ilerici sayabilen, AB'ye yaklaşımında tam bir ikiyüzlülüğü içeren bir çizgi olduğundan bahsetmekte fayda var.

Bizim açımızdan sorun net. Egemen sınıflar arası çatışmada fatura "Ergenekon Operasyonu"yla derin devletin gün ışığına çıkmış taraflarına kesilmektedir. Bu, ne bir demokratikleşme çabasının, ne de derin devlet kavramının tamamen ortadan kaldırıldığının habercisidir. Burjuvazi egemenliğini sürdürdüğü sürece devlet, emekçiler ve ezilenler üzerindeki baskılarını kesintisiz sürdürecektir. Yürütülen kirli savaşların, derin devletin hesabını ne sermayenin işbirlikçileri ne de statükonun, vatanseverliğin savunucuları sorma gücüne sahiptir, çünkü derin devletin üzerine gidildiğinde burjuva rejimden geriye pek bir şey kalmayacaktır. Bu tarihsel görev, proletaryanın öncülüğünde gerçekleşecek bir sosyalist devrim tarafından burjuvazinin, onun baskı araçları ve tüm kurumlarının tarih sahnesinden silinmesiyle yerine getirilecektir.

Fikret Seyhan

Egemen sınıflar arası çatışmada fatura "Ergenekon Operasyonu"yla derin devletin gün ışığına çıkmış taraflarına kesilmektedir. Bu, ne bir demokratikleşme çabasının, ne de derin devlet kavramının tamamen ortadan kaldırıldığının habercisidir. Burjuvazi egemenliğini sürdürdüğü sürece devlet, emekçiler ve ezilenler üzerindeki baskılarını kesintisiz sürdürecektir. Yürütülen kirli savaşların, derin devletin hesabını ne sermayenin işbirlikçileri ne de statükonun, vatanseverliğin savunucuları sorma gücüne sahiptir, çünkü derin devletin üzerine gidildiğinde burjuva rejimden geriye pek bir şey kalmayacaktır. Bu tarihsel görev, proletaryanın öncülüğünde gerçekleşecek bir sosyalist devrim tarafından burjuvazinin, onun baskı araçları ve tüm kurumlarının tarih sahnesinden silinmesiyle yerine getirilecektir.

KAPİTALİZMDE SUÇ VE CEZA

Zenginle yoksul arasındaki uçurumun derinleştiği, işsizliğin arttığı bugünkü gibi dönemlerde artan suç işlenme oranları karşısında çevremizdeki insanların serzenişleriyle sık sık karşılaşırız.

İnsanoğlunun çiğ süt emmişliğiyle başlayan bu konuşmalar, toplumun her geçen gün daha çok yozlaştığı, daha da kötüye, ahlaksızlığa gittiği tespitiyle devam ederek ibreti alem için birkaçını sallandıracaksın türünden linççi hezeyanlarla bitirilir. Çok sık karşılaştığımız bu fikirler, onları dile getiren insanların kendi kendine vardıkları sonuçlar değillerdir. Bu düşünme tarzının propagandası, ideolojik kanallar üzerinden açık ya da örtük olarak sürekli yapılır.

Suç olgusunun günahını suçu işleyenlerin üzerine yıkarak sistemi aklamak ve her daim düzeni sağlamak için yasalar, mahkemeler ve kolluk güçlerinin sertleşmesinin ne kadar gerekli olduğunu göstermek isteyen muhafazakarlar, suçun kimi

insanların din-ahlak-vicdan sahibi olmamalarından kaynaklandığını savunur. Bu kim-selerin şiddetle cezalandırılması taraftarıdır. Liberaller suç konusunda ekonomik etkenin önemine bir miktar atıfta bulunsalar da aslen bu iki akımın fikir babaları da sistemin varlığından çıkar sahibi olanlar olarak, suçu, aslında kendileri de sistemin mağdurları olan "suçluların" üzerine yıkarak, sistemin aklanmasına hizmet ederler. İnsanın doğası gereği sapkın davranışlar gösterdiğini, bu nedenle suçun ancak suça eğilimli kimse ve kesimlerin bazı otoritelerce kontrol altında tutularak, yaptırımlarla korkutularak ve suçun işlenmesi durumunda şiddetle cezalandırılmasıyla engellenebileceğini savunur. Muhafazakarlar sapkın insanları suçlarlar, liberaller de toplum sözleşmesine uymayanların toplum tarafından konmuş yasalar tarafından cezalandırılması gerektiğini vurgular. Anayasa, hukuk, iktidar gibi kavramların burjuva toplumun ihtiyaçları doğrultusunda felsefi açıklamalarını yapan John Locke gibi düşünürlerin cezanın insanın "doğal hali"nin önüne geçmek için zorunlu olduğunu söylememişler midir?

Suç olgusuna farklı bir uçtan bakanlar da yok değil. Kimi kendilerine sosyalist takıları

atfeden sosyoloji çevreleri suçun yoksul gettoların siyasal direnişlerinin bir dışavurumu olarak görüp ona siyasal anlamda büyük anlam ithaf ediyorlar. İstanbul'da Tarlabası, ABD'de siyahların yaşadığı Harlem benzeri varoşlar ile Fransa'daki göçmen gettolarında yaşanan olayları bu iddialarının kanıtı olarak gösteriyorlar.

Marksistler ise suçu farklı bir perspektiften ele alırlar. Marksist çerçeveden suç ve ceza olgularını değerlendirmeye, Marksizmin, devlet ve hukuk ile sınıf mücadelesi arasındaki ilişkiyi nasıl değerlendirdiğini, ortaya koyarak başlamak, en doğrusu olacaktır.

Sınıf Çelişkilerinin Uzlaşmazlığının Sonucu Olarak Devlet

Marksizm, toplumların sınıflara bölündüğü ve bir sınıfın artık ürün üzerindeki hakimiyeti sağladığı dönemden beri tarihin gerçek devindirici gücünün sınıflar arasındaki savaşım olduğunu söyler. Bu savaşım, üretici güçlerin farklı gelişim seviyelerine denk gelen üretim ilişkileri içinde farklı sınıflar arasında sürüp gitmektedir: köle ile efendi, köylü ile bey, işçi ile burjuva... Marksist perspektiften devlet, diğer üst yapı kurumları gibi, bu sınıflar arasındaki savaşım içinde değerlendirilir.

Kısaca özetlersek... Artık ürün üzerinde toplumun küçük bir kısmının hakimiyet kurması ve geri kalanı bu sahiplik üzerinden yönetmeye başladığı çağlarda bu çatışmayı kontrol etmek için doğmuştur devlet. Ayrıcalıklarını kalıcılaştıran ve bu ayrıcalıklarını kural haline getiren hakim sınıflar, devletin hakimiyetini ele geçirdikten sonra, devlet, bu kesimin iktidarını toplumun geri kalanı üzerinde kurumsal- yasal baskı yollarıyla yerleştiren ve daha sonra da bunun bekçiliğini yapan silahlı adamlar topluluğu olarak gelişmiştir. Kısacası, devlet sömürülenlerin sömürülenler üzerindeki iktidarının aracıdır. Engels, bu durumu şöyle açıklar:

"Devlet, sınıf karşıtlıklarını frenleme gereksiniminden doğduğuna, ama aynı zamanda, bu sınıfların çatışması ortasında doğduğuna göre, kural olarak en güçlü sınıfın, ekonomik bakımdan egemen olan ve bunun sayesinde siyasal bakımdan da egemen sınıf durumuna gelen ve böylece ezilen sınıfı boyunduruk altında tutmak ve sömürmek için yeni araçlar kazanan sınıfın devletidir..." Antik devletle feodal devlet, kölelerle serflerin sömürülmesi organı oldular; ama yalnızca onlar değil, "modern temsili devlet de, ücretli emeğin sermaye tarafından sömürülmesinin aletidir."

Modern devletin misyonu sömürünün aleti olmaksızın onun her türlü aygıtı da bu misyonun yerine getirilmesinin birer aracıdır: kolluk güçleri, mahkemeler, hukuk, eğitim sistemi...

Marksistler, hukuka, sadece sömürülenleri baskı altında tutmanın bir aracı gözüyle bakmaz. Hukuk, sistemin bileşenleri arasındaki ilişkileri de organize eden, kapitalist sistemin düzgün işlemesini de garantileyen kuralları bütünüdür. Hukukun egemenler açısından en önemli yanlarından biri de onun sistemin meşruiyet kaynaklarından biri oluşudur. Meclis, mahkemeler, seçimler gibi unsurlar kapitalistlerin iktidarının birer paravanlarıdır. Halk, seçtiklerince kendi istekleri doğrultusunda yönetiliyor görüntüsüne ikna edilir. Hukuk sistemiyle herkesin yasa önünde eşitliği de bu manzaranın tamamlayıcısı olur. Öyle ya suçu olan kim olursa olsun yargıdan kaçamaz!

Kapitalizmde hukuk ve devletin sınıfsal arka planını kısaca değerlendirdikten sonra Marksist bir algıyla suç ve ceza

olgusunu inceleyebiliriz.

Bu yazıda sömürücülerin iktidarlarına tehdit olarak gördükleri devrimcilerle, eylem içine giren kitlelere yönelik düzenlenen ve en büyük cezalarla bezenen "suç"ları ele almayacağız. Kapitalistlerin kendi iç ilişkilerindeki hile, hurdalardan kaynaklanan suçları da bu yazımızda incelemeyeceğiz.

Bu yazının konusunu teşkil edecek olan suç denildiğinde halk arasında ilk akla gelen, adi suçlar olarak da nitelenen suçların Marksist bir perspektifle değerlendirilmesi olacaktır.

Suç ve Cezanın Değerlendirilmesi

Hapishane nüfusunu oluşturan 60 binden fazla insanın yaklaşık beşte birinin doğrudan hırsızlık, gasp suçlarından ceza aldıklarını belirterek başlayalım.

Suçun toplumsal temellerini açıklamaya başlamadan önce şu istatistiklere bir göz atmakta fayda var.

		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Hükümlülük oranı (Her 100 bin kişide)	A	126	127	137	163	190	211	183
	B	244	246	265	314	366	407	352
	C	6	7	8	9	11	12	11

*Ceza infaz kurumuna giren hükümlü sayısının 11+ yaş toplam nüfusa oranı
(A.Toplam B.Erkek C.Kadın) (Kaynak: www.tuik.gov.tr)*

Hükümlü sayısının toplam nüfusa oranını 1996'daki değerlerini, ekonomik durgunluğun yaşandığı 1999 değerleri, ya da en iyisi ekonomik krizin vurduğu 2001 değerleriyle karşılaştırmak. 1996- 1999 arasında dramatik bir artış göze çarpar. 1996-2001 değerlerini karşılaştırdığımızda daha çarpıcı gerçekler gözler önüne serilir: oranlarda neredeyse yüzde 100'lük bir artış.

Uluslararası cinayet oranlarını karşılaştıran şu istatistikleri inceleyelim:

ÜLKE	Almanya	İngiltere	Fransa	Kanada	ABD	Rusya	Venezuela	Güney Afrika	Kolombiya
Her 100 Bin Kişiye Düşen Cinayet Sayısı	1.0	1.4	1.6	1.9	5.5	20.15	31.61	49.60	61.78
YIL	2004	2000	2004	2004	2004	2000	2000	2000	2000

Kaynaklar: US Bureau Of Justice Statistics(2004), Bundeskriminalamt, BKA (2004), Canada Statistics (2004), Seventh United Nations Survey of Crime Trends and Operations of Criminal Justice Systems (2000)

Bu tablodan çıkan sonuç oldukça açıktır. Yoksulluğun arttığı ülkelerde suç oranlarda paralel biçimde artmaktadır. İşte tam bu noktada suçun toplumsal kaynakları hakkında değerlendirmemize geçebiliriz. Hem başlangıçta verdiğimiz veriler, hem de hükümlülük oranlarının yıllara göre değişimini gösteren tablo suç (adi suçlar) ile yoksulluk arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır.

Ekonomik koşullardaki kötüye gidişin suç oranlarına yansımaları ya da işsizler arasında suç oranlarının daha yüksek oluşuyla ilgili birçok istatistiğe başvurularak bu değerlendirmelerimiz kanıtlanabilir. Ancak bu yazıyı zaten oldukça açık olan ve toplumda da çoğu zaman bu suçları işleyenlerin kader kurbanı olarak görülmesiyle paylaşılan bu değerlendirmeleri istatistiklerle kanıtlayarak boğmak niyetinde değiliz.

Suçun ekonomik koşullar, yoksulluk ile ilişkisini ortaya koyduktan sonra suçun sadece bu olgulardan kaynaklandığını savunan görüşün, sorunu bütünlüğü içinde görmeyi belirtmek gerekmektedir. Sanırız ki asıl üzerine değinilmesi gereken ve tartışmalı olan kısım bu olacaktır.

Peki Ya Tecavüzcüler, Seri Katiller

Cezaevine giren tecavüzcülerin kaderi çoğu kez şişlenmek olmuştur. Toplum nezdinde en büyük nefreti, çoğu kez, bu suçları işleyenler toplar. Bu tür suçları işleyen "ırz düşmanı sapıkların" en ağır cezalarla cezalandırılması istenir ve sistemin sorumluluğu tamamen gözardı edilir.

Bu egemenler tarafından da teşvik edilen bir yaklaşımdır. Buna göre, insan doğasının bir yanında sapkın, hastalıklı bir yan vardır. Bu insanlar da bunu baskılayamayan insanlardır. Her toplumda çürükler olacağı söylenerek sistem aklanır.

İşte bu noktada bu suçlara daha geniş bir perspektiften bakmak gerekmektedir. Marksistler açısından bu suçlar, kapitalist toplumun kendi yarattığı pislüğün sonuçlarıdır.

Kapitalizmde toplum rekabet temelleri üzerinde yükselir ve insanları toplum ve çevresindekiler için çok az kaygı duyan, yaşadığı topluma yabancılaşmış bireyler haline dönüştürür. Kapitalizm, Marks ve Engels'in daha Komünist Manifesto'da işaret ettiği gibi, dayanışma, yardımlaşma, onur gibi insani değerlerin yerine paranın değerlerini koyar: rekabet, ayağına çelme takma, bencillik, bireycilik, cimrilik...

Kapitalist toplumda kendisine kazandırılan bu yozlaşmışlıkların yanı sıra, sürekli atomize edilen birey, sevginin, dayanışmanın, toplumsal barış ve eşitliğin o sıcak, koruyucu, özgür havasını soluyamadığı için karşılaştığı güçlükler karşısında daha kırılğan olmaya, daha hastalıklı bir ruh haline sahip olmaya başlar. ABD'ye Prozac

Devrimci Marksistler, egemen sınıfın toplumda egemen olan fikirlerine karşı her daim mücadele vermek zorundadırlar. Suç konusu da bunların başındadır. Asıl suçlunun sistemi olduğunu her fırsatta ortaya koymamız gerekiyor. Kapitalizm hayatta olduğu sürece, insanın insan üzerinde-ki egemenliği sürdüğü sürece kapitalist barbarlığın insanlığa çıkardığı fatura artmaya devam edecektir. Sokaklarında korkunun egemen olduğu, akıl almaz bir yalnızlık ve yabancılaşma ve bunun yarattığı tüm sapkınlıklar bu sistemin kaçınılmaz sonuçlarıdır. Yeryüzünü milyarlarca insana zindan eden kapitalist sistemin tasfiyesi ile birlikte insan merkezli, gelecek kaygısı ve yabancılaşmanın olmadığı, özgür ve eşit bir dünya da suç da ortadan kalkacaktır. Devrimcilerin hedefi budur.

toplumu denilmesi boşuna değildir. İnsanlıktan çıkarılmış, ruhen sakat bırakılmış bireylerin arasından zincirin tamamen kırıldığı hastalıklı bireylerin çıkması kaçınılmazdır.

Cinselliği insana yabancılaştırarak, bir pazara dönüştürüp hastalıklı cinsellik anlayışı ve dayatmalarıyla kapitalistler tecavüzlerin önünü daha çok açar.

Tecavüz istatistiklerine baktığımızda vahşi kapitalizmin en iyi işlediği ülke olan ABD'de de oranların ne kadar yüksek olduğunu görürüz. Örneğin 1998'de ABD'de her 100 bin kişi içindeki tecavüz sayısı 34.4'tü. Bu oranlar Almanya'dan 4 kat, İngiltere'den 13 kat, Japonya'dan 20 kat yüksektir.

Seri katillere baktığımızda da aynı durumu görürüz. Dünyada ortaya çıkan seri katillerin yüzde 76'sı ABD'den çıkar. Avrupa yüzde 17 ile ikinci sıradadır. Avrupa toplamının İngiltere yüzde 28'ini, Almanya yüzde 27'sini ve Fransa yüzde 13'ünü oluşturur.

Yabancılaşmanın toplumsal yaşamın derinliklerine işlediği bu ilk kapitalistleşmiş ülkelerde bu tür suçların daha yaygın olması tesadüfi değildir.

Ceza Olgusunun Değerlendirilmesi

Sınıflı toplumlar yarattıkları sömürü düzenleriyle bir yandan suçu yaratırken diğer yandan da büyük bir ikiye bölmeyle suçluları toplum adına cezalandırma görevini üstlenirler. Aslında sistemin mağdurları olan bu kimselerin sistem tarafından en ağır cezalara çarptırılması ikiye bölmeyle başka bir şey değildir. Yanlış anlaşılmasın, burada bu suçların herhangi bir ceza-ya çarptırılmamasını değil, ki bunu ancak insanlık sınıflı toplumların pisliklerinden arındığı toplumsal koşullarda düşünebiliriz, kapitalist toplumlarda ceza sisteminin ne kadar ikiye bölme olduğunu vurgulamak niyetindeyiz.

Kapitalistlerin suç tanımı kendi sınıfsal çıkarlarını ifade eder. Dünyada AIDS'li milyonlarca yoksul insanın telif hakları nedeniyle yaşamsal ilaçlardan mahrum bırakıp ölümüne neden olan "saygın" dev ilaç tekelleri sizce de katil kategorisine girmez mi?

Ceza sisteminde sistemin temel mantığına uygun şekilde en büyük cezalar mülke yönelen suçlara gelir. Hepimiz baklava çalan çocukların aldıkları cezaları hatırlarız. Hırsızlık yapmak, hele hele sahibinin elinden malını gasp etmek cinayetten bile büyük cezalara çarptırılır. ABD'nin bazı eyaletlerinde bu anlayış en uç boyutuna, evine ya da dükkanına giren hırsız öldürmenin meşru müdafaa sayılmasına kadar götürülür. Ceza sistemi genel olarak kapitalist sistemi korumak için vardır, aynı zamanda mülk sahiplerinin koruyucusu, mülke kastedenlerin korkulu rüyasıdır. En büyük cezaların sömürü düzeninin değişmesi için mücadele edenlere kesilmesi boşuna değildir.

Sistem yarattığı pisliğin bedelini sistemin mağdurları konumundaki suçlulara ödetmekle yetinmez, ABD gibi bir dizi örnekte onları köle emeği gibi kullanır. Mahkumlar hapishanelere taşınan emek sürecine zorla ya da çok cüzi ücretlerle dahil edilir.

Sistemin diğer bir ikiye bölme de herkesin hukuk önündeki eşitliği argümanıdır. Yoksulların kendilerini savunacak bir avukat için parası yokken, zenginler yargı önüne çıktıkları ender durumlarda işin kurdu olmuş başarılı onlarca avukat tarafından savunulur, rüşvetlerle, türlü mekanizmalarla durum bağlanır. Türkiye'de yeni düzenlemelerle 5 yıldan az ceza talebiyle yargılananların ücretsiz avukat talep etme hakkı ortadan kaldırılmaktadır.

Ayrıca diyelim ki gerçekten hukuk önünde eşitlik olsun, herkesi eşit avukatlar savunsun ve rüşvet ve iltimas hiç olmasın, bu durumda da hukuk önünde eşitlik bir burjuva kandırmacadan öte bir şey olmayacaktır. Toplumsal şartların suça ittiği çok büyük bir kısmı ezilen sınıflardan

gelen insanlar açısından hukuk önündeki eşitliğin, hiçbir anlamı yoktur. Dört duvar arasında geçecek seneler hukuk önünde eşitlik palavralarını gülünç duruma düşürecekler. Hayatın eşitsizliği, hukuk önündeki eşitliği silip süpürecekler.

Markсистlerin Duruşu Ne Olmalı?

Değilmeden geçilmemesi gereken önemli bir nokta, yaşadıkları toplumsal koşullar nedeniyle suç oranlarının daha yüksek olduğu ezilen kesimlerin genellemeler yapılarak ırkçı bir yaklaşımla bir bütün olarak suçlanması olgusudur. Çingeneler tarih boyunca böyle bir suçlamaya karşılaşılmıştır.

Kürtler de günümüzde bu durumla karşı karşıyadırlar. Zorla köyleri boşaltılan, büyük şehirlerde sefaletle itilen Kürtler arasında suç oranlarının yüksek olmasının anlaşılacak ne yanı vardır? Ama bu bile ırkçı argümanlarla birlikte toplumda Kürtlere yönelik en iyisinden bir önyargı, düşmanlık yaratmanın aracı olarak kullanılmaktadır. ABD'de siyahların durumu aynıdır.

Kürtler ve Amerikalı siyahlar örneği de bir kez daha görürüz ki ezilen, yoksulluğa mahkum edilmiş kitleler suçun başlıca aboneleridir. Bizim yapmamız gerekense suçun toplumsal kaynaklarını göstermemizdir. Devrimci Marksistler, egemen sınıfın toplumda egemen olan fikirlerine karşı her daim mücadele vermek zorundadırlar. Suç konusu da bunların başındadır. Asıl suçlunun sistem olduğunu her fırsatta ortaya koymamız gerekiyor. Kapitalizm hayatta olduğu sürece, insanın insan üzerindeki egemenliği sürdüğü sürece kapitalist barbarlığın insanlığa çıkardığı fatura artmaya devam edecektir. Sokaklarında korkunun egemen olduğu, akıl almaz bir yalnızlık ve yabancılaşma ve bunun yarattığı tüm sapkınlıklar bu sistemin kaçınılmaz sonuçlarıdır. Yeryüzünü milyarlarca insana zindan eden kapitalist sistemin tasfiyesi ile birlikte insan merkezli, gelecek kaygısı ve yabancılaşmanın olmadığı, özgür ve eşit bir dünyada suç da ortadan kalkacaktır. Devrimcilerin hedefi budur.

Son olarak suçla özdeşleşen varoşların devrimci bir siyasal mücadele olarak sunulmasına nasıl bakılmalıdır sorusuna cevap aramaya çalışalım. Çinçin, Tarla başı, Harlem ya da Paris varoşlarının toplumsal hoşnutsuzluğu ifade ettikleri doğrudur, hatta bu bölgelerin bir toplumsal değişime aç oldukları da kuşku götürmez. Öte yandan bu tespitleri ileri götürüp buradaki suç kültürünü ve zaman zaman devletin kolluk güçleriyle bu bölge insanlarının çatışmasına devrimci anlamlar yüklemek hatalıdır. Burada çıkan öfke patlamalarının toplumsal dönüştürücü yeteneği olmadığı gibi politik içeriği de oldukça zayıftır. Kapitalizmin en çok acı çektiği kesimlerin başında gelen bu kesimlerin politikleşerek devrimci sınıf mücadelesindeki yerlerini almaları zorunludur. Ancak örgütlü bir sınıf hareketi devrimci dönüşümü gerçekleştirme yeteneğine sahiptir. Diğer taraftan egemen sınıfların sürekli dışladığı bu kesimlere devrimcilerin sahip çıkması bu kesimlerin devrimci mücadeleye sempati ile bakmalarını sağlayacak bu da hareketin politikleşme potansiyellerini arttıracaktır.

Güner Gövenç

TÜRBAN KAVGASINDA SOLDAKİ KAFA KARIŞIKLIĞI

Türban tartışmaları, tüm hızıyla devam ederken, sol hareketler de tartışmalarına hararetle bir şekilde devam ediyor. Tartışmalarda seyreden kafa karışıklığı ve egemen sınıfın hegemonyasının etkisi altında kalma, sosyalist sol için önemli bir sorun teşkil ediyor. Elbette toplumu kutupsallaştıran ve manipülasyonlara oldukça elverişli bu tarz bir

konuda solun sessiz kalması düşünülemez. Fakat solu oluşturan pek çok unsurun bu tartışmalarda izlediği politik çizginin "devrimci" karakteri ciddi şekilde sorgulanmalıdır.

Türban serbestisinin laikliğe ve çağdaşığa düşman

olduğunu belirtip ayağa kalkanlar da üniversitelerde özgürlüğe doğru atılan bir adım olarak lanse edip buna sevinenler de bu söylemleriyle birbirleriyle çatışan farklı burjuva kliklerin siyasetlerine yedeklenmektedir.

Asıl tartışılması gereken konu olan toplumdaki muhafazakarlaşmanın ve siyasal İslam'ın yükselişinin sermaye düzeni ile olan ilişkisi bir kenara itilirken, türban yahtık-tekil bir sorun olarak ele alınıyor. Bu sorunun bu kadar dar bir yelpazede ele alınması, Türkiye'de İslamcı geleneğin sınıfsal dayanağının ve burjuva toplumsal düzendeki yerinin irdelenmesini bütünsellikten uzaklaştırarak, tartışmaların kısır bir döngü içerisine girmesine ve sonuçta burjuva kanallarda sıkışmaya neden olmaktadır.

Bu kısır döngü içerisine hapsolunduğunda muhafazakarlaşmanın ve İslamcılığın etkisinin kırılmasına yönelik umutların sınıfsal içeriği yine burjuva olan tepeden inme yöntemlere bağlanır. Öte yandan siyasal İslamın yükselişinin burjuva toplumun çarpıklığı ve çelişkilerine dayandığı unutulmaktadır. Kapitalizmin sömürü çarklarına sıkışan ve

giderek yoksullaşan emekçi kitlelerin İslamcılara yönelmesinin ve onların kitleler üzerinde bir afyon etkisi yaratmasının engellenmesi için, herşeyden önce, egemen sınıfların bakış açısı terkedilmelidir. Vahşi kapitalizmin beslediği siyasal İslama karşı kapitalistlerin farklı kesimlerinin diliyle hatta onların liderliğinde mücadele zaten verilemez. Tersine sınıflar üstü politikalar ile (laiklik, çağdaşlık vb.) Kemalist üst ve orta sınıfların elitist-seçkinci çizgisinin politikasının arkasında saf tutulmuş olunur, bu da yoksul halkın siyasal İslama daha da yaklaşması sonucunu doğuracaktır. Tayyip Erdoğan'ın halktan biri imajının perde arkasında bu gerçek bulunmaktadır.

Toplum, türban üzerine yapılan tartışmalarda genellikle iki burjuva çizgisinin birisine eklenmeye doğru itiliyor. Bunda sınıf hareketinin zayıflığının ve buna paralel olarak emek cephesinin bu sorunu kendi bağımsız sınıf siyaseti etrafında çözmemesinin belirleyici etkisi vardır. Bugün, önemli bir kısmı bir zamanlar postal altında ezilmiş olanlar veya onların çocuklarından oluşan sosyal demokrat emekçiler üzerinde, ulusalcı asker-sivil bürokrasi ciddi bir hegemonyaya sahip durumda. Bunu sağlayan da türban vb. ile düzenli olarak pompalanan şeriat korkusudur.

Bu kesimlere karşı egemen sınıfın sözkonusu devletli kanadının din konusundaki tarihsellik arz eden pragmatik yaklaşımını ortaya sermek gerekir. Türkiye'nin kuruluş sürecinde toplumsal düzenin burjuva dönüşümüne önderlik eden İttihatçı ve sonrasında Kemalist kadroların ideolojik çizgisi ile Osmanlı'dan miras kalan toplumsal yapının din etrafında bütünleşmiş ümmetçi bir geleneğe sahip oluşu, burjuva dönüşümün sivil ayağının zayıf olmasının sonucu olmuştur. Bu durum, burjuva demokrasinin Türkiye'deki az gelişmişliğinin belirleyici nedenlerinden biridir. Kemalist devletli gelenek bir yandan toplumun burjuva dönüşümünü inşa ederken patronluğu da burjuvalara bırakmak niyetinde değildi. Hilafet ve saltanat gibi prekapitalist kurumları yenilgiye uğrattığında onların temel dayanağı dini de kendi tekeline aldı ve laikliğe açıkça ters olarak sünni İslam dinini devletin şemsiyesi altına aldı. Yani Kemalist düzenin toplumdaki din hegemonyasını kırmak yerine, iktidara yakın

Türban serbestisinin laikliğe ve çağdaşığa düşman olduğunu belirtip ayağa kalkanlar da üniversitelerde özgürlüğe doğru atılan bir adım olarak lanse edip buna sevinenler de bu söylemleriyle birbirleriyle çatışan farklı burjuva kliklerin siyasetlerine yedeklenmektedir.

araçsal bir rol doğrultusunda dini yeniden şekillendirildiğini söyleyebiliriz. Gerçekten de egemen sınıflar tüm tarih boyunca dini kendi çıkarları için kullanma yoluna gitmişlerdir. Egemen sınıfın İslamı kendi çıkarları kullanmasının bugüne en çok iz bırakanı, "komünizmin panzehiri dindir" mantığı çerçevesinde 12 Eylül sonrasında İslamcılığın devlet eliyle büyük destek görmesidir.

Devletli kesimlerin din konusundaki tavırlarının ikiyüzlülüğü, bugün siyasal İslam'ın ilerleyişine karşı mücadeleyi sivil-askeri bürokrasinin arkasına eklenerek yürütenlere hatırlatılmalıdır. Herşeyin başında AKP iktidarda bulunduğu sürece toplumda yükselen "dinci gerici" ve "şeriat" karşı darbe taraftarlığı, tarihi biraz ırdeleyen birisi için beyhude bir yakarış olarak kalacaktır. Çünkü Kemalist kanadın öncüsü olarak ordu yönetime el koyduğu her dönem siyasal İslamı sahneden itmek bir yana onu daha da güçlendirerek sahneye yeniden çıkarmıştır. Dönemin şartlarına göre ordu İslamcılığı açıktan desteklemiştir. 12 Eylül'le birlikte zorunlu din eğitimi, imam hatipler gibi pekçok uygulamanın yaygın bir şekilde yürürlüğe sokulması bu tutumun

Marksist bir bakış açısıyla ele alındığında gericilik, sınıflı toplumlarda, hakim sınıfların, alt sınıflar üzerinde uyguladığı baskı ve sömürü politikalarının tamamından oluşan bir bütündür. Dolayısıyla burjuva toplumsal düzenin devamından yana olan siyasal çizgilerin tümü gericidir... Gericiliğin devrimci kavranışı böyleyken bugün maalesef kendisine sosyalist diyen birçok çevre, Kemalizmin gericilik tanımını kullanmaktadır.

en açık örneği o l m u ş t u r . DP'ye karşı düzenlenen 27 Mayıs darbesi ve akabinde C H P ' n i n t o p l u m tarafından bir köşeye itilerek Türk-İslam karışımı bir i d e o l o j i k y ö n e l i m e sahip AP'nin ve daha sonra da Milli N i z a m

Partisi'nin ortaya çıkışı, 12 Mart muhtırasıyla birlikte bizzat ordunun kendi eliyle siyasal İslam'a yaptığı davet (ordunun Erbakan'ı parti kurmak için yurtdışından davet etmesi), 12 Eylül'le birlikte hızlı bir İslamcı yükseliş, 28 Şubat postmodern darbesiyle kapatılan Refah'ın küllerinden doğan AKP'nin iktidara yürüyüşü ve en nihayetinde 27 Nisan emuhtırasıyla birlikte sandığa gitmeye mecbur bırakılan AKP'nin ordunun sivil işbirlikçiliğine soyunan CHP'yi sandığa gömmesi... Bütün bu tarihsel deneyimler sözde şeriat tehlikesine karşı bunca yaygara kopartanların aslında siyasal İslamın yükselişinin sorumluları olduğunu göstermektedir. Bu deneyimlerin de işaret ettiği gibi 28 Şubat postmodern darbesini ilerici ilan eden sözde komünistler, burjuva yönelimlerden kopup düzene karşı devrimci sınıf kavgasına katılmadıkça komünist sıfatını lekelemekten öteye gidemeyeceklerdir. Bu noktada Türkiye solunun büyük kısmının toplumu sınıfsal dinamikler çerçevesinde kavramaktan aciz olduğu, İslamcılığa karşı egemen sınıfla açık ya da örtük işbirliği yapmaktan çekinmeyeceği görülüyor. Bu

tutumların arkasında burjuva düzenden kopamayan, reformist, Kemalist politik refleksler bulunmaktadır.

"İlerici" Gericiler

İzleyeceğimiz ideolojik hattın, açıklığa kavuşturulması gereken kavramlarından biri, bugün TKP, Halkevleri gibi siyasetlerin hoyratça tükettiği bir kavram olarak "gericilik"tir. Marksist bir bakış açısıyla ele alındığında gericilik, sınıflı toplumlarda, hakim sınıfların, alt sınıflar üzerinde uyguladığı baskı ve sömürü politikalarının tamamından oluşan bir bütündür. Dolayısıyla burjuva toplumsal düzenin devamından yana olan siyasal çizgilerin tümü gericidir. Gericilik, burjuvazinin sömürü düzenin sürdürmek için uyguladığı tüm politikalarından, ezilenlere yönelik yürüttüğü katliamlardan, baskılardan, ayrımcılıktan, paylaşım uğruna giriştiği emperyalist savaşımlardan, bunların ideolojik dayanakları olan liberalizmden, dinden, faşizmden vb. pekçok olgudan oluşur. Kısacası, sadece siyasal İslamcılar gerici kategorisine girmez, sendikal bürokrasiden "solcu" reformist parti bürokratlarına kadar uzanan geniş bir yelpaze, "gerici" kategorisine dahil edilmelidir. Gericiliğin devrimci kavranışı böyleyken bugün maalesef kendisine sosyalist diyen birçok çevre, Kemalizmin gericilik tanımını kullanmaktadır. Kemalistler, gericiliği, sözde çağdaş Türkiye'nin dayanaklarına karşı çıkan İslamcılar için kullanmaktalar. Bu tanımlamayla burjuva cumhuriyet de ilerici klasmanına girer. Gerçekteyse burjuva cumhuriyetin yılmaz savunucusu cumhuriyetçi-ulusalci kanaat önderleri gericiilerin önde gidenidir.

Egemen ideolojiye eklektik yorumlar getirip gerici-liği siyasal İslamdan ibaret sayanlar tarihsel bilinç bulanıklığından muzdariplerdir. Bunlardan bir kısmı (örneğin "ülkemizi Amerika'ya böldürtmeyeceğiz" diyip bölünmez bütünlükçü kampa katılan TKP gibileri) özünde devletçi ve burjuva düzene açıktan bağlı reformistlerden oluşmaktadır. Devletçi geleneklerinden ötürü bu kesimler ne yaptıklarını bilmekte, kararsızlık yaşamamakta, yüksek siyaset arenasında yer almak ve büyük oyuncuların saygısını kazanmak için bilinçli olarak devletli kesimlere göz kırpmaktadır. Bunlar, AKP karşısında çıkar kavgası veren asker-sivil bürokrasinin söylemlerini kullanarak sosyal demokrat emekçilerin kafa karışıklığını perçinlemektedirler.

Solun diğer bir kısmı ise kafa karışıklığı yaşamakta, bu belirsizlikte de ortaya Kemalist refleksler çıkmaktadır. Egemen sınıfın ideolojik bombardımanı karşısında pozisyonunu kaybetmek ve egemen sınıfın şu ya bu fraksiyonunun hegemonya projesine dahil olmak, devrimciliğin değil merkeziciliğin tipik bir özelliğidir. Bugün bu kesimler de ister istemez burjuvazinin söylemlerine sarılmaktadır. Devrimci mücadelenin burjuvazinin sloganlarıyla yürütülemeyeceği konusu ise bağımsız sınıf siyasetinin temel ilkesi olarak karşımızda durmaktadır.

Sol Liberaller

Madalyonun diğer yüzünde ise sol liberaller bulunuyor. Sol liberalizmin Türkiye'deki sınıfsal zemini, yüksek yaşam standartlarına sahip, AB'nin burjuva düzenine öykünen, yüksek öğrenim görmüş

orta-üst sınıflardır. Bunların özlemleri ile Türkiye büyük sermayesinin çıkarları arasında düşümdeşlikler bulunmaktadır. İktisadi alanlarda liberal, politik alanlarda ise burjuva demokrasinin genişletilmesi yanlısı olan sol liberalizm, büyük burjuvazinin AB projesinin ideolojik hattının temel dayanağıdır. Son kertede sol liberalizm büyük sermayenin bir aracıdır. Bu yüzden, çoğu kez sol görünümüne liberal bir çizgiyle burjuvaların değerlerine su taşıyan bu kesimler, sermayenin koçbaşı durumunda olan AKP'yi öyle veya böyle özgürlükçü saymaktalar. Türban tartışmalarında da sol liberalizm kendinden beklenildiği üzere büyük sermayenin arkasında saf tuttu. AKP'nin türban konusunda takındığı sözde özgürlükçü role sahip çıkan bu çevreler, asker-sivil bürokrasi ile CHP'nin otoriter eğilimlerini AKP'yi özgürlükçü olarak lanse etmek için kullanıyorlar.

Egemen sınıfların çıkarlarını ifade eden kararlı ideolojik duruşlar her zaman kararsız küçük burjuva kesimleri kendisine çekmeye muktedirdir. Sol liberalizmin de küçük burjuva solculuğu üzerinde hatırı sayılır etkisi bulunmaktadır. Büyük burjuvazinin çıkarlarına paralel olarak dile getirilen burjuva demokratik söylemler bu kesimleri mest etmekte ve karşılıklı işbirliğinin gelişmesine zemin hazırlamaktadır. Bunun en tipik örneğini Baskın Oran ve seçim kampanyasında etrafında birleşen kesimler sundular. Sol liberalizmin karakterini çok açık bir şekilde ortaya koyan da üniversitelerin paralı hale getirilmesini savunan Baskın Oran oldu.

Sol liberalizmin türban konusundaki tavrı da AKP'ye dolaylı ya da doğrudan yollarla destek olmak oldu. Türbanlı arkadaş hoşgeldin diyen, türbanlılarla ortak eylem yapanlar da egemen sınıfın büyük sermaye kanadına eklenmekte, aynı zamanda son keretede "aşırı sağ" bir hareketle işbirliği yapmaktadırlar. Asker-sivil bürokrasiye karşı mücadele verirken özgürlük sloganının ikiyüzlüce kullanılması, belli ki bu çevrelerin gözünü boyuyor. Tayyip paraleline düşmek de madolyonun diğer yüzü olarak egemen sınıfın diğer kanadına yedeklenmek anlamına geliyor.

Liberal sermayenin üniversitelerdeki taşeronluğunu üstlenecek olan AKP dostu Yusuf Ziya Özcan, "muhafazakar demokrat"larımızın özgürlük fikrini nasıl sömürdüğünü, Baskın Oral gibi sol liberaller de bunlara nasıl eklemlediklerini üniversitelerin paralı hale getirilmesi teklifleriyle gösterdiler.

Herşeyden önce karşımızda tarikatlarla, cemaatlerle, devletin kimi yapılarıyla içiçe geçerek gelişen bir İslamcı hareket bulunmaktadır. İslamcı hareketin gerici niteliği geçmişte devrimcilere ve sınıf mücadelesine yönelttiği saldırılarla zaten tescillenmiştir. En kararlı anti-komünist siyasal kesimlerin başında gelen siyasal İslami hareket proleterya devrimcileri için kesinlikle bir müttefik olamaz. Egemen sınıflara özgürlükçülük havale eden sol liberallerin böyle bir ilkesel duruşları elbette ki olmayacaktır.

Devrimci Marksistlerin Tutumu

Devrimcilerin en temel ilkesi asla bayrakları karıştırmamak, devrimci sınıf çizgisinden kopmamaktır. Egemen sınıfların çıkarlarını ifade eden politik tutumların peşinden koşmak küçük burjuva solculuğunun baştan beri sahip olduğu hastalığıdır. Bu anlamda asker-sivil bürokrasinin şeriat korkusunu pompalamasının aleti durumuna düşmek, kılık kıyafet yönetmeliğinin bekçisi kesilmek, sosyal demokrat emekçilerdeki ilüzyonu destekleyecek tavırlarda bulunmak kesinlikle kabul edilemez.

Diğer taraftan AKP'nin, yeni YÖK başının ya da siyasal İslamcılarının özgürlükçü olduğu palavrasına zemin kazandıran sol liberallerle de köprüler atılmalıdır.

Siyasal İslamın zemin kazandığı doğrudur ki bu, yarım asra yaklaşan bir süredir egemenlerce pompalanan bir durumdur. Siyasal İslamın güçlendirilmesinin asıl nedeni sınıf hareketini durdurma. Sömürü düzenine karşı toplumsal uyanışı ezen, işçi-emekçileri sonu gelmez dipsiz kuyulara iten 12 Eylül cuntası dinamo görevi görmüştür. Sınıf hareketi ve devrimci güçlerin ezildiği ortamda kapitalistlerin bitmez tükenmez saldırılarıyla gittikçe yoksullaşan emekçiler para babaları haline gelen tarikatların kucağına itilmiştir. Siyasal İslamı, kapitalistleri, ulusalcı şoven sömürücüleri, sol liberalleri, hepsini birden süpürecek olan işçi sınıfı ve gençliğin yeniden özgürlük ve eşitlik mücadelesini yükseltmesidir. Sömürücüleri şu ya bu kesiminin arkasına durmak emekçilerin sömürüsünü azaltmayacak aksine ağırlaştıracaktır.

Devrimci Marksizmin dine karşı tutumunu Lenin şu şekilde açıklar:

"...Hiç bir koşul altında, burjuvazi arasındaki köktenci-demokratların sık sık yaptıkları gibi, dinsel sorunu soyut, idealist bir biçimde, sınıf savaşıyla bağlantısız bir "entellektüel" bir sorun olarak koyma yanılığısına düşmemeliyiz. İşçi yığınları üzerinde sonsuz baskı ve zorbalığa dayanan bir toplumda, dinsel önyargıları yalnızca propaganda yöntemleriyle giderilebilir sanmak aptallık olur. İnsanlığa vurulmuş din boyunduruğunun toplum içindeki ekonomik boyunduruğun yalnızca bir ürünü ve yansıması olduğunu unutmak burjuva darkafallılığı olur. Proleterya, kapitalizmin karanlık güçlerine karşı kendi öz savaşıyla aydınlatılmazsa, broşürlerin çoğalması ve öğütlerin artması onu aydınlatamaz. Ezilen sınıfın bu gerçekten devrimci savaşımında yeryüzünde bir cennet yaratma uğruna birlik, bizim için gökteki cennet konusunda proleter düşünce birliğinden daha önemlidir."

Toplumdaki muhafazakarlaşmanın ekonomik olarak beslendiği kaynakları ortadan kaldırılmadıkça bu sorun şırlamayacaktır. Bu yüzden AKP'nin gidip yerine laiklik söylemlerine kuvvetle sarılan bir partinin gelmesi, siyasal İslamın etkisinin kırılmasından ziyade onun daha taze ve daha güçlü dönüşünün koşullarını hazırlayacaktır.

Devrimcilerin en temel ilkesi asla bayrakları karıştırmamak, devrimci sınıf çizgisinden kopmamaktır. Egemen sınıfların çıkarlarını ifade eden politik tutumların peşinden koşmak küçük burjuva solculuğunun baştan beri sahip olduğu hastalığıdır. Bu anlamda asker-sivil bürokrasinin şeriat korkusunu pompalamasının aleti durumuna düşmek, kılık kıyafet yönetmeliğinin bekçisi kesilmek, sosyal demokrat emekçilerdeki ilüzyonu destekleyecek tavırlarda bulunmak kesinlikle kabul edilemez. Diğer taraftan AKP'nin, yeni YÖK başının ya da siyasal İslamcılarının özgürlükçü olduğu palavrasına zemin kazandıran sol liberallerle de köprüler atılmalıdır.

TROÇKİ ve SOSYALİST DÜNYA DEVRİMİ

Lenin, "Devlet ve Devrim"de Marks'ın ve büyük devrimci önderlerin ölümlerinden sonra, egemen sınıflarca devrimci öğretilerinin içinin boşaltılıp yeniden şekillendirilerek zararsız hayaletler, hatta karşı ideolojik dayanak noktaları haline getirildiklerinden bahsederken kendisinin de aynı kaderi paylaşacağını bilebilir miydi? Sanırsız ki Sovyet ülkesinde yükselen bürokrasiye karşı verdiği son kavgasında, düşüncelerini Bolşevik parti ve kamuoyu ile paylaşmasının engellenmesi ve bunları aktaran eşi Krupskaya'nın hakaretlere maruz kalması karşısında kendisinin de önceki devrimcilerin kaderini paylaşabileceğini en azından hissetmiştir(1). Kamuoyu ve Parti'den saklanan vasiyetinde partide bürokrasinin gücünün kırılması için acil önlemler olarak merkez komiteye çok sayıda genç işçi alınmasını ve bürokratik aygıtın başındaki Stalin'in Parti Genel Sekreterlik görevinden alınmasını istemesi durumun vahametini kavradığını kanıtlar. Mumyalanarak kaldırıldığı mozolesiyle Stalin'in "tekeline" alınan Lenin'in hayaleti, yıllarca mücadele ettiği Menşevik çizginin Bolşevik jargonlar arkasına gizlenerek sunulmasının gerekli olduğu her durumda göreve çağrıldı.

Onlarca yazısında hakaretlerle öldüllendirdiği Menşevizmin yılmaz savunucuları, Martinov gibileri, Çin devrimi gibi gündemlerde, kendi Menşevik özlerini Lenin'in ismiyle süslediler ve Stalin'in vazgeçilmez "Bolşevik" sağ kolları oldular.

Nasıl zamanında Marks'ın devrimci öğretisinin içini boşaltıp yarattıkları "ulusal-Alman" Marksizmi ile işçileri eğitenler(!) Lenin'e hakaretler savurarak Marksizmin gerçek devamcılarının kendileri olduğunu dillerine doladıysa, Stalin ve şürekası da Menşevizmi

Leninizm, Leninizmi de Menşevizm olarak yutturmaya çalışırken, Ekim devriminin mirasına sahip çıkan Troçki'ye akıl almaz iftiralar, kara çalmalar, "hain" suçlamaları yöneltmekten, onu ve takipçilerini katletmekten geri kalmadılar.

Kendine, ailesine, yoldaşlarına yönelen hakaretler, saldırılar ve katliamlara karşı Troçki bir an olsun duraksamadı, Stalinizmin çarpıtmalarına boyun eğmedi.

Uluslararası devrim dalgasının geri çekilmesi, Rusya'daki kızıl iktidarın yalnızlaşması, iç savaşın yarattığı yıkım ve devrimi yapan işçi sınıfının iç savaş boyunca atomize olması sonucunda varlığını hissettirmeye başlayan bürokratik aygıt, Lenin'in ölümünden sonra yerini gitgide sağlamlaştırdı, sonunda da Ekim rejimini tamamen boğdu. Bu gelişim sürecinde çekingence başlayan ideolojik çarpıtmalar, bürokratik aygıtın güçlenmesine paralel biçimde giderek fütursuzlaştı. İktidarın kendi elinde toplanmasıyla Stalinist bürokrasi, kendi ayrıcalıklı konumunun dışavurumu olan yeni tezlerini Bolşevizm olarak sunarken aykırı sesleri boğmak için ayağa kalktı.

Bolşevik geleneğin öz değerleri, enternasyonalizm, dünya devrimi, sınıf uzlaşmazlığı, birleşik işçi cephesi, sosyalist devrim-aşamaların reddi ve daha niceleri Stalinizm tarafından teoride ve pratikte mahkum edildi. SSCB'nin yeni politik çizgisini güçlendirmek için eski Bolşevik yazın temizlendi. Lenin gibi önde gelen Bolşeviklerin yazılarında ve Komintern'in Lenin dönemindeki belgelerinde vazgeçilmez olan bu değerler, sadece Troçki ile anılır oldu (Bugün, bir devrimci, sosyalist dünya devrimi, proletarya enternasyonalizmi gibi konulardan bahsettiğinde Troçkist damgasını yiyecektir. Sadece bu bile Troçkizm'in Bolşevizmin gerçek devamcısı olduğunu kanıtlama yeter).

Artık, Lenin'in Nisan tezleriyle defterini dürdüğü aşamalı devrim anlayışı, sosyalist devrimin yerini alıyordu. Enternasyonalizme karşı yurtseverlik; sosyalist dünya devrimine karşı tek ülkede sosyalizm; birleşik işçi cephesine karşı burjuvalarla kurulan halk cepheleri ve daha niceleri devrimci Marksizmin tarihinde gördüğü en büyük çarpıtmalar, tahrifatlar oldular.

Stalin ve şürekası, Lenin adına savunduklarını söyledikleri Menşevik tezleri ezelden beridir Bolşevik partinin yaklaşımlarıymış gibi yutturmaya çalışıyorlardı. Ve bu kampanyayı resmi komünist partiler vasıtasıyla tüm dünyada yürütüyorlardı.

Kasım 1926'da Stalin tek ülkede sosyalizm teorisinin Bolşevizmin hareket noktası olduğunu iddia edebiliyordu:

"Parti, tek ülkede sosyalizmin zaferinin, bu ülkede sosyalizmi inşa etmenin olanaklılığı anlamına geldiği ve bu görevin bir tek ülkenin güçleriyle başarılabilirliği düşüncesini daima hareket noktası olarak aldı." (2)

Stalin'in 1924'teki şu değerlendirmeleri bile kendini çürütmeye yeter:

"Tek ülkede burjuva iktidarının devrilmesi ve bir proleter hükümetin kurulması, sosyalizmin tam zaferini henüz garantilemez. Sosyalizmin temel görevi -sosyalist üretimin örgütlenmesi- hâlâ önde durmaktadır. Birkaç ileri ülke proletaryasının ortak çabaları olmaksızın, bu görev başarılabilir mi, sosyalizmin nihai zaferine tek ülkede erişilebilir mi? Burjuvaziye devirmek için, tek ülkenin çabaları yeterlidir; devrimimizin tarihi bunu doğrulamaktadır. Sosyalizmin nihai zaferi için, sosyalist üretimin örgütlenmesi için, tek ülkenin, özellikle de Rusya gibi bir köylü ülkesinin çabaları yetersizdir. Bunun için, birkaç ileri ülke proletaryasının çabaları gereklidir... Leninist proleter devrim teorisinin karakteristik özellikleri, genel olarak böyledir." (3)

Stalin'e ait bu sözler, Bolşevik partinin temel şiarlarıydı. Bolşevikler, Rus devrimini dünya devriminin bir başlangıcı olarak ele aldılar. Hem kapitalist üretim ilişkilerinin getirdiği maddi zorunluluklara hem de Marksizm'in kuramsal ve felsefi dayanaklarına aykırı olan tek ülkede sosyalizm düşüncesi, Bolşevizm'e tam anlamıyla yabancı bir formülasyondur. Bolşeviklerin sorunu ele alışı Marks'ın 1848 devrimlerini ele alış tarzının aynısıydı. Marksist geleneğin kalbi olan küresel kapitalizmin tasfiyesi ve bunun aracı olarak dünya devrimi düşüncesine karşı en büyük saldırılar yozlaşmış 2.Enternasyonalin yurtsever bürokratları ile Stalinist bürokrasiden geldi.

1921'de Lenin'in başında olduğu Merkez Komitesi, Buharin tarafından yönetilen bir komisyonca kaleme alınan Genç Komünistler Birliğinin programını kabul etti. Bu programın 4. paragrafında şunlar yazıyordu:

"SSCB'de devlet iktidarı halihazırda işçi sınıfının ellerindedir. Dünya kapitalizmine karşı kahramanca mücadelenin üç yılı süresince, proletarya, kendi Sovyet hükümetini korudu ve güçlendirdi. Rusya, muazzam doğal zenginliklere sahip olmasına rağmen yine de, sınıf

açıdan, küçük burjuva nüfusun baskın olduğu geri bir ülkedir ve yalnızca dünya proleter devrimi -içine girmiş olduğumuz dönem- sayesinde sosyalizme ulaşabilir."

Lenin şöyle diyordu: "Şubat-Mart 1917 Rus Devrimi emperyalist savaşın iç savaşa dönüşmesinin başlangıcı idi. Bu devrim, savaşın sona erdirilmesi yönünde ilk adımı attı; fakat ikinci bir adım, yani, savaşa kesinlikle son vermek için devlet iktidarının proletaryaya devredilmesi gerekiyor. Bu, dünya çapında bir 'hamle'nin, kapitalist çıkarlar cephesinde bir 'yarma hareketi'nin başlangıcı olacak", "sınıf bilinçli öncüsü tarafından temsil edilen proletarya, bir dünya işçileri devriminin, Almanya'da da açıkça gelişmekte olan bir devrimin meydana çıkması için... ve böyle bir devrim vasıtasıyla savaşı sona erdirmek için hazırdır... dünya durumu gittikçe daha çapraşık bir hale geliyor. Yegane çıkış yolu dünya işçilerinin devrimidir..." (4)

Lenin'in editörlüğünü yaptığı ve önsöz yazdığı bir kitapta (Stepanov-Skvortzov'un Elektrifikasyon adlı kitabı) okuyucuya hararetle tavsiye ettiği satırlar hatırlanabilir: "Rus proletaryası, asla yalıtık bir sosyalist devlet yaratmayı düşünmedi. Kendi kendine yeten bir 'sosyalist' devlet, bir küçük-burjuva idealidir."

Tek Ülkede Sosyalizm

Bürokrasinin "Bolşevik" geleneği kendi tekeline alışına kadar tüm Bolşevik önderlerin savunduğu, kökenini Marks ve Engels'ten alan sosyalist dünya devrimi tezinin neden Stalin yönetimindeki SSCB'de lanetlendiğini merak edenler eminiz vardır. Neden bir "devrimci" devrimini yaymak istemesin?

Sorunun cevabı kendinde saklı: Devrimci olmadığından(!).

1917 Ekim devrimi tarihsel diyalektiğin bir cilvesi olarak kapitalist gelişimi tamamlanmamış bir ülkeyi proletarya diktatörlüğüne taşımıştı. Çelişki gibi görünen bu durum aslında yaşamın diyalektiğinin eşsiz bir görüngüsüydü. Rusya sadece kapitalist çelişkilerin değil, burjuva demokratik gelişimin tamamlanmamış olmasının çelişkilerini de içinde barındırıyordu. Rusya'yı genç devrim ülkesi yapan işçi-burjuva arasındaki sınıfsal savaşın, köylülerin toprak sorunu, emperyalist savaşın bitirilmesi sorunu, ezilen ulusların kaderlerini tayin hakkı gibi çelişkilerin anahtarı olmasından geliyordu. Çelişkiler iç içe geçmişti ve dolayısıyla kabına sığmayan taşkın bir nehre dönüşerek Rusya'yı tarihin, Paris Komünü'nün kısa deneyimini saymazsak, ilk muzaffer işçi devletine taşımıştı. Rusya'yı sosyalist dünya devriminin ilk halkası yapan bu çelişkiler içinde tehlikeler de barındırıyordu. Rusya geri kalmış bir ülkedydi, proletarya köylülük tarafından kuşatılmıştı, gelişkin bir bürokratik aygıtın ülkesiydi. Bütün bunlar Rusya'yı devrimin yayılıp gelişmediği koşullarda karşı-devrimin kaldırım taşları olacaktı. Öyle de oldu. Beyaz Ordu'ya karşı yapılan iç savaşta işçi sınıfının öncü kesimi yok edildiğinde Sovyet sistemi işleyemez hale gelmişti. Açlık ve acımasız bir savaşın yarattığı yıkım, Rusya gibi eski çarlık ülkesinde her an tekrar gün yüzüne çıkabilecek otoriter bürokratik yapılanma tehlikesini doğuruyordu. İşçi sınıfının atomize olduğu koşullarda, bu büyük köylü ülkesinde bu eğilim, her şeyi kendisine tabi kılabilecek kadar güçlü hale gelecekti.

Gün be gün gücünü artıran bürokrasi ipleri kendi elinde toplamayı, yani iktidarı bir karşı-devrimle ele almayı, ancak bir süreç içinde, başını Troçki'nin çektiği Bolşevik-Leninist muhalefeti bertaraf etmesiyle başardı. 1936 mahkemeleri ise karşı-devrimin Bolşevik hafızayı beyinlerden kazımak için yürüttüğü kanlı bir reaksiyondur.

Stalin, devrimin devamacısı, taşıyıcısı değil boğazlayıcısıydı ki devrimi yaymak istemesini bekleyelim.

Stalinist bürokrasi açısından yeni devrimler birer tehlikeydi. Başarıya ulaşmış yeni devrimler bürokrasinin ölüm çanları çalmaktan başka bir şey yapmayacaktı.

Bürokrasi, devrimci Marksizmin öz değerlerine yeniden ışık verecek, bu değerlerin uluslararası alanda taşıyıcı olacak yeni işçi devrimlerinin kendisinin mezar kazıcısı olacaklarının bilinciyle devrimci süreçleri durdurarak Rusya'da kazandığı mevzileri kalıcılaştırmak peşindeydi.

Bu çabasında Lenin'in Menşevik bir anlayış olarak mahkum ettiği aşamalı devrim anlayışı, sınıf uzlaşmacılığı ve tek ülkede sosyalizm tezi yol arkadaşı oldu. Stalinizmin takip ettiği bu Menşevik çizgi kadar hiçbir şey (burjuvazinin hamleleri bile) devrimci kalkışmaları garantili bir başarısızlığa mahkum edemezdi.

Stalinist bürokrasinin sosyalist dünya devrimi isteyenlere, ki artık Troçki ve takipçileri ile özdeşleşmişti bu talep, yanıtı mace-racılık, devrimin iç gücüne inançsızlık(5) oldu. Öyle ya Stalin ve şürekası sosyalist dünya devriminin "maceracılığı" yerine kapitalist dünyayla ilişkilerin "tarafsızlaştırması" temelinde kurulacak olan dünya kapitalizmiyle "barış içinde bir arada yaşamayı" tercih ediyorlardı.

Tek ülkede sosyalizm teorisi devrimci Marksizmin öz değerlerine sadece devrimin yayılması temelinde bir saldırı değildi. Birçok açıdan Marksizmin reddiydi. Bu teori Marks ve Engels'ten bu yana Lenin dahil bütün devrimci önderlerin temel değeri olan enternasyonalizmin yerine yurtseverliğin, Marks'ın, Lenin'lerin mahkum ettiği yurtseverliğin konulmasının ideolojik dayanağı oluyordu. Sosyalizm, ulusal sınırlar içinde tamamlanabildiğine göre her bir komünist partinin görevi ulusal sınırlar içine hapsedilmişti. Bu yaklaşıma halk cephesi politikaları gereği burjuva partilerle yapılan ittifaklar ve hükümet ortağı olmalar eklenince komünist partilerin düzene eklenmesi kesinleşti.

Tek ülkede sosyalizm tezinin yaydığı diğer bir zehir de sosyalizm algılayışını etkiliyordu. Sosyalizm, SSCB'de olan şekliyle, devletçiliğe dayanan ulusal kalkınmacılık olarak kavranmaya başlandı. Nasır gibi Arap milliyetçileri bile bu program temelinde sosyalist ilan edildi. Öyle ya sosyalist olmak için devlet mülkiyetine geçiş ve ulusal kalkınmaya yönelik tedbirler almak yeterdi. Afrika'dan Asya'ya nice burjuva milliyetçisine "sosyalist" payesi utanıp sıkılmadan bol keseden dağıtıldı. SSCB'nin dış politikadaki müttefikleri kimse ya sosyalist ya da ilerici oluveriyordu. Bu politikalar sonucu İran'da Mollalar bile ilerici oluvermişlerdi.

Bolşevikler, mücadelelerinin başından beri, tutkulu enternasyonalist algılayışları paralelinde Rusya'yı sosyalist dünya devriminin başlangıç halkası olarak gördüler. Lenin çekinmeden, sosyalizmin inşası yolunda daha büyük güç ve olanakları seferber edebilecek Alman devriminin başarısı için Rus devrimini feda edebileceklerini söylüyordu.

Oysa artık rota değişmişti. Madem ki tek ülke sınırları içinde sosyalizm inşa edilebiliyordu, öyleyse artık uluslararası her "devrim-

Lenin'in editörlüğünü yaptığı ve önsöz yazdığı bir kitapta (Stepanov-Skvortzov'un Elektrifikasyon adlı kitabı) okuyucuya hararetle tavsiye ettiği satırlar hatırlanabilir: "Rus proletaryası, asla yalıtık bir sosyalist devlet yaratmayı düşünmedi. Kendi kendine yeten bir 'sosyalist' devlet, bir küçük-burjuva idealidir."

ci" adını "anavatan" Rusya'nın yüksek çıkarlarına göre şekillenmeliydi. Diğer ülkelerin komünist partileri Stalinist bürokrasinin uluslararası arenadaki ilişkiler zemininde yönlendirdiği basit birer piyona, SSCB'nin sınır bekçilerine dönüştüler. "SSCB'nin çıkarları" Nazilerle anlaşmaktan geçiyorsa Nazilerin güçlenişini alkışlayan, Batılı emperyalistlerle anlaşmaktan geçiyorsa Batı demokrasilerini kutsayan ya da Irak'ın İngilizlerce işgaline sessiz kalan ya da İsrail'i ilk tanıyanlar SSCB ve kontrolündeki resmi komünist partiler oldu. İngiltere, ABD vb'leri ile ilişkiler gelişsin diye Komintern'i kapatıverdiler. Yazının geri kalan kısmında bir kısmını açacağımız nice ihanet sosyalizm adına yapılacaktır.

Güçlenen Bürokrasiden Dünya Devrimine Karşı İlk Hamle

Lenin ve Bolşevikler, 1917 Ekim Devriminden sonra devrimin kaderinin Alman devriminin başarısına bağlı olduğunu tekrar tekrar vurguladılar. Alman devrimi, 1918'de Rosa Lüksemburg ve Karl Liebknecht gibi büyük devrimci önderleri katledilerek yenilgiye uğrasa da bu yenilginin ardından kısa sürede toparlanarak 1924'te tekrar ayağa kalkınca Bolşeviklerin Alman Devrimine karşı olan beklentilerinin hiç de boşuna olmadığı ortaya çıktı.

Almanya'daki bu devrimci kalkışma, 1918'deki devrime kıyasla daha güçlü koşullar da devrim için daha olgundu. Öncelikle 1918'in yeni ve deneyimsiz Spartakistlerinin(Rosa Lüksemburg ile Karl Liebknechtin başında bulundukları hareket) yerini, büyük mücadelelerin deneyimleriyle zenginleşmiş, işçi sınıfı içinde etkisini ve desteğini artırmış Komünist Parti (KPD) almıştı. Kitleler büyük bir devrimci istekle sarsılıyordu.

Kuşkusuz Ekim öncesi Rusya'da olduğu gibi kitlelerin daha büyük kısmı kendi partileri olduğunu düşündükleri reformistlerin etkisi altındaydı. Ancak süreç içinde yılmadan somut hedeflerle kitlelerin çıkarlarının gerçek savunucusu olduğunu kanıtlayacak komünistler hızla bu etkiyi kendilerine döndürebilirlerdi. KPD'nin halihazırda milyonlarca destekçisi vardı.

Ancak bu dönemde Komintern'in politikalarını belirleyen Zinovyev ve Stalin komünist partisine verdikleri tavsiyelerle alttan alta Alman devriminin önüne set çekiyorlardı. SSCB ve dolayısıyla dünya partisi Komintern'deki bürokratik yozlaşmanın önderlerinin proleter devrimler karşısında takınacağı tavrın ilk örneği Alman devriminde ortaya çıkıyordu. Devrimin ihtiyacı, kararlı adımlarla proletaryanın iktidarı almaya hazır olduğunu işçi sınıfının ve toplumun kararsız kısımlarına gösterecek sağlam adımlar atmak. Ama bu görev temkinlilik stratejisiyle imtina ile geçirtilirdi. Devrim, kapıda zili ısrarla çalıyordu ama kapıyı açıp devrimi karşılayacak ev sahibi ortalıkta yoktu. Böylelikle devrimin yenilgisi kaçınılmaz olunuyordu. Stalin, Zinovyev ve Kamaneyev'e şu öğütleri veriyordu:

"Tabiri caiz ise, Almanya'da iktidarın yuvarlanıp düşmesi ve komünistlerin bunu yakalayıp tutması durumunda, komünistler bir patırtı içinde sürüklenecekler. Bu, olası 'en iyi' durum. Ama olası en kötü durum başlarına gelirse, paramparça olup geri püskürtülecekler... Faşistler elbette uyumuyorlar; ama, ilk saldırının faşistler olması

bizim avantajımıza olur. Bu, tüm işçi sınıfını komünistlerin etrafında birleştirecektir... dahası, gelen tüm raporlara bakılırsa, Faşistler Almanya'da zayıf durumdadır. Bana kalırsa, Almanları yüreklendirmemek, temkinli davranmalarını sağlamak gerekir." (6)

KPD lideri Brandler, Troçki'den Almanya'ya gizlice yerleşerek Almanya'daki durumu yönetme sorumluluğunu üstlenmesini istediğinde, Stalin ve Zinovyev, Troçki'nin Alman devrimine liderlik etmesinin kendi çıkarlarını sarsıp bütün dengeleri alt üst edeceği düşüncesiyle bunun gerçekleşmesini engellediler. Bahaneleri "Troçki yoldaşın Rusya'daki yeri doldurulmaz görevleri" olmuştu.

Tek Ülkede Sosyalizm Aşamalı Devrimle Birleşince Açığa Felaket Çıkar

1924 Alman devriminin çekingen ihanetçileri, zaman içerisinde Rusya'da güçlerini iyice pekiştirmenin rahatlığıyla, artık her şeyi açıktan yapmakta sakınca görmüyorlardı.

1926-27 yıllarında Rusya ile benzer bir devrimci dönemden geçen Çin'de, 2 milyonluk kitleleriyle dünyanın en büyük komünist partisi Çin Komünist Partisi'ne verilen direktif sosyalist devrim talebinden uzak durmaları, Menşevik aşamalı devrim anlayışı uyarınca burjuva demokratik devrim için burjuvazinin arkasında saf tutmalarıydı. ÇKP'den istenen burjuva milliyetçisi Komintang'ın içinde kendini eritmesi, varlığını burjuva demokratik devrimde burjuvaziyi güçlendirmeye adanmasıydı.

Bu örgütsel birliğe teorik kılıflar bulunmakta gecikilmedi. Stalin, Komintang'ın devrimci küçük burjuvaziyi temsil ettiğini, ÇKP'ninse devrimci işçi ve köylülüğü temsil ettiğini söylüyordu. Stalin bu birliği burjuva demokratik devrimde iki gücün bloğu olarak tanımlayarak aklamaya çalışıyordu. Bu büyük(!) tezlerin ömrü az oldu. Ne büyük ironidir ki Komintang'ın ihaneti ve komünistleri katletmesinden sonra Komintang'a yapılan bütün referanslar Stalin'in toplu eserlerinden çıkarıldı. Tabii ki kitaplardan çıkarmak hafızalardan da kazımak anlamına gelmiyor, hele ki bu hafızayı gelecek kuşaklara aktaran Troçki gibi önderler varsa.

Komintang'ın basit bir uzantısına dönüştürülen ÇKP, Komintang'ın dayatmalarını kabule zorlandı. Komintang'ın burjuva siyasi çizgisine katı biçimde bağlılık, Komintang'daki komünistlerin isim listelerinin verilmesi, komünistlerin ön plandaki görevlerden çekilmesi, devlet aygıtındaki payları toplamın üçte biriyle sınırlandırma, hizip oluşturmalarının yasaklanması gibi her türlü talebi kabul ettiler. ÇKP'ye Komintang'ın iradesi önünde kölece boyun eğdiriliyordu.

Komintern delegesi Chen Tu-Hsiu şöyle diyordu: "Şimdiki dönem komünistlerin Komintang'a kayıtsızca hizmet etmelerini gerektiren bir dönemdir." (7)

Gelinen nokta, burjuvaziye tam bir teslimiyet noktasıydı. ÇKP merkez komitesinin kararları da bunu ortaya koymaya yeter: "Kitle örgütleri -işçiler, köylüler ve diğerleri- Komintang yetkililerinin liderliğine ve denetimine boyun eğmeli, halkın, işçilerin, köylülerin vb. hareketlerinin dilekleri, hükümet yasaları ve kararnamelerine olduğu kadar, Komintang kongresinden ve bu partinin merkez yürütme komitesinden geçen kararlara da uygun olmalıdır." (8)

ÇKP, Komintang için devrimin freni olmuştu. Köylülerin tarım sorununu kendilerinin çözmelerini engelliyor, işçi böl-

Bolşeviklerin tutkulu enternasyonalist çizgisinin yerini Stalinist milliyetçi akım; devrimin yayılması çabalarının yerini ise kapitalist dünya ile barış içinde yaşama tezleri alınca dünya devriminin neferine, Komintern'e de kapatılmanın yolu göründü.

gelerinde hareketi Komintang'ın istediği sınırlar içinde tutuyordu.

Menşevikler bile bu kadar büyük bir teslimiyete yaklaşmamışlardı. Burjuvalarla hükümet kuran Menşeviklere karşı Lenin ve Bolşeviklerin tutumu bu kadar netken, ÇKP'nin zorlandığı nokta Marksizme, devrime tam anlamıyla ihanetti. Bu ihanetin bedelini de Moskova'da sıcak koltuklarında oturan Stalinist bürokrasi tarafından değil, onbinlerce Çinli işçi ve devrimci kanlarıyla ödeyecekti.

Mart 1926'da KEYK Komintang'ı Enternasyonal'in "sempatizan parti"si olarak kabul etmiş, Komintang'ın lideri Çang Kay-Şek ise Prezidyum'un "şeref üyesi" yapmıştı. Bir yıl sonra Nisan ile Temmuz 1927 arasında Çang Kay-Şek ise bu mükafatın bedelini ÇKP'nin üzerine giderek ve onu yok etmek için elinden geleni yaparak ödeyecekti. 1927 Nisan'ındaki sürpriz saldırı ile ÇKP ve sendikaların önde gelen liderlerinin de içinde bulunduğu binlerce devrimci işçi ve komünist vahşice katledildi, hapse atıldı.

Komintang'ın bu ihanetinden sonra bile Stalin çizgisini değiştirmede. Bu seferde ÇKP'ye dayatılan, gerçek Komintang olduğu iddia edilen Komintang'ın sol kanadıyla birleşmesi oldu. 3 ay geçmeden sol Komintang da sağla aynı tutumu aldı ve devrimci militanları, işçileri katletti, hapse attı. Birkaç ay sonra sağ ile sol anlaşarak Çang Kay-Şek'i Komintang'ın üst lideri kabul ettiler.

Bu sefer Stalinist bürokrasi ihaneti gizlemek ve durumu kurtarmak için ÇKP'yi başarısızlığa mahkum, maceracı hareketler örgütlemeye itti. Bu son adımlarıyla ÇKP tamamen ezildi, 1928 başında yok edilmiş bir partiydi.

Böylece Stalin eliyle Çin devrimi burjuvaziye armağan edilmiş oldu, hem de yüz binlerce işçi ve devrimcinin kanıyla kutsanmış olarak.

Troçki, Çin devriminin ihanete uğratıldığını başından beri net bir şekilde ortaya koydu. Değil burjuva örgütlerin içinde erimeyi onlarla ortaklık kurmanın bile proleter devrimin mezarının kazılmasına yol açacağını ısrarla ortaya koydu. Bir süre sonra orta Asya'ya sürgüne gönderildiğinde de boş durmadı, ÇKP içerisinde kendisi gibi düşünen Bolşevik militanlarla temas kurdu ve Çin Sol Muhalefeti'ni örgütledi. Ne var ki Çin Sol Muhalefeti ve yaklaşık 30 bin kişilik kitlesi ÇKP'nin Stalinist bürokrasisi ile burjuva Komintang'ın işbirliği sonucunda ortadan kaldırıldı. Öte yandan Çin Sol Muhalefeti ve Troçki, ihaneti ve Çin deneyiminin devrimci Marksist derslerini bugünlere kadar ulaştırdılar.

Halk Cephesi - Her Şey "Sosyalist Anavatan"ın Çıkarları İçin!

Nazilerin iktidara gelişi ve başlattıkları işgal hareketiyle şiddetlenen işçi sınıfının anti-faşist tepkisine kapitalizme karşı giderek artan ve krizin ağır etkileriyle şiddetlenen bir düşmanlık eşlik etti. İşçi sınıfı pasif bir şekilde Halk Cephesi hükümetlerinin vaatlerini yerini getirmesini beklemedi. Kitleler kaderlerinin çizildiği sahaya inmekte kararlıydı.

İşçi hareketinin faşist ilerleyişi ve kapitalist sömürüye karşı gerçekleştirdiği karşı saldırı en yüksek düzeyine 1936'da İspanya ve Fransa'da ulaştı.

Fransa'yı betimlenirken şunlar söyleniyordu. "hareket, hem otoriteye hem mülkiyete saldırarak ikili bir devrimci yön kazandı." Bir başka kaynak "büyük kalabalıklar, kontrolden çıkmış kitleler, o güne kadar devrimci fırsatları beklemiş olanlar, eyleme geçtiler." diye anlatıyordu Fransa'daki durumu.

Devrim ateşini doruğuna çıkarması gereken Fransız Komünist Partisi, Komintern'den gelen direktifler doğrultusunda Fransa'daki eylemliliği Stalin'in burjuva ortaklarının istediği sınırdan tutmaya çalışıyordu. Bunun aracı da halk cephesi politikaları idi. Halk Cephesi Stalinizmin burjuva parti ve güçlerle kuracağı ittifaka koyduğu isimdi.

Halk Cephesi politikasının özü Menşevik bir çizgi olan sınıf uzlaşmacılığıydı. Buna göre Nazilere karşı mücadelede İngiltere, ABD gibi büyük emperyalist ortakları korkutmamak için sloganlar yumuşatılmalı, sosyalist devrim talebinden vazgeçilmeli, burjuvaların korkutacak toprak işgalleri ve ayaklanmaların önüne geçilmeliydi. Ulusal arenada da burjuva partilerle işbirliğine gidilmeliydi. Öncü işçiler daha geri bilinçli işçileri endişelendirecek hedefler öne sürmekten, bütün olarak işçi sınıfı da orta sınıfları, küçük ve orta köylüleri sarsacak proletarya devrimi gibi hedefleri savunmaktan geri durmalıydılar. Stalinizm, halk cepheslerini faşizme karşı bir ittifak olarak meşrulaştırmaya çalışıyordu, ne var ki faşizmin arkasında burjuvaların olduğu gerçeği bu bahanenin defterini daha baştan dürtüyordu. Gerçekte halk cephesi taktığı işçi sınıfını pasifizme itiyor, pasifizmin reddedildiği durumlardaysa İspanya'da olduğu gibi bizzat Stalinçiler ve burjuvaların işbirliği sonucu işçiler bastırılıyordu. Faşizmin yolunun döşenmesi anlamına gelen bu politika devrime ihanetin ta kendisiydi.

Fransa Komünist Partisi'nin önde gelen isimlerinden Thorez, Paris bölgesi komünistlerini toplayarak şu emri veriyordu:

"Ekonomik talepler uğruna bir hareketi başlatmak elbette önemlidir, ama aynı zamanda buna nasıl son verileceğini bilmek de gerekir. Şu ansa iktidarı ele geçirme sorunu yok. Herkes biliyor ki, amacımız, değişmez bir biçimde, işçi, köylü ve askerlerden oluşan bir Fransız konseyler cumhuriyeti kurmaktır. Ama bu gece veya yarın sabah olacak bir şey değil bu." (9)

Komünist partinin ana görevi Halk Cephesi liderlerine kitlelerin güvenini güven tazelemek, kitleler üzerinde onların iktidarı yeniden tesis etmek ve kitleleri diğer ortakların (burjuva, reformist) kabul edebileceği sınırların gerisinde tutmak haline geldi. Anti-faşizmin sahip olduğu devrimci potansiyelin gelişmesi Komünist parti tarafından engellendi.

Oysa ki çok değil kısa bir süre içinde faşizme karşı mücadelede en son güvenilebilecek unsurun burjuva güçler olduğu ortaya çıkacak, İspanya Franco'nun ilerleyişi karşısında silahlı bırakılacak ve şaşırtıcı olmayacak şekilde faşizm halk cephesince işçi devrimlerine tercih edilecekti.

Ayağa kalkan Fransız işçi sınıfı, önderliklerinin kendilerini yarı yolda bırakmalarının bedelini ağır ödeyecekti.

İhanete Uğrayan İspanyol Devrimi

İspanya toplumunun içine girdiği kriz daha derin, toplumsal devrim daha güçlüydü. İspanyol işçi sınıfının asgari programı devrimdi, daha azı değil! Grevler, gösteriler, siyasi mahkumları kurtarmak için hapishanelere saldırılar, toprak işgalleri, faşist ve gericiyle hesaplaşma eylemleri ve silahlı işçi milislerinin oluşturulması gibi nice eylem-

Tek ülkede sosyalizm teorisi devrimci Marksizmin öz değerlerine sadece devrimin yayılması temelinde bir saldırı değildi. Birçok açıdan Marksizmin reddiydi. Bu teori Marks ve Engels'ten bu yana Lenin dahil bütün devrimci önderlerin temel değeri olan enternasyonalizmin yerine yurtseverliğin, Marks'ın, Lenin'lerin mahkum ettiği yurtseverliğin konulmasının ideolojik dayanağı oluyordu. Sosyalizm, ulusal sınırlar içinde tamamlanabildiğine göre her bir komünist partinin görevi ulusal sınırlar içine hapsedilmişti. Tek ülkede sosyalizm tezinin yaydığı diğer bir zehir de sosyalizm algılayışını etkiliyordu. Sosyalizm, SSCB'de olan şekliyle, devletçiliğe dayanan ulusal kalkınmacılık olarak kavranmaya başlandı.

ler çanların devrim için çaldığını gösteriyordu.

İspanyol Komünist Parti'nin hattı da Fransız Komünist Partisi'nden farklı değildi.

SSCB politikasının başlıca hedefi Fransa ve İngiltere ile iyi ilişkiler kurmaktır. Ne Fransa ne İngiltere İspanya'da bir proleter devrimin zafer kazanmasını kabul ederdi. Bu, bütün ilişkileri koparacak hamle olurdu. Ancak Stalin, uluslararası komünist arenada ve dünya proletaryasının gözü önünde etkinliğini kaybetmeyi göze almayıp İspanya'ya yardım ediyor gözükmek zorundaydı. Ama antifaşistler iç savaş boyunca boşuna tank ya da ağır silah bekleyip durdular. Yardım olabildiğince cılız olacaktı.

Bu durum öyle açıktı ki Halk Cephesi ortakları bile bunun farkındaydı. Halk Cephesi Başbakanı Azana'nın not defterinde Cumhuriyetin Moskova ekşisine yazdığı konuşmanın kayıtlarından bunu anlamak mümkün: "Öyle sanıyorum ki, çoğu kez sanılanın aksine, Rusya ile işbirliğinde bir sınır var. Bunu belirleyen ablukadan çok Britanya'nın resmi dostluğudur. Bence SSCB, Britanya ile ilişkilerine zarar verebilecek veya Batı'da kendine dost arama politikasını tehlikeye düşürebilecek bir durumda bize hiçbir yardımda bulunmayacak." Pascau'nun yanıtı şöyle: "Bu konuda kuşkuyla yer yok" (10)

İspanya'da Stalinist Komünist Partinin işi Fransızlardan daha zordu. Fransa'da kitleler yatıştırılmaya ve burjuvaların kabul edebileceği sınırları geçmeleri engellenmeye çalışılıyordu. Oysa ki İspanya'da kitleler zaten bu sınırı geçmişti. Komünist Parti'nin eski genel sekreterlerinden Claudin'in söylediği gibi PCE'nin görevi "çok zor bir görevdi, çünkü proletarya devrimini, asla aşmaması gereken burjuva demokratik sınırlara geri itmeyi gerektiriyordu." (11)

Bu konuda burjuva ortaklarının takdirini aldıklarını şu yorumlardan anlamak mümkün. Sadece cumhuriyetçi partilerin temsilcilerinden oluşan Giral hükümetinin kurulmasından sonra "her şeyi savaşın gereklerine tabi kulan komünist partisinin, yapıcı, birlik arayıcı politikası hükümet çevrelerinde gittikçe daha olumlu bir yankı yaratıyor." Azana yabancı gazetecilere şöyle diyordu: "durumun gerçekte ne olduğunu bilmek ve ne istediğini gerçekten bilen insanlarla tanışmak istiyorsanız Mundo Obrero(PCE'nin yayını) okuyunuz." (12)

30 Mart 1938'de partinin önde gelen isimlerinden Jose Diaz, PCE'nin İspanya tutumunu şöyle ortaya koyuyordu:

"Çatışmamıza yegane çözüm, İspanya için, ne Faşist, ne de Komünist olmaktadır, ifadesi mükemmel biçimde doğrudur ve partimizin tavrına tam olarak uymaktadır. 'İspanyol halkı kapitalizmin muhalefetine rağmen kazanacaktır,' ifadesine gelince, bu, ne şimdiki duruma uyar, ne de partimizin ve Komünist Enternasyonal'in politikasına..." (13)

Oysa gerçek seçim, karşı devrimci bir diktatörlükle burjuva parlamenter cumhuriyet arasında değil ilki ile proletarya devrimi arasında idi.

Diğer Halk Cephesi deneyimlerinde örneklenildiği ve örnekleneyeceği üzere kitle hareketi ne kadar yatıştırılmaya çalışılırsa çalışılsın burjuvazinin hiçbir zaman güvenini kazanmak mümkün değildi. Burjuvazi her zaman karşı devrimci gericileri, kimi zaman Franco, kimi zaman Pinochet, tercih edecekti. Claudin büyük bir parlaklıkla açıkladığı gibi "... 'Batılı hükümetler' sorunu sınıfsal bir açıdan görüyorlardı; İspanyol kapitalizminin en etkili temsilcisi Negrin değil Franco idi. 'Demokratik' kapitalizm, zamanı geldiğinde İspanyol proletaryasını tamamen ezmedikçe gerektiği gibi davranmış olmayacaktı... 'Batılı hükümetler' PCE ve Negrin'in İspanyol Cumhuriyeti'ne kazandırmaya çalıştıkları hayali imaja sempati duyabilirlerdi, fakat bu imajın ardında gizlenen gerçekliği, ilk fırsatta tekrar baş kaldırmaya hazır bir devrimci proletaryanın varlığı gerçeğini, organik olarak, kabul edemezlerdi." (14)

Öyle de oldu. Stalinistler devrimci harekete hız kestirdikleri oranda Franco'nun yükselişinin yolunu açtılar. Burjuvazi her zaman Franco'yu devrimci işçilere tercih edeceği ortaya koydu. Bu ihanetin de bedeli binlerce devrimci, işçi ve köylünün kanlarıyla ödendi.

Nazilerle Saldırmazlık Pakti İmzalanıyor

26 Ocak 1934'te SBKP'nin 17. kongresindeki raporunda Stalin şunları söylüyordu:

"Kuşkusuz, Almanya'daki faşist rejimi coşkuyla karşılamaktan uzağız. Fakat buradaki sorun Faşizm sorunu değildir. Örneğin İtalya'daki Faşizm SSCB'nin bu ülke ile iyi ilişkiler kurmasını önlemedi. Eğer Almanya, esasta, bir zamanlar Ukrayna'yı işgal eden ve Leningrad'a doğru yürüten eski Alman Kayzeri'nin politikasını hatırlatan 'yeni' bir politika izlemeye çalışırsa işler tamamen değişir." (15)

Tek ilkesi kendi bürokratik aygıtının devamını garantilemek olan Stalinist bürokrasi için faşizme karşı mücadele vazgeçilmez değildi. 1934'teki bu sözlerin ortaya koyduğu bu gerçek 2. Dünya Savaşı boyunca da tekrar tekrar kanıtlandı.

Bürokrasinin varlığını koruyup geliştirecek tercih Naziler olursa Avrupa içlerine ilerleyişleri alkışlanabilir, İngiltere-ABD ittifakı olursa Batı demokrasileri kutsanabilirdi.

Savaşın ilerleyen süreçlerinde İngiliz ve ABD'nin bekleme noktasına çekilmesiyle birlikte Stalin tekrar yüzünü Nazilere döndü. Almanya ile SSCB arasında bir saldırmazlık pakti imzalandı. Bu anlaşmaya göre iki ülke birlikte Polonya'yı işgal edeceklerdi.

Bu anlaşma sonrasında Nazilere SSCB hattından sempati dolu mesajlar geliyor, başarıları kutlanıyordu.

Halk Komiserleri Konseyi Başkanı ve Dışişleri Komiseri Molotov şunları söylüyordu: "Almanya ile ilişkilerimiz radikal biçimde gelişti. Bu gelişme, dostça ilişkilerimizi güçlendirme, pratik işbirliğimizi geliştirme ve barışçı çabaları için Almanya'ya politik destek sağlama çizgisi boyunca devam etti... Güçlü bir Almanya'nın Avrupa'da kalıcı barışın vazgeçilmez koşulu olduğunu daima savunduk." (16)

Molotov, Ağustos 1940'ta, Hitler'in orduları Norveç, Danimarka, Belçika, Hollanda ve Fransa'yı işgal ettiği sırada, Alman ordularının kazandıkları 'büyük başarılar'dan söz ettikten sonra, "Hükümetimizin titizlikle uyduğu bu anlaşma, Sovyet-Alman ilişkilerinde anlaşmazlık ihtimalini ortadan kaldırdı. Sovyet tedbirleri Batı sınırlarımız boyunca uygu-

Komintern'in kapatılması bir dizi önlemler eş zamanlı olarak alınmıştır. Kısa süre içinde Stalin, Rus Ortodoks kilisesinin başı başpiskopos Sergius'u kabul etti ve dostça geçen uzun bir görüşme sonrasında kutsal Sinod'un yeniden açılması-na karar verdiğini açıkladı. Tam bu sırada, enternasyonal, Sovyet devletinin resmi marşı olmaktan çıkarılarak, yerine, büyük Rusya'yı öven şoven bir marş geçirildi(ki hala Rusya'nın ulusal marşı olarak kullanılmaktadır).

landı ve bu durumu aynı zamanda Almanya'ya bir emniyet duygusu sağladı." diyerek ekliyordu: "Sovyetler Birliği ile Almanya arasında kurulan iyi komşuluk ve dostluk ilişkilerinin temeli rastlantı sonucu ortaya çıkan geçici kaygılar değil, SSCB ve Almanya'nın hayati çıkarlarıdır." (17)

Saldırmazlık paktı Avrupa'daki komünistler için tam bir kara leke oldu. Komünistler kitlelerden tecrit oldular. Birçoğu bu paktı Hitler, Franco ve Mussoli'nin hapisanelerinde, toplama kamplarında öğrendiler. Bu pakt anti-faşist mücadeleye verilebilecek en büyük zararı verdi. Bu pakt Stalinist bürokrasinin hiçbir ilkesi olmadığını daha sonra birçok örnekte kanıtlanacağı üzere tekrar ortaya koydu.

Barış İçinde Birarada Yaşama ve Komintern'in Feshi

Naziler'in paktı ihlal ederek SSCB'ye saldırması üzerine Stalin, müttefiklerini yeniden İngiliz ve ABD'de aramaya başladı. Artık dostluklar daha perçinlenmişti. Hitler'in alt edilmesinden sonrası için pazarlıklar yapılıyor, dünya etki alanlarına göre bu güçler arasında paylaşılıyor. SSCB'nin hissesine Doğu Avrupa düşecekti. Komintern'in kapatılması, İngilizlere terk edilen Yunanistan devrimine ihanet gibi küçük ayrıntıları düşünmeye değmezdi!

Komintern, 1943 baharında Roosevelt ve Churchill'le yapılacak görüşmeleri kolaylaştırmak amacıyla hiç beklen-medik bir anda Stalin tarafından feshedildi.

Stalin'in Komintern'in kapatılmasıyla ilgili deklarasyonu şöyleydi: "Komintern'in kapatılması özgürlüğü seven bütün ulusların ortak düşmana karşı ortak saldırısının örgütlenmesini kolaylaştırdığı için tam zamanında ve uygundur... Mükemmel biçimde zamanlanmış, çünkü tam da şu anda... özgürlüğü seven ülkelerin ortak saldırısını örgütlemek gereklidir." (18)

Komintern'in kapatılması bir dizi önlemler eş zamanlı olarak alınmıştır. Kısa süre içinde Stalin, Rus Ortodoks kilisesinin başı başpiskopos Sergius'u kabul etti ve dostça geçen uzun bir görüşme sonrasında kutsal Sinod'un yeniden açılmasına karar verdiğini açıkladı. Tam bu sırada, enternasyonal, Sovyet devletinin resmi marşı olmaktan çıkarılarak, yerine, büyük Rusya'yı öven şoven bir marş geçirildi (ki hala Rusya'nın ulusal marşı olarak kullanılmaktadır).

İçtüzükte kongrelere sadece iki yıl ara verilebileceği belirtilmesine rağmen Komintern'in yedinci ve son kongresinin 6. Kongre'den sonra tam yedi yıl toplanmaması anlamlıdır.

1933'ten sonra Komünist Enternasyonal sözcüklerinin Stalin'in konuşmalarından, makalelerinden ve politik raporlarından neredeyse tamamen çıkarılmıştır. Bu tarihten sonra Komintern'den sadece 2 kez söz etti. Mart 1939'da alaycı bir üslupla "Moğolistan çöllerinde, Habeşistan dağlarında veya İspanyol Fas'ının kıvrıklarında Komintern'in 'fesat yuvaları'nı arayan'lardan söz ederken; bir de 1943'te bir iftira son vermek için Komintern'in feshedildiğini söylerken.

Komintern'de Stalin'in ortakları İngiliz, Fransız, Hollanda emperyalizmini tüzmemek için sömürge, yarı-sömürge halkların ulusal kurtuluş mücadelesine en ufak değinilmedi.

Komünist hareketin üst liderliği, uluslararasıdaki eşitlik ve kardeşliğin başlıca emperyalist ülkelerin yaşaması ile bağdaşabilir olduğu hayalini yayıyordu. Komintern feshedilmişti. Artık sadece SSCB'nin değil, ne yazık ki onun peşindeki uluslararası komünist partilerin temel şiarı sosyalist dünya devrimi değil, emperyalistlerle "barış içinde bir arada yaşama" idi. Bu argümanlara karşı Lenin'in üçüncü Sovyetler kongresindeki şu sözleri çok anlamlıdır:

"Kapitalizm ve sosyalizm, yan yana var oldukları sürece barış içinde yaşayamazlar; bunlardan biri nihai olarak zafere erecektir. Son cenaze töreni ya Sovyet cumhuriyetinin ya da dünya kapitalizminin olacaktır." (19)

Yunanistan Devrimi Satılıyor

Mussollini İtalyası Ekim 1940'ta ve Hitler Almanya'sının 1941 baharında başlayan saldırısıyla Yunanistan'ın işgali tamamlandı. Faşist işgale karşı Yunanistan'da büyük bir direniş örgütlenmekte gecikmedi. 2 Şubat 1942'de silahlı direnişi örgütlemek için, KKE'nin önderliğinde ELAS (Ulusal Halk Kurtuluş Ordusu) kuruldu. ELAS aracılığıyla kırsalda büyük bir güce sahip olmanın yanı sıra faşistlerin kontrolündeki şehirlerde onbinlerce insanı bir anda sokağa dökebilecek, çalışanları greve çıkarabilecek ve silahlı 200 bin kişiyle Nazilerin elindeki Çalışma Bakanlığı ele geçirilerek yakabilecek kadar güçlüydü.

Ekim 1944'te Nazi güçleri Yunanistan'ı terk etmeye başladığında ELAS'ın Atina'da 20 bin kişilik bir gücü vardı ve Atina'yı ele geçirmesi için istemesi yeterliydi. İşçi sınıfı ve halk buna hazır. Ama KKE, SSCB'nin direktifleri doğrultusunda burjuva hükümete ve yasalara sadakatini bildirmeyi tercih etti. SSCB İngiltere ile pazarlığını yapmıştı. Yunanistan, etki alanları paylaşımında İngiltere'nin elinde kalıyordu. KKE de radikallikten uzak durarak SSCB'nin müttefikini rahatsız etmemekle görevlendirildi.

KKE, Nazilerin geri çekilişinden sonra birkaç kez ayaklarının ucuna kadar gelen devrimci fırsatları geri çevirdi. Bunun bedeli ağır oldu.

İşgalci faşistleri bozguna uğratan ELAS güçleri İngilizlerin kuklası hükümet tarafından dağıtıldı, KKE militanlarının birçoğu katledildi, tutuklandı, KKE'nin siyasi faaliyeti yasaklandı.

Yunanistan Devrimi SSCB'den hiçbir destek görmedi. Stalin, müttefikleri İngiltere'yi rahatsız etmemek için Yunanistan'la ilgilenmedi. 9 Ekim 1944'te Churchill Moskova'da Stalin'le görüştü. Savaşın sonu Doğu Avrupa'nın nasıl paylaşılacağı görüşülecekti. Churchill anılarında görüşme hakkında şöyle yazıyordu:

"... Söylediklerim tercüme edilirken yarım sayfa kadar bir kağıt üzerine şunları yazdım: Romanya, Rusya %90, diğerleri %10. Yunanistan, Büyük Britanya (ABD ile anlaşmalı olarak) %90, Rusya %10. Tercüme işi bittiği zaman kağıdı Stalin'e uzattım. Kısa bir sessizlik oldu. Stalin mavi kalem aldı, bana doğru uzattı. Her şey bir an içinde olup bitmişti." Stalin anlaşmaya daima sadık kaldı. Churchill de bunu doğruluyor: "... Buna karşın Stalin Ekim ayında yaptığımız anlaşmaya sonuna kadar sadakatle bağlı kaldı ve Atina sokaklarında komünistleri avladığımız o uzun haftalar boyunca ne Pravda'da ne İzvestiya'da tek bir kınama sözcüğü bile yer almadı." Varkiza görüşmeleri günlerinde Stalin "Yunanistan'da neler olduğunu öğrenmek" istediğini söyledi. Sadece bilgi edinmek istediğini hemen

Stalin, Roosevelt ve Churchill'le birlikte. Stalinist bürokrasinin varlığını koruyup geliştirecek tercih Naziler olursa Avrupa içlerine ilerleyişleri alışılabılır, İngiltere-ABD ittifakı olursa Batı demokrasileri kutsanabilirdi.

ekledi ve Churchill de ona teşekkür etti. Konuşmayı Stalin bitirdi: "Yunanistan'da izlenen İngiliz politikalarına güvenim tamdır." (20)

KKE yok edilirken, militanları tutuklanıp katledilirken, kalanlar dağlara kaçmak zorunda kalırken SSCB'de Yunanistan üzerine bir satır bile yazılmıyordu. Öyle ya Stalin anlaşmasını zaten yapmış, alacağını almış vereceğini(!) vermişti.

Troçki Sosyalist Dünya Devrimini Savunurken

New York Times'ta 20 Aralık 1940'da şöyle yazıyordu: "Troçkist proleter dünya devrimi ideolojisinin rehberlik ettiği bir komünist Enternasyonal'in yıkıcı ve, sonuç olarak, intihar faaliyetleri nedeniyle"dir ki Hitler, "pek çok Alman'ı korkutup kendi kampına çekecek bir sorun çıkarabilmiş ve Birleşik devletler dahil her yerde benzer haçlılar oluşturma konusunda bir taraftar kitlesi kazanabilmiştir." Birleşik Devletler Başkan Yardımcısı Henry Wallace, 8 Mart 1943'te "eğer Rusya dünya devriminde devrim kışkırtan Troçkist fikre bir kez daha kapılırsa 3. dünya savaşı... kaçınılmaz olur." (21) diyordu. Ne denilebilir ki, burjuvazi gerçek düşmanını iyi tanıyor!

Lenin'in ölümünden sonra Marks'tan, Engels'ten bu yana Marksizm'in vazgeçilmez şiarı sosyalist dünya devrimi, Troçki'nin sapkınlığı olarak mahkum edildi ve söylemlerden çıkarıldı.

Sosyalist dünya devrimi sadece maceracı bir çağrı olarak suçlanmadı; devrimci Marksizmin bu özdeğerinin itibarı zedelenmek için deli saçması bir argümanmış gibi lanse edildi. "...uluslararası proletarya devrimi, aynı zamanda her yerde birden gerçekleşecek tek bir eylem olarak görülmemelidir." (III. Enternasyonal - Belgeler, Belge Yay., Ekim 1979, s.150) denilerek sanki sosyalist dünya devriminin savunucuları her yerde aynı anda başlayacak bir sosyalist devrim bekliyorlarmış gibi yansıtılmaya çalışıldı. Bugün bile Stalinist kaynaklarda sosyalist dünya devrimi tartışıldığı her durumda bu tezin tekrarlanması olsa olsa kendi militanlarının entelektüel yetilerine bir hakarettir.

Sosyalist dünya devrimini Marks Komünist Birliğe Çağrı başlıklı bildirisinde komünistlerin görevini açıklarken ortaya koyar: "az çok mülk sahibi tüm sınıflar egemen konumlarından uzaklaştırılncaya dek, proletarya devlet gücünü ele geçirenceye ve yalnızca bir tek ülkedeki değil, dünyanın tüm önde gelen ülkelerindeki proleterlerin birliğinin, bu ülkelerin proleterleri arasındaki rekabetin ortadan kalkmış olduğu ve hiç değilse belli başlı üretici güçlerin proleterlerin ellerinde toplanmış bulunduğu noktaya ulaşılncaya dek, devrimi sürekli kılmak"tı.

Sosyalist dünya devrimini Marks Komünist Birliğe Çağrı başlıklı bildirisinde komünistlerin görevini açıklarken ortaya koyar: "az çok mülk sahibi tüm sınıflar egemen konumlarından uzaklaştırılncaya dek, proletarya devlet gücünü ele geçirenceye ve yalnızca bir tek ülkedeki değil, dünyanın tüm önde gelen ülkelerindeki proleterlerin birliğinin, bu ülkelerin proleterleri arasındaki rekabetin ortadan kalkmış olduğu ve hiç değilse belli başlı üretici güçlerin proleterlerin ellerinde toplanmış bulunduğu noktaya ulaşılncaya dek, devrimi sürekli kılmak"tı.

İşte, Troçki sosyalist dünya devrimi şiarında olduğu gibi devrimci Marksizmin temel şiarları Menşevik tezlerle yer değiştirirken Bolşevik mirasa canı pahasına sahip çıkan, onu gelecek kuşaklara taşıyan kişidir. Sürgün edilmeden önce her türlü platformu kullanarak, yılmadan Alman ve Çin devrimlerinin başarısı için mücadele etmiş, sürgünden sonra da Stalinizmin ve dolayısıyla Komintern'in karşı-devrimci niteliğini kavradıkça önderlik ettiği Uluslararası Sol Muhalefet ve 4.Enternasyonal aracılığıyla devrimlerin kaderlerine müdahale etti.

Stalin, 1936'da Sovyetler Birliği'nde sosyalist düzenin artık tamamen gerçekleştiği ve 1939'daki 18. Parti Konferansında, komünizme ilerliyoruz saçmalıklarıyla Devrimci Marksizmin tahrifatları karşısında Troçki sosyalizmin, komünizmin ne olduğunu Marksizmin gerçek neferlerine tekrar öğretti.

Bugün tek ülkede sosyalizm, aşamalı devrim anlayışı, sınıf uzlaşmacılığın bir başka adı halk cephesi politikalarının anti-Marksist içeriğini kavrayabiliyor; ihanet edilen ya da bizzat boğazlanan 1956 Macaristan, 1968 Fransa, 1965 Endonezya, 1974 Portekiz,

1979 İran ve daha birçoklarından demoralize olmadan dersler çıkararak geleceğe daha büyük bir inançla bakabiliyorsak Stalinist tahrifata karşı bunun yolunu açan Troçki'den başkası değildir.

Aynur Akman

1. Lenin'in vasiyeti için bakınız: Lenin'in Son Kavgası, Öteki Yayınevi, 1999
2. Stalin, Pravda, 12 Kasım 1926
3. Stalin, Lenin ve Leninizm, s. 40, Rusça baskı, 1924
4. Lenin, Lessons of the Crisis, op.cit., c. 24, s. 215
5. Ekim devriminin tarihinin belirlenmesi konusunda Lenin olanca gücüyle mücadele ederken karşı tarafta yer alan Stalin, Zinovyev, Kamanev, Buharin gibilerinin devrimin iç gücüne ne kadar inandığı ortadadır!
6. Troçki, The Stalin School of Falsification (Stalinist Sahtecilik Okulu), op.cit., s. 195-6
7. (Aktaran) Claudin, Fernando, Komintern'den Kominform'a, Cilt 1, Belge Yayınları, 1990, s. 351
8. (Aktaran) Guillermaz, op.cit., s. 137
9. (Aktaran,) Claudin, Fernando, Komintern'den Kominform'a, Cilt 1, Belge Yayınları, 1990, s. 263
10. Azana, Obras Completas, c.4, s. 734
11. Claudin, Fernando, Komintern'den Kominform'a, Cilt 1, Belge Yayınları, 1990, s. 288
12. Guerra y revolucion en Espana, c. I, s. 259 (aktaran Claudin, Fernando, Komintern'den Kominform'a, Cilt 1, Belge Yayınları, 1990, s. 291)
13. Diaz, Jose, op.cit., s. 461-3
14. Claudin, Fernando, Komintern'den Kominform'a, Cilt 1, Belge Yayınları, 1990, s. 302
15. Stalin, Works, c.13, İngilizce basım, s. 298, 303-4, 308-10, 312
16. 31 Ekim 1939 konuşması, Soviet Peace Policy: Four Speeches by V. Molotov içinde, Lawrence ve Wishard, Londra, 1941, s.28,31,32
17. Lawrence ve Wishard, a.g.e., s. 71-3
18. Burada "özgürlüğü seven" ülkelerle kasıt Batı burjuva demokrasileridir! Alıntı, 18 Mayıs 1943 tarihli Stalin'in Reuters Ajansı'nın Moskova başmuhabirine verdiği röportajdan yapılmıştır.
19. Lenin, Works [Eserler], cilt 31, s.457
20. Bakınız, Yalınalp, Mustafa, Yunanistan Devrimi, KKE ve İhanet, Marksist Bakış, Nisan 2005
21. Wallace'ın konuşması 9 Mart 1943 tarihli New York Times'ta yer aldı.

GEÇMİŞ VE GELECEK

Geçtiğimiz günlerde sabah erkenden evi terk ettikten sonra her zaman kullandığım rotayı değiştirdiğimde Ankara'nın ayazında uzunca bir kuyruğun sabırsız bir bekleyiş içinde olduğu dikkatimi çekti. Merakla oraya doğru yanaştığımda kalabalığın nedenini öğrendim. Kalabalık ertesi günden kalan iyiden iyiye bayatlamış ekmekler için toplanmıştı. Belli ki "fitreci" belediye, çöpe gidecek ekmekleri fukaralara dağıtarak "hayra" girmek istemişti.

K a f a m d a b i r i k e n "neden", "nasıl olur" sorularının tırmanıp andığı öfke, birazdan tiksintiye dönüşecekti. Bayat ekmek kuyruğunda beklemek bir şey miydi? Türkiye'de ve dünyada bayat ekmeği de bula-

Kapitalist barbarlık hala ayakta. Çürüyor, krizlere giriyor ama hala ayakta. Kapitalizmin akıl dışılığı her geçen gün daha da keskinleşiyor. O kadar ki sistem, gezegenin varlığını tehdit eder hale geldi. Durum böyleyken, kalıcı barış, eşitlik ve özgürlük için, yeni bir dünya için, sosyalist devrim hedefi geçerliliğini kelimenin tam anlamıyla korumaktadır.

mayan milyonlarca, yüz milyonlarca insan aklıma geldi. Sonra bir yoldaşın anlattıkları zihnimde canlandı. Şantiyede bir inşaat işçisi arkadaşı, gözlerinin önünde kırk metreden düşüp ölmüştü. Henüz yirmi yaşında olan bu işçi aynı şantiyede bir sene içinde aynı şekilde ölen beşinci işçiydi.

Nasıl bir düzendi bu? Dünyanın tüm zenginliğine, yaratılan onca değere rağmen açlıktan, yetersiz beslenmeden ölen milyonlarca çocuk var gezegenimizde. Akıldışı bir eşitsizlik! Ve bu düzenin devamı için yapılan savaşlar. Irak'ta işgal yüzünden ölenlerin sayısı bir milyonu geçti.

Kapitalist barbarlık hala ayakta. Çürüyor, krizlere giriyor ama hala ayakta. Emperyalist savaşlar ve ağırlaştırılan sömürü şartları, her şey, sistemin devamı için. Kapitalizmin akıl dışılığı her geçen gün daha da keskinleşiyor. O kadar ki sistem, gezegenin varlığını tehdit eder hale geldi.

Durum böyleyken, kalıcı barış, eşitlik ve özgürlük için, yeni bir dünya için, sosyalist devrim hedefi geçerliliğini kelimenin tam anlamıyla korumaktadır. Sınıf düşmanlarımız

istedikleri kadar aksini iddia ededursunlar, hayatın canlı yeşili, onların gri yalan ablukasını dağıtacaktır.

Peki neden hala bu barbarlıktan kendimizi kurtaramadık? Devrimcilerin, geçmiş mücadelelerinin engin birikimin ışığında gelecek mücadeleleri örmeleri için bu soruya açıklık getirmeleri zorunludur.

Dün, Bugün, Yarın

Dün, bugün ve yarın birbirlerinden bağımsız ele alınamaz. Geleceğe yön verebilmek için bugünü kavramalı, bugünü kavramak için de geçmiş mücadeleler çözümlenmelidir. İçinde yaşadığımız dünyanın çehresi geçtiğimiz yüzyılda çizildi. 20.yy boyunca kapitalizmin tasfiyesinde yaşanan başarısızlığın gölgesinde yaşıyoruz. 1990'da Berlin Duvarı'nın çöküşünün ve 12 Eylül darbesinin etkileri bugün belirleyiciliğini koruyor.

Ekim devrimine imza atan Bolşevizm geleneği ile 1928'den sonra SSCB'ye ve dünya işçi mücadelelerine hükmeden onun celladı Stalinist gelenek arasındaki farkı çözümlemekten, bundan çıkan gerekli ideolojik hesaplaşmaları gerçekleştirmeden ne 20.yy ne bugün anlaşılabilir ne de gelecekte başarılı mücadeleler örülebilir.

Türkiye devrimci mücadelesi ve işçi hareketi, 1970'li yıllarda altın çağını yaşıyordu. İşçi sınıfı hareketi, bir bütün olarak tüm ülkeyi kucaklıyor, sol örgütler yüzbinlerce genci peşlerinde sürüklüyordu. Örgütlenmeler köylere ve ortaokullara kadar yayılmışken, düzenin kolluk güçlerinde devrimci yükselişin etkisiyle yarılmalar gözlemleniyorken, burjuva düzenin ekonomik krizine paralel olarak politik kurumlar iflas ediyorken işçi hareketi ve devrimci harekette baş gösteren tıkanma, bütün umutların boşa çıkmasına yol açacaktı. Koşullar bu denli olgunlaşmışken, sorunun tam da iktidar sorunu haline geldiği bir ortamda, kimse değil proleter devrim ve işçi iktidarı doğrultusunda kararlı adımlar atmak, bunu propaganda boyutunda bile dillendiremiyordu. 12 Eylül cuntasının başarısında sınıf hareketinde yaşanan tıkanmanın ve bunun asıl nedeni olan derin ideolojik krizin ne kadar büyük bir etken olduğunu anlayabiliriz. Sonuçta, darbe bağıra bağıra gelirken işçi hareketi ve gençliğe yön verenler, olayların yönünü değiştirme yeteneğine sahip değildi-

ler. Stalinist gelenek ile 12 Eylül yenilgisi arasında kopmaz bağlar vardır. Türkiye proletaryası, emekçi halkı ve devrimci gençliği cesaret ve kararlılık konusunda rüşünü şüpheye yer bırakmayacak şekilde ispatlamıştır. Mesele elbette ki cesaret ve kararlılık noksanlığı değildi. Sınıf hareketi ve devrimci cephenin 12 Eylül darbesi karşısında darmadağın olmasının nedenlerini liderlik sorununda ve onun dayanağı olan ideolojik-politik-örgütsel zafiyetlerde aramak gerekir.

Stalinizmin 1970'lerde Türkiye solunda oynadığı rol başka bir yazıda detaylı bir şekilde değerlendirilmeyi fazlasıyla hak ediyor. Ama yazının bu kısmında bu konuya bir miktar açmak doğru olacaktır. Stalinizmin en katıksız yorumu işçi hareketi üzerinde büyük kontrolü olan TKP'den geliyordu. İşçi hareketinin öncüsü DİSK'i ve önemli bir gençlik kitlesini yönlendiren TKP, Stalinci halk cephesi taktiği çerçevesinde Ecevit CHP'si ile kurduğu dirsek temasıyla yetinmedi, işçi atılımının önünde fren vazifesi görüp kendi pasifliklerini reddeden öncü işçileri patronlara ihbar etmekten çekinmedi. Aşamalı devrim anlayışı, yurtseverlik, sınıf uzlaşmacılığı, dar ulusal bakış açılarına hapis olma, Kemalizmle işbirliği ve ondan etkilenme, Stalinizmin devrim mücadelesini felce uğratan tahribatları olarak 12 Eylül'e giden yolun taşlarını döşedi. Stalinizmden kopamayan radikal gençlik hareketleri ise çarpık antifaşist mücadele anlayışları, sınıf merkezinden uzak olma ve proleter devrim hedefine yabancılıkları, kestirmeci ve maceracılıkları ile olayların akışına müdahale edebilecek durumda değillerdi.

12 Eylül Sonrası

12 Eylül darbesinin işçi hareketini ve devrimci grupları kolayca darmadağın etmesi, devrim davasına gönül

12 Eylül darbesinin işçi hareketini ve devrimci grupları kolayca darmadağın etmesi, devrim davasına gönül veren milyonlarca emekçi ve bir gençlik kuşağında travmalara neden oldu. Yenilgiye de uğrasa, darbe karşısında gösterilecek direnç, geride bırakacağı kahramanlık örnekleriyle "başarabilirdik" düşüncesini canlı tutabilir, 12 Eylül rejimi ile daha sonraki hesaplaşmaların dayanağı olabilirdi.

veren milyonlarca emekçi ve bir gençlik kuşağında travmalara neden oldu. Yenilgiye de uğrasa, darbe karşısında gösterilecek direnç, geride bırakacağı kahramanlık örnekleriyle "başarabilirdik" düşüncesini canlı tutabilir, 12 Eylül rejimi ile daha sonraki hesaplaşmaların dayanağı olabilirdi. Ne yazık ki bu da olmadı. Geriye daha sonraki kuşaklara kadar uzanacak güçlü bir yenilgi psikolojisi kaldı. 12 Eylül'ün şokunu üzerinden atamayan devrimci hareket, 1980'lerde kendisini bu sefer de Doğu Bloku'nda yaşanan depremin sarsıntıları içerisinde buldu. Gorbaçov'un Glastnost ve Perestroika açılımı ile başlayan süreç Doğu blokundaki sancıları dindiremedi ve 1989'da kırılma başladı. 1991'e gelindiğinde SSCB'nin yerinde yeller esiyordu. İşçiler ve genel olarak halk bu sözde halk cumhuriyetlerinin yıkılmasına direniş göstermek bir yana bu dönüşümü destekledi. Üstelik dönüşüm sadece SSCB'de yaşanmıyor, Arnavutluk, Çin, Yugoslavya'ya kadar ne kadar devlet kapitalizmi rejim varsa hepsini pençesine alıyordu. Yani Moskovacısından, Çincisine, Enver Hocasına kadar tüm sol için çok büyük bir zemin kaybı yaşanmaktaydı. Yıllarca sosyalizmin odağı olarak gösterdikleri, organik ilişkilerinin bulunduğu rejimler kolayca yıkılıveriyordu. Üstelik, Stalinist ekipler, yıllarca Sovyetçi-Çinci-Enverci diye birbirlerini yemişlerdi. Söz konusu rejimlerin toptan çöküşüyle, hepsi de milliyetçi olan bu rejimler arasındaki esas

ayrımın ilkelere değil de uluslararası mücadeledeki çıkar çatışmasına dayandığı ortaya çıkmış oldu.

Fiziksel kayıplar ve ideolojik-psikolojik çözülüş sürecinin tüm ağırlığını hissettirdiği bu sürecin üstüne gelen 1989-91 işçi hareketi dönemi, sosyalist solu tam anlamıyla hazırlıksız yakaladı. Zirvesine 1991 Dev Madenciler yürüyüşü ile ulaşan bu süreç boyunca sosyalist sol etkisiz kalırken bu süreçteki işçi eylemlikleri nicel olarak 70'leri yakalasa da nitel olarak (işçilerin politik radikalliği) 70'lerin çok gerisindeydi. Bunda sosyalist solun cılız olması bir etkendi, ama sonuç olarak, işçi sınıfının politik keskinliğinin zayıf olması sosyalist hareketlerin yeni bir sıçrayış yapmasının engeli oldu.

Dünyada esen postmodern rüzgarlar, sosyalizmin ve sınıf mücadelesinin bittiğini vaaz ederken ideolojik çöküş içindeki Stalinist Türkiye solunun en büyük örgütleri Marksizm iddiasından vazgeçmeye başladılar. TKP geleneği tıpkı dünyadaki diğer resmi KP'lerde olduğu gibi tam bir çöküşe uğrayarak tasfiye sürecine girdi ve giderek yok oldu. Diğer büyük gruplardan olan Dev-Yol daha 1980'lerden itibaren Avrupa'da gelişen sivil toplumculuğun etkisine girerek yeni sosyal hareketlerin büyümesine kapıldı, sınıf mücadelesinin temel belirleyen olmadığını iddia ederek Marksizm-Leninizmi reddetti. Buradan ortaya ÖDP çıktı. Yine en kitlesel oluşumlardan Kürt hareketi de Marksizmi redderek sivil toplumcu sol liberal bir eksene kayd, sonunda da bayrağındaki orak çekici kaldırdı. Diğer akımların önemli bir kısmı da benzer süreçleri yaşadılar. Geriye kalan daha radikal gruplarsa geçmişe dönük her türlü eleştirel süreci ihanet sayarak rutinizm temelinde varlıklarını sürdürmeyi tercih ettiler. Böyle bir tutumun hiçbir gelecek vaat etmediği ortadaydı.

Toplumsal etkisi zayıflamış, kriz içerisinde bulunan devrimci hareketin önüne bu sefer de Kürt sorunu gibi büyük bir sınav daha çıktı. Kürt hareketinin yükselişi karşısında 1990'lar düşük yoğunluklu bir iç savaşa tanıklık etti. Egemen sınıf, çatışma bölgelerinden gelen asker cenazelerini toplumsal damarlara şovenizm zehrini enjekte etmekte kullandı. Yükselen milliyetçilik ve tirmandırılan etnik gerilim sınıf hareketinin ve solun yaşam alanını giderek daralttı. Oysa asker cenazeleri Türk-Kürt halkının kardeşliğini ve Kürt sorununda askeri yöntemlerin reddini savunan bir içeriğe dönüştürülebilirdi. Bunu söylemek gerçekleştirilmekten çok daha kolay ama solun bunu yaşama geçirecek ne gücü ne de böyle bir politik tavrı vardı. Emekçiler, Kürt sorunu ekseninde giderek egemen sınıfa teslim oldu ve sağa kayd.

Sosyalist solun zayıflığından kaynaklanan boşluğu metropol varoşlarında "adil düzen" adı altında sol söylem kullanan siyasal İslamcı Erbakan ve partisi RP doldurdu. İktidara gelen RP Kemalist sivil-asker bürokrasi ile doğal çatışma halindeydi. Öte yandan bu kesimlerle çıkar farklılığına sahip büyük sermaye ve onun uluslararası ortakları için de uygun bir partner olamadı Erbakan. Ne neoliberalizme tam entegre olabildi ne de uluslararası müttefikler AB-ABD-İsrail bloğuyla uyumlu ilişkiler geliştirdi. Bunun sonucunda egemen sınıfın mutabakatı ve uluslararası işbirliği ile 28 Şubat süreci başlatıldı. RP, hiçbir direniş göstermeden teslim oldu. Bu sürecin sonucunda ortaya yerli ve yabancı sermaye ile uyum içinde çalışabilecek, uluslararası ortaklarla ve büyük sermaye ile iyi ilişkiler içinde olan Tayyip Erdoğan'ın AKP'si çıktı.

İlk önce Kürt sorununda ortaya çıkan milliyetçiliğin ve "bölücülük" karşıtlığının daha sonra da 28 Şubatın etkisiyle sol, giderek düzenin içine çekildi ve egemen sınıfa yaklaştı. Türkiye'de sosyal demokrasi diye bir şeyden söz etmek gerçekten oldukça zorlaştı. CHP, izlediği şovenist politika ve yasakçı tutumuyla sol bir siyasi oluşum olmaktan çıktı. Klasik sosyal demokrasiye daha yakın olan SHP'ninse ciddi bir varlığından söz edilemez. Doğu Perinçek'in İP'si de hızlı bir şekilde sağa kayarak şovenist kampın en azılı savunucusu haline geldi. Yine Hikmet Kıvılcımlı geleneğinden gelen HKP ordusu ve bölünmez bütünlükçü söylemi ile en hızlı sağcılaşan unsurların başında geldi. Hızlı sağcılaşanların önde gelenleri arasında TKP de bulunuyor. Gerçek komünist gelenekle taban tabana zıt bir yerde duran TKP, "ülkemizi böldürtmeyeceğiz" sloganlarıyla bölünmez bütünlükçü kampa katıldı, hatta bu tutumuyla faşist Yeni Çağ gazetesi yazarından övgü bile aldı (Sabahattin Önkibar, Yeni Çağ gazetesi, 31.10.2007).

ABD ile Türkiye yönetici sınıflarının çıkarlarının Kürt meselesinde örtüşmemesi ve hatta gerilimli bir döneme girmesi sol içerisinde anti-Amerikancı tutumların ve özü milliyetçiliğe dayanan çarpık bir anti-empyralizm algılayışının iyiden iyiye güçlenmesine neden oldu. "Ortak Düşman Amerika'dır", "Ne AB ne ABD Tam Bağımsız Türkiye" türünden sloganlar bu dönemde solun da en çok başvurduğu sloganlar (ki bu sloganlara aşırı sağcılar da rağbet etmektedir) haline geldi. Bütün bunların milliyetçiliğin toplumda iyiden iyiye tırmandığı bir dönemde ortaya çıkması tabi ki boşuna değildi.

AKP ile sivil-asker bürokrasinin çatışması şiddetlendikçe daha doğrusu bu çatışmada AKP ilerledikçe solun sağa kayış süreci iyiden iyiye yol aldı. Bağımsız tavır alma durumundan çoktandır kopmuş olan solun ana gövdesi, bilinçli olarak pompalanan şeriat korkusuna tav olarak ve onu güçlendirerek emekçileri bölen türban kavgasının orta yerine daldı. Solcuları patır patır okuldan atmakta beis görmeyen rektörlerle aynı ağızdan konuşan solcular kılık kıyafet yönetmeliğinin bekçisi haline geldiler.

Solun ana gövdesinin politik olarak egemen sınıfın devletçi kanadına eklenmesi aslında Türkiye solunun Kemalist-Stalinist genleriyle alakalı. 1974'te Türkiye Kıbrıs'ı işgal ettiğinde çıkarmayı bütün sol fraksiyonlar desteklemiş hatta askere alma kampanyalarını bizzat örenler olmuştu. İnsan vücudunda bulunan hastalıklı genler ancak belirli koşullar oluştuğunda ortaya çıkıp kendisini gösterirler. Türkiye solundaki bu hastalıklı genler Kürt sorunu, 28 Şubat süreci, türban ve laiklik kavgalarının hakim olduğu iklimde kendisini apaçık ortaya koyuyor.

Sonuç

Türkiye'de sınıf hareketi ve sosyalist mücadelenin tarihini ve temel karakterlerinin kısa bir özetini yaptık. Buradan çıkarılması gerekenler ve bugünün temel görevi nedir? Birincisi, egemen sınıfın tüm propagandasına, allanıp pullanan sivil toplumculuğun ve kimlik siyasetinin tüm çekiciliğine karşı; her geçen gün büyüyen sınıflar arasındaki uçurumu, emek ile sermaye arasındaki çelişkiyi temel alan proleter devrimci çizgi öne çıkarılmalıdır. Bunun için ideolojik netlik sağlanmalı, devrimci Marksizmin temel prensipleri tüm netliği ile kavranmalı, Stalinist, merkezci ve reformist unsurlar saflardan temizlenmelidir. İdeolojinin önemini küçümseyen ya da bunu görmezden gelen küçük burjuva solculuğuna karşı mücadele verilmelidir. Unutulmamalıdır ki devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz.

Bütün enerji ve konsantrasyon, devrimci Marksist ideolojinin ve Bolşevizm geleneğinin sağlam temelleri üzerinde yükselecek olan işçi sınıfının devrimci öncüsünün yaratılması için seferber olmalıdır. 12 Eylül cuntası ve dünyadaki diğer tüm karşı devrimler, böylesi bir devrimci öncünün olmaması sonucunda başarılı olabilmişlerdir. Bu öncünün yaratılması, ancak tutkulu enternasyonalist komünist yeni bir kuşağın yetiştirilmesi ile mümkün olabilir. Bu anlamda yeni bir politik gelenek ve kültürün bu topraklarda yeşertilmesi zorunludur. İşçi sınıfı mücadele tarihinde kapasitesinin ne olduğunu ortaya koymuş olan eski köhnemiş politik geleneklerin geleceği yoktur.

Bugünün temel görevi nedir? Öncelikle, egemen sınıfın tüm propagandasına, allanıp pullanan sivil toplumculuğun ve kimlik siyasetinin tüm çekiciliğine karşı; her geçen gün büyüyen sınıflar arasındaki uçurumu, emek ile sermaye arasındaki çelişkiyi temel alan proleter devrimci çizgi öne çıkarılmalıdır.

KARL LIEBKNECHT VE ROSA LUKSEMBURG

Bizi büyük bir acı içinde bırakan iki ağır kayba birden uğradık. Adları sonsuza dek proleter devrimin büyük kitabında yer alacak olan iki lider, aramızdan ayrıldılar: Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg. Korkunç bir biçimde can verdiler. Katledildiler. Artık aramızda değiller!

Karl Liebknecht'in adı, halihazırda biliniyor olmakla birlikte, Avrupa'daki korkunç boğazlaşmanın ilk aylarından itibaren büyük bir hızla dünya çapında önem kazandı. Adı, devrimci onurun adı gibi, gelecek olan zaferin bir teminatı gibi ortalıkta çınladı. Alman savaşçı siyasetinin ilk şeytani zaferlerini kutladığı o ilk haftalarda; Alman güçlerinin Belçika kalelerini karton evler gibi süpürdüğü o haftalarda; 420 mm'lik Alman toplarının tüm Avrupa'yı Wilhelm'de esir etmekle tehdit eder gibi görüldüğü zamanlarda; Scheidemann ve Ebert tarafından idare edilen resmi Alman sosyal demokrasisinin Alman militarizminin önünde, hem yurtdışında (çiğnenmiş

Belçika ve kuzey kısmı Almanlar tarafından ele geçirilmiş Fransa) hem de yurt içinde (sadece Alman büyük toprak sahipleri sınıfının değil, sadece Alman burjuvazisinin değil, sadece şovenist orta sınıfın değil, aynı zamanda Alman işçi sınıfının resmi olarak tanınan partisinin), en azından görünürde onaylayacağı şekilde, yurtsever dizlerini çöktüğü günlerde ve haftalarda; o kara, korkunç ve berbat günlerde, Almanya'da isyankar bir karşı geliş sesi, bir öfke sesi, bir lanet yağdırma sesi patlak verdi. Bu, Karl Liebknecht'in sesi idi ve tüm dünyada yankılandı.

Geniş kitlelerin ruh halini Alman saldırısı altında olmanın şekillendirdiği Fransa'da; iktidardaki sosyal-yurtseverlerin emekçi sınıfına yaşam için değil, ölene kadar savaşmanın gerekli olduğunu açıkladığı Fransa'da (hatta kesinlikle bütün Alman halkının Paris'in ele geçirilmesi için can attığı bir zamanda!) Liebknecht'in uyarıcı ve uyandıran sesi, iftira, yalanlar ve panik barikatlarını yıkacak şekilde çınladı. Tek başına Liebknecht'in, bastırılan kitlelerin tercümanı olduğu hissedilebiliyordu.

Ashında Karl Liebknecht, o zaman bile yalnız değildi; çünkü cesur, yolundan şaşmaz ve kahraman Rosa Luksemburg savaşın ilk gününden itibaren onunla ele ele vererek öne çıktı. Liebknecht'in aksine, Alman burjuva parlamenter sisteminin kanunsuzluğu, Rosa Luksemburg'a muhalefetini parlamento kürsüsünde yayma imkanı vermedi ve bu yüzden de daha az duyuldu. Fakat Alman işçi sınıfının en iyi unsurlarının uyandırılmasındaki payı, mücadele ve ölümden yoldaşı Karl Liebknecht'inkinden kesinlikle daha az değildi. Birbirinden çok farklı tabiata sahip fakat yine de birbirine çok yakın olan bu iki savaşçı, birbirlerini tamamladılar, ortak bir hedefe doğru boyun eğmeden yürüdüler, ölümü birlikte karşıladılar ve tarihe yanyana geçtiler.

Karl Liebknecht, uzlaşmaz bir devrimcinin gerçek ve mükemmel bir örneğiydi. Hayatının son günlerinde ve aylarında, onun adına sayısız efsane yaratıldı: anlamsızlık ölçüsünde ahlaksız ve haince olanlar burjuva basınında, kahramanca olanları ise işçi kitlelerin dudaklarında.

Özel yaşamında, Karl Liebknecht iyiliğin, sadeliğin ve kardeşliğin bir örneğiydi. Onunla ilk karşılaşmanın üzerinden 15 yıldan fazla bir zaman geçti. Büyüleyici, kibar ve sempatik bir adamdı. Sözcüğün en olumlu anlamıyla, adeta kadınca bir duyarlılık, kişiliğinin en belirgin özelliğiydi. Liebknecht, bu kadınca duyarlılığın yanı sıra, haklı ve doğru bulduğu şeyler uğruna kanının son damlasına kadar savaşabilecek bir devrimcinin olağanüstü cesaretiyle de sivriliyordu. Onun bağımsız ruhu, daha gençliğinde, Bebel'in tartışılmaz otoritesine karşı birçok kez kendi fikrini savunma cüretini gösterdiği zamanlarda ortaya çıkmıştı. Gençler içindeki çalışmaları ve Hohenzollern'in askeri aygıtına karşı verdiği mücadele, büyük bir cesaret örneği olarak dikkat çekti. Son olarak, tüm atmosferin şovenizm mikropu havasıyla dolduğu Alman Parlamentosu'ndaki burjuvazinin savaş kışkırtıcılığına ve hain sosyal demokrasiye karşı sesini yükselttiğinde tam olarak gerçek büyüklüğünü gösterdi. Kendi kişiliğinin gücünü, bir asker olarak Berlin Potsdam Meydanı'nda burjuvazi ve onun militarizmine karşı açık bir isyan bayrağını yükselttiğinde keşfetmişti. Liebknecht tutuklandı. Hücre hapsi ve çalışma kampı onun devrimci cesaretini kıramadı. Hücresinde bekledi ve isabetli öngörülerde bulundu. Geçen yıl Kasım ayında serbest bırakıldığında, Liebknecht derhal Alman işçi sınıfının en iyi ve en kararlı unsurlarının başına geçti. Spartaküs, kendini Spartakistlerin safında buldu ve elinde onların bayrağıyla öldü.

Rosa Luksemburg'un adı, diğer ülkelerde Rusya'dakine göre daha az bilinmektedir. Fakat tam bir kesinlikle söylenebilir ki, katiyen Karl Liebknecht'ten daha küçük bir simge değildi. Kısa boylu, zayıf ve soluktu. Yüzündeki soyluluk çizgileri, güzel gözleri, ışık saçan aklı ve cesur düşünceleriyle karşıındakileri etkiledi. Marksist yöntemle, vücudundaki organlara olduğu kadar hakimiydi. Damarlarında Marksizmin aktığı söylenebilir.

Bu iki liderin, çok farklı tabiata sahip olmakla birlikte, birbirlerini tamamladıklarını söylemiştim. Bu hususu vurgulamak ve açıklamak istiyorum. Uzlaşmaz bir devrimci olarak Liebknecht kişisel davranışlarında kadınca bir duyarlılıkla karakterize oluyorsa, bu narin kadın da, erkeksi bir düşünce gücüyle karakterize oluyordu. Ferdinand Lassalle bir keresinde düşüncenin fiziksel gücüyle ilgili, yoluna çıkan maddi engellerin gözle görülür şekilde üstesinden geldiği zaman düşüncenin geriliminin hükmedici gücüyle ilgili birşeyler söylemişti. Rosa'yla konuşurken, makalelerini okurken veya kürsüden düşmanlarına karşı yaptığı konuşmayı dinlediğinizde üzerinizde yarattığı etki işte tam olarak budur. Jena'daki bir kongredeydi sanırım; o yüksek sesinin nasıl da bir tel gibi gerildiğini ve Bavaria'dan, Baden'den ve diğer yerlerden gelen oportünistlerin protestolarını nasıl kestiğini hatırlarım. Ondan nasıl da nefret ediyorlardı! Onları nasıl da küçümsemişti! Küçük ve zayıf haliyle kongre kürsüsüne proleter devrimin kişileştirilmiş hali olarak çıkmıştı. Mantiğının kuvveti ve iğneleyici alaycılığının gücüyle en bariz muhaliflerini sustururdu. Rosa, proletarya düşmanlarından nasıl nefret edeceğini biliyordu ve tam olarak bu nedenden dolayı onlarda da kendisine karşı nefret uyandırabiliyordu. Onlar tarafından daha ilk zamanlarda fişlenmişti.

Savaşın ilk gününden, hatta daha doğrusu ilk saatinden itibaren, Rosa Luksemburg şovenizme karşı, yurtsever arzılaşa, Kautsky ve Haase'in yalpalamalarına ve merkezilerin belkemiksizliğine karşı; proletaryanın devrimci bağımsızlığını, enternasyonalizmi ve proleter devrimi savunmak için seferberlik başlattı.

Evet, onlar birbirlerini tamamladılar.

Teorik düşüncesinin gücü ve genelleme kabiliyetinin etkisiyle, Rosa Luksemburg, sadece karşıtlarının değil, aynı zamanda yoldaşlarının da ilerisindeydi. Çok zeki bir kadındı. Onun gergin, kesin, zeki ve acımasız tarzı, sonsuza dek düşüncesinin gerçek bir aynası olarak kalacak. Liebknecht bir teorisyen değildi. O bir doğrudan eylem adamıydı. Atak ve tutkuyla tabiatıyla, istisnai bir politik sezgiye, kitlelerin ve koşulların üstün bir farkındalığına ve nihayet benzersiz bir devrimci girişkenlik cesaretine sahipti.

Almanya'nın 9 Kasım 1918'den sonra kendisini içinde bulduğu iç ve dış durumun bir analizi ve devrimci bir öngörü, herkesten önce Rosa Luksemburg'tan beklenilebilirdi ve beklenmeliydi. Acil bir eylem ve zamanı geldiğinde silahlı bir ayaklanma çağrısı ise çok büyük olasılıkla Liebknecht'ten gelirdi. Bu iki savaşçı, birbirlerini daha iyi tamamlayamazlardı.

Liebknecht ve Luksemburg, bu yorulmaz devrimci adam ve bu ödünsüz devrimci kadın, omuz omuza verdiklerinde nadiren hapisane dışında kaldılar. Alman işçi sınıfının en iyi unsurlarının başında proleter devrimin yeni mücadelelerini ve davalarını karşılamak üzere yola koyuldular ve bu yolun ilk adımlarında, bir gün haince bir darbe ikisini de aldı götürdü.

Karşı devrim, hiç kuşku yok ki daha şanlı kurbanlar seçemezdi. Ne şaşmaz bir darbe! Ne kadar şaşırtıcılıktan uzak! Devrim ve karşı-devrim birbirini iyi tanıyor. Bu olayda karşı devrim, işçi sınıfının eski partisinin, isimleri sonsuza dek tarihin kara sayfalarında bu haince cinayetin organize edilmesine öncülük eden isimler olarak geçecek olan eski liderleri Scheidemann ve Ebert'de cisimleşmiştir.

Liebknecht ve Luksemburg'un katledilmesini, kudurmuş bir kalabalık karşısında yeterince dikkatli olmayan bir bekçinin neden olduğu bir sokak "kavgası" olarak göstermeye çalışan resmi bir Alman raporu olduğu doğru. Bu amaç doğrultusunda adli bir soruşturma yürütüldü. Fakat siz ve ben, devrimci liderlerimize karşı bu tip bir kendiliğinden saldırının altında karşı devrimin yattığını çok iyi biliyoruz. Burada, Petrograd surlarının içinde yaşadığımız Temmuz günlerini çok iyi hatırlıyoruz. Kerensky ve Tsereteli tarafından Bolşeviklere karşı savaşmaya çağrılan Kara Yüzler çetesinin işçileri sistematik bir şekilde nasıl terörize ettiklerini, liderlerini nasıl katlettiklerini ve tek tek işçilere sokaklarda nasıl saldırdıklarını da çok iyi hatırlıyoruz. Yine bir "kavga" sırasında öldürülen işçi Voinov'un adı birçoğunuzca hatırlanacaktır. Eğer o zaman Lenin'i kurtarabildiysek, bu sadece onun çıldırmış Kara Yüzler çetelerinin eline düşmemiş olmasındandır. O zamanlar, Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin arasında, Alman casusu olmakla suçlanan Lenin ve Zinovyev'in bu iftirayı çürütmek için mahkemeye çıkmamasından rahatsız olan iyi niyetli kişiler vardı. Lenin ve Zinovyev, özellikle bu nedenle suçlandılar. Fakat hangi mahkemede kendilerini savunacaklardı? Bu mahkemeye gidip gelirken, Lenin "kaçmaya" (Liebknecht'e yapıldığı gibi) zorlanacak ve eğer vurulur ya da bıçaklanırsa, Kerensky ve Tsereteli'nin resmi raporu Bolşeviklerin liderinin kaçmaya teşebbüs ederken nöbetçi tarafından öldürüldüğünü belirtecekti. Hayır. Berlin'deki korkunç tecrübeden sonra, Lenin'in düzmece mahkemeye çıkmamak ve dahası kendisini yargısız infaz saldırısına açık hale getirmemekle doğru yaptığına ikna olmak için on kat daha fazla sebebimiz var.

Fakat Rosa ve Karl gizlenmediler. Düşmanın eli onları sıkıca yakaladı ve bu el onları boğdu. Ne büyük bir darbe! Ne büyük bir acı! Ne büyük bir ihanet! Alman Komünist Partisi'nin en önemli liderleri, büyük yoldaşlarımız, artık hayatta değiller. Onların katilleri Sosyal-Demokrat Parti bayrağı altında duruyorlar ve bu parti varlık meşruiyetini başkasından değil Karl Marks'tan aldığını iddia etme yüzüzlüğünü sergiliyor! Ne büyük bir çarpıtma! Ne büyük bir maskaralık! Sadece düşünün yoldaşlar: Belçika'nın bozguna uğratıldığı ve Fransa'nın kuzey eyaletlerinin ele geçirildiği savaşın ilk günlerinden beri azgın Alman militarizmini destekleyen; Brest barışı sırasında Alman militarizmin çıkarı için Ekim Devrimi'ne ihanet eden "Marksist" Alman Sosyal-Demokrat partisi, "işçi sınıfının anası", işte o parti, bugün liderleri Scheidemann ve Ebert'in Enternasyonel'in kahramanlarını, Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg'u öldürtmek için uğursuz çeteler örgütlediği partidir!

Ne akıl almaz bir tarihi sapkınlık! Geriye, çağlar ötesine bir bakarsanız, Hristiyanlığın tarihsel kaderiyle açık bir para-

Yoldaşlar, bizim, efsanelere ihtiyacımız yok. Kahramanlarımızı azize dönüştürmek gibi bir ihtiyacımız da yok. Şu an içinde yaşadığımız gerçeklik bize yeter, çünkü bu gerçekliğin kendisi zaten destansı bir niteliğe sahip. O, kitlelerin ve onların liderlerinin ruhundaki mucizevi güçleri uyandırmakta, tüm insanlığın üzerinde anıt gibi yükselen olağanüstü insan kişilikleri yaratmaktadır.

lellik görebilirsiniz. Kölelerin, balıkçıların, emekçilerin, baskı altındaki insanların ve köleci toplum tarafından ezilmiş olan herkesin Hristiyanlık doktrini doğrultusunda aldıkları eğitim, bu zavallı insanların tarihsel olarak ortaya çıkan bu öğretileri, daha sonra zenginler, tefeciler, krallar, aristokratlar, başpiskopozlar, patrikler, bankerler ve Roma'daki Papa tarafından ele geçirilmiş ve bunların işlediği suçları örten bir kılıf haline gelmiştir. Hayır. Ancak hiç şüphe yoktur ki, pleblerin bilincinden doğan ilk Hristiyanlık eğitimi ile resmi Katoliklik ve Ortodoksluk arasındaki fark, devrimci düşünce ve devrimci iradenin özünü teşkil eden Marksist öğreti ile tüm ülkelerdeki Scheidemann ve Ebert'lerin pazarlayarak geçindiği o aşağılık burjuva fikir kalıntıları arasındaki uçurum kadar büyük değildir. Burjuvazi, sosyal demokrasinin liderleri aracılığıyla, proletaryanın düşünsel mirasını yağmalamaya ve kendi eşkıyalığını Marksizm bayrağı altında gizlemeye kalkmıştır. Fakat yoldaşlar, umuyoruz ki, bu iğrenç suç Scheidemann ve Ebert'lerin işledikleri son suç olsun. Alman işçi sınıfı, tepesine çöreklenenlerin elinden çok çekti, ama bu gerçek iz bırakmadan geçip gitmeyecek. Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg'un kanları haykırıyor. Bu kan, Berlin'in kaldırılmalarını ve Liebknecht'in savaş ve sermaye karşı isyan bayrağını ilk kez kaldırdığı Potsdam Meydanı'nın taşlarını konuşmaya zorluyor. Ve er ya da geç, Berlin'in caddelerindeki bu taşlardan, burjuva toplumunun aşağılık dalkavuklarına ve sadık köpeklerine, Scheidemann ve Ebert'lere karşı barikatlar yükselecek!

Berlin'de katiller Spartakistlerin hareketini, yani Alman komünistlerini şu anda ezmiş durumdalar. Bu

Berlin'de katiller Spartakistlerin hareketini, yani Alman komünistlerini şu anda ezmiş durumdalar. Bu hareketin en iyi iki ilham kaynağını katlettiler ve belki de bugün zaferlerini kutluyorlar. Fakat ortada gerçek bir zafer yok; çünkü henüz doğru düzgün, açık ve tam bir savaş yaşanmadı.

hareketin en iyi iki ilham kaynağını katlettiler ve belki de bugün zaferlerini kutluyorlar. Fakat ortada gerçek bir zafer yok; çünkü henüz doğru düzgün, açık ve tam bir savaş yaşanmadı. Alman proletaryası iktidarı ele geçirmek için henüz ayaklanmadı. Olan sadece güçlü bir keşif çalışması, düşman kamplarının içine derin bir istihbarat seferiydi. Keşif seferleri çatışmadan önce gelir, fakat henüz çatışmanın kendisi değildir. Bu geniş çaplı keşif çalışması Alman proletaryası için gerektirdi, tıpkı bize Temmuz günlerinde gerekli olduğu gibi.

Talihsizlik, keşif seferinde en iyi iki kumandanın düşmüş olmasıdır. Bu amansız bir kayıptır, ama kesinlikle bir mağlubiyet değildir. Asıl savaş hala önümüzde duruyor.

Almanya'da yaşananların ne anlama geldiği, kendi geçmişimize bakarsak daha iyi anlaşılacaktır. Olayların akışını ve iç mantığını hatırlarsınız. 1917 Şubatı'nın sonunda, halk kitleleri Çar'ın hakimiyetine son verdiler. İlk haftalarda, sanki temel görev başarılmış gibi hissedildi. Muhalefet partilerinde gelip öne çıkan ve daha önce iktidarda hiç bulunmamış olan adamlar, başlangıçta halk kitlelerinin güveni şu ya da bu ölçüde kazanmakta daha avantajlı oldular. Ancak bu güven kısa sürede kırılmaya başladı. Petrograd kendini, aslında olması gerektiği yerde, kafasındaki çözümün ikinci aşamasında buldu. Şubat'ta olduğu gibi Temmuz'da da Petrograd devrimin açık ara önde giden öncü birliği oldu. Fakat, kitleleri burjuvazi ve uzlaşmacılara karşı açıkça mücadeleye çağıran bu öncü kol, gerçekleştirdiği bu keşif için çok ağır bir bedel ödedi.

Temmuz günlerinde, öncü birlik Petrograd, Kerensky hükümetinden koptu. Bu, henüz Ekim'de gerçekleştirdiğimiz gibi bir ayaklanma değildi. Bu, taşradaki

geniş kitlelerin tarihsel anlamını halen kavramamış olduğu bir öncü çarpışmaydı. Bu çarpışmada Petrograd işçileri, sadece Rusya'daki değil, bütün ülkelerdeki halk kitlelerinden önce, Kerensky'nin arkasında sağlamız bir ordunun değil, burjuvazinin, beyaz muhafızlarının ve karşı-devrimin güçlerinin olduğunu açığa çıkardılar. Temmuz'da bir yenilgiye uğradık. Yoldaş Lenin gizlenmek zorunda kaldı. Bazılarımız hapse düştü. Gazetelerimiz yasaklandı. Petrograd Sovyeti baskı altına alındı. Parti ve Sovyet matbaaları kundaklandı, her yerde Kara Yüzler'in şenlikleri hüküm sürdü. Bir başka deyişle, şu anda Berlin sokaklarında gerçekleştirenlerin aynısı yaşandı. Yine de, o zaman, gerçek devrimcilerin hiçbirinde Temmuz Günleri'nin zaferimize giden yolda sadece bir başlangıç olduğu konusunda bir şüphe yoktu.

Benzer bir durum, son günlerde Almanya'da da gelişti. Tıpkı Petrograd gibi Berlin de kitlelerin geri kalanından çok öne çıktı ve tıpkı bizdeki gibi Alman işçi sınıfının bütün düşmanları da inlediler: "Berlin'in diktatörlüğü altında kalamayız; Spartakist Berlin tecrit olmuştur; bir kurucu meclis toplanmalı ve onu Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg'un propagandalarıyla baştan çıkarılmış olan Kızıl Berlin'den, Almanya'da daha sağlıklı bir taşra kentine taşımalıyız." Düşmanlarımızın Rusya'da bize yaptığı her şey, bütün o kötü niyetli ajitasyonlar ve tüm o çirkin iftiralar, Almancaya çevrilip Berlin proletaryası ve onun liderleri Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg'a karşı tüm Almanya'da piyasaya sürüldü. Berlin proletaryasının keşif seferinin, bizim Temmuz'dakinden daha geniş ve derin bir şekilde geliştiği, oradaki kurbanların ve kayıpların daha büyük olduğu şüphesizdir. Fakat bu durum, Almanların bizim bir zamanlar halihazırda yazmış olduğumuz gibi tarih yazmakta oldukları gerçeğiyle açıklanabilir. Alman burjuvazisi ve askeri aygıtı, bizim Temmuz ve Ekim tecrübelerimizi kavramış durumdaydı. En önemlisi de, oradaki sınıf ilişkilerinin mukayese edilemez biçimde buradakine göre daha belirgin olması ve oradaki egemen sınıfların mukayese edilemez biçimde daha sağlam, daha zeki, daha aktif ve aynı zamanda daha acımasız olmasıdır.

Yoldaşlar, Rusya'da Şubat devrimi ile Temmuz günleri arasında dört ay gibi bir zaman geçti. Petrograd proletaryasının, yeniden sokağa çıkmak ve Kerensky ile Tsereteli'nin devlet tapınağının üzerinde yükseldiği sütunları sarsma ihtiyacını dayanılmaz bir biçimde duyması için bir çeyrek yıl gerekmişti. Temmuz günleri yenil-

gisinin ardından, taşranın büyük yedek güçlerinin Petrograd'ın arkasında saf tutması ve Ekim 1917'de zaferden emin olarak özel mülkiyetin kalelerine karşı doğrudan bir hücum çağrısında bulunabilmemiz için yine bir dört ay geçmişti.

Monarşiyi deviren ilk devrimin henüz Kasım başında gerçekleştirildiği Almanya'da, bizim Temmuz Günlerimiz halihazırda Ocak başında yaşanmakta. Bu Alman işçi sınıfının kendi devrimini kısaltılmış bir takvime göre yaşadığını göstermez mi? Bizim dört aya ihtiyaç duyduğumuz yerde, onlar iki aya ihtiyaç duyuyorlar. Bu durumun devam etmesini umalım. Belki de Alman Temmuz Günlerinden Alman Ekimi'ne kadar bizde olduğu gibi dört ay değil de iki ay ya da daha az bir zaman yeterli olacak. Fakat ne olursa olsun, bir şeyden kuşku yoktur: Liebknecht'in sırtına sıkılan silahlar, bütün Almanya'da güçlü bir yankı yapmıştır. Ve bu yankı, hem Almanya'daki hem de tüm dünyadaki Scheidemann ve Ebert'lerin kulaklarında bir ölüm çanı olarak çınlamıştır.

Böylece burada, Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg için bir veda şarkısı söyledik. Liderler katledildiler. Onları bir daha canlı olarak göremeyeceğiz. Fakat yoldaşlar, zaten kaçınız onları şimdiye kadar yaşarken görmüştü ki? Küçük bir azınlık. Fakat yine de, bu son aylar ve yıllar boyunca Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg sürekli aramızdaydılar. Toplantılarda ve kongrelerde, Karl Liebknecht'i onursal başkan seçtiniz. Kendisi bizzat burada değildi -Rusya'ya girmeyi başaramamıştı- ama yine de hep aramızdaydı. Masanıza bir onur konuğu gibi, bir yakınınız olarak oturdu. Onun ismi, sadece özel bir adamın isminden daha fazlası olmuş, bizim için işçi sınıfının en iyi, en cesur ve en soylu özelliklerinin adı haline gelmişti. Ne zaman kendini fedakarca ezilmişlere adanmış, tepeden tırnağa çelikleşmiş, hiçbir zaman düşman karşısında bayrağını indirmemiş bir adam hayal edecek olsak, hemen Karl Liebknecht'in adını anarız. O, halkların belleğine ve bilincine "eylem kahramanı" olarak kazındı. Militarizm her şeyi çiğneyip geçtiği zamanlarda, görevi karşı gelmek olan herkes susup kaldığı zamanlarda, nefes alacak hiç bir yer kalmamış gibi görüldüğü zamanlarda, o, Karl Liebknecht, düşmanlarımızın çıldırmış karargahlarında savaşçı sesini yükseltti: "Siz, iktidardaki zorbalar, askeri kasaplar, yağmacılar, siz yaltakçı uşaklar, uzlaşmacılar; Belçika'yı ayak altında çiğniyor, Fransa'nın üzerine korku salıyorsunuz. Tüm dünyayı bastırmak istiyorsunuz. Kimsenin sizden hesap sormayacağını sanıyorsunuz. Fakat ben size ilan ediyorum: biz, bir avuç insan, sizden korkmuyoruz. Size savaş ilan ediyoruz ve kitleleri ayaklandırarak bu savaşı sonuna dek sürdüreceğiz!" İşte kararlılık ve cesaret. İşte Liebknecht'in görüntüsünü dünya proletaryası için unutulmaz kılan eylem kahramanlığı.

Ve onun yanında, dünya proletaryasının cesareti ondan aşağı kalmayan bir savaşçısı Rosa duruyor. Onların savaş mevkilerindeki trajik ölümü, adlarını birbirine özel ve ilelebet kopmayacak bir bağla bağlıyor. Onlar bundan böyle her zaman birlikte anılacaklar: Karl ve Rosa, Liebknecht ve Luksemburg!

Azizler ve onların ebedi yaşamları ile ilgili efsanelerin neyin üzerine temellendiğini biliyor muydunuz? İnsanların, kafalarının içinde duran ve onları şu ya da bu tarafa yönlendiren kişilerin anılarını yaşatma ihtiyacı üzerine; liderlerin kişiliklerini kutsallık halesiyle birlikte ölümsüzleştirme çabaları üzerine. Yoldaşlar bizim, efsanelere ihtiyacımız yok. Kahramanlarımızı azize dönüştürmek gibi bir ihtiyacımız da yok. Şu an içinde yaşadığımız gerçeklik bize yeter, çünkü bu gerçekliğin kendisi zaten destansı bir niteliğe sahip. O, kitlelerin ve onların liderlerinin ruhundaki mucizevi güçleri uyandırmakta, tüm insanlığın üzerinde anıt gibi yükselen olağanüstü insan kişilikleri yaratmaktadır.

İşte Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg bu ölümsüz kişiliklerdendir. Onların aramızdaki varlıklarını, çarpıcı ve neredeyse fiziksel bir yakınlıkla hissetmekteyiz. Bu trajik anda, onların ölüm haberini acıyla ve yasla karşılayan Almanya'nın ve tüm dünyanın en iyi işçilerinin ruh halini paylaşıyoruz. Bizler, burada, darbenin sertliğini ve acısını Alman kardeşlerimizle aynı ölçüde hissediyoruz. Hüznümüzde ve yasımızda da tüm mücadelelerimizde olduğu kadar enternasyonalistiz.

Bizim için, Liebknecht sadece bir Alman lideri değildi. Bizim için Rosa Luksemburg sadece Alman işçilerin başında bulunan Polonyalı bir sosyalist değildi. Hayır. İkisi de dünya proletaryasının yakınlarıydı ve hepimiz onlara kopmaz bir manevi bağla bağlıyız. Onlar son nefeslerine kadar, herhangi bir ulusa değil, Enternasyonal'e ait oldular.

Rus kadın ve erkek işçilerine söylenmesi gerekir ki, Liebknecht ve Luksemburg özellikle devrimci Rus proletaryasına çok yakın davranmışlar ve bunu onların en zor zamanlarında yapmışlardır. Liebknecht'in evi, Berlin'deki Rus sürgünlerin karargahı durumundaydı. Bizler, Alman egemenlerinin Rus gericiliğine verdiği desteği protesto etmek için Alman parlamentosunda ya da basınında sesimizi her duyurmamız gerektiğinde, herkesten önce Karl Liebknecht'e başvurduk. O bütün kapılara ve Scheidemann ve Ebert dahil olmak üzere herkesin kafasına vurarak, onları Alman hükümetinin işlediği suçları protesto etmeye zorlardı. Ayrıca ne zaman yoldaşlarımızdan biri maddi desteğe ihtiyaç duysa, biz hep Liebknecht'e başvururduk. Liebknecht, Rus devriminin yorulmak bilmez Kızıl Haç'ı gibiydi.

Daha önce bahsetmiş olduğum, Jena'daki Alman Sosyal Demokratlar kongresinde, ki bu kongrede konuk olarak bulunmaktaydım, Liebknecht'in girişimi üzerine yönetim kurulu tarafından, önergesi yine aynı Liebknecht tarafından verilmiş olan ve Finlandiya'daki Çarlık hükümetinin uyguladığı şiddet ve barbarlığı kınayan yönetim kurulu kararı üzerine konuşmak için kürsüye davet edilmişim. Liebknecht, kendi konuşmasını büyük bir titizlikle, olguları ve istatistikleri biraraya getirerek ve Çarlık Rusyası ile Finlandiya arasındaki gümrük ilişkileri hakkında bana ayrıntılı sorular sorarak hazırlamıştı. Fakat konu kürsüye taşınmadan önce (Liebknecht'in ardından ben konuşacaktım), Kiev'deki Stolypin suikastını bildiren bir telgraf

Militarizm her şeyi çiğneyip geçtiği zamanlarda, görevi karşı gelmek olan herkes susup kaldığı zamanlarda, nefes alacak hiç bir yer kalmamış gibi görüldüğü zamanlarda, o, Karl Liebknecht, düşmanlarımızın çıldırmış karargahlarında savaşçı sesini yükseltti: "Siz, iktidardaki zorbalar, askeri kasaplar, yağmacılar, siz yaltakçı uşaklar, uzlaşmacılar; Belçika'yı ayak altında çiğniyor, Fransa'nın üzerine korku salıyorsunuz. Tüm dünyayı bastırmak istiyorsunuz. Kimsenin sizden hesap sormayacağını sanıyorsunuz. Fakat ben size ilan ediyorum: biz, bir avuç insan, sizden korkmuyoruz. Size savaş ilan ediyoruz ve kitleleri ayaklandırarak bu savaşı sonuna dek sürdüreceğiz!" İşte kararlılık ve cesaret. İşte Liebknecht'in görüntüsünü dünya proletaryası için unutulmaz kılan eylem kahramanlığı.

geldi. Bu telgraf, kongre üzerinde büyük bir etki yarattı. Liderler arasında yükselen ilk sorun şuydu: Rusya'nın başbakanı bir Rus devrimci tarafından öldürülmüşken başka bir Rus devrimcisinin bir Alman kongresinde konuşma yapması uygun olur muydu? Bu düşünce, Bebel'i bile sardı: diğer Merkez Komite üyelerinin üç baş yukarda duran bu yaşlı adam, "gereksiz" bir karışıklığın çıkmasını istemiyordu. Hemen beni arayıp buldu ve sorguya çekmeye başladı: "Bu cinayet ne anlama geliyor? Bundan hangi parti sorumludur? Bu şartlar altında konuşarak Alman polisinin dikkatini çekeceğimi düşünmüyor muydum?" Bu yaşlı adama "Benim konuşmamın bazı zorluklar yaratacağından mı korkuyorsunuz?" diye onu kırmamak için özen göstererek sordum. "Evet" diye cevapladı Bebel, "Kabul ediyorum ki, konuşmamanızı tercih ederdim." "Tabii ki," diye cevap verdim "Şu halde, konuşmam söz konusu olamaz." Bu şekilde ayrıldık.

Bir dakika sonra, Liebknecht sözcüğün tam anlamıyla koşarak yanıma geldi. Aşırı derecede heyecanlıydı. "Konuşmamanızı istedikleri doğru mu?" diye sordu bana. "Evet" diye cevap verdim, "Bunu az önce Bebel ile hallettik." "Yani kabul ettiniz?" "Nasıl kabul etmeseydim ki?" diye cevap verdim kendimi haklı çıkararak "Malum, burada ev sahibi değil misafirim." "Bu yönetim kurulumuz adına çok çirkin iğrenç bir davranış, görülmemiş bir skandal, sefilce bir korkaklık!"...vs..vs... Liebknecht, kendisini majesteleri Çar'ı incitmek gibi "gereksiz" sorunlar yaratmama konusunda sıkıştıran yönetim kurulu tarafından yapılan uyarılara karşı gelerek, Çar hükümetine

acımasızca saldırdığı konuşmasında bütün öfkesini dışa vurdu.

Rosa Luksemburg, gençlik yıllarından itibaren, şu anda sözde "Lewica"(sol kanat) olarak anılan Polonya Sosyalist Partisi'nin devrimci kanadı ile birleşerek Komünist Parti'yi oluşturmuş olan Polonyalı Sosyal Demokratlar'ın lideriydi. Rosa Luksemburg çok güzel Rusça konuşabiliyordu. Rus edebiyatına son derece hakimdi. Rusya'nın politik hayatını günü gününe takip ediyordu. Rus devrimcilerle yakın bağlarla bağlıydı ve Alman basınında Rus işçi sınıfının devrimci adımlarını özenli biçimde izah etti. Rosa Luksemburg, kendine has yeteneğiyle, ikinci vatani Almanya'da sadece Almanca'ya hakim olmakla kalmayıp, aynı zamanda Alman siyasi hayatını da tamamiyle kavramış bulunuyordu ve eski Bebelci Sosyal Demokrat Parti'de önemli bir konumdaydı. Orada daima aşırı sol kanatta yer aldi.

1905'te, Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg sözcüğün tam anlamıyla Rus devriminin içinde yaşadılar. 1905'te Rosa Luksemburg, bir Polonyalı olarak değil, bir devrimci olarak Berlin'den ayrılıp Varşova'ya gitti. Varşova kalesinden kefaletle serbest kalarak, 1906'da illegal olarak, takma bir isimle Petrograd'a ulaştı ve hapisteki birçok arkadaşını ziyaret etti. Berlin'e dönüp, oportünizmle mücadelesini, ona Rus devriminin yolları ve yöntemleriyle karşı çıkarak yoğunlaştırdı. Rosa ile birlikte, işçi sınıfının üzerine çöken en büyük felaketi yaşadık. İkinci Enternasyonal'in Ağustos 1914'teki utanç verici iflasından bahsediyorum. Onunla birlikte, Üçüncü Enternasyonal'in bayrağını

kaldırdık. Ve şimdi yoldaşlar, her gün yürüttüğümüz işte, Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg'un emirlerini izliyoruz. Eğer biz buraya halen soğuk ve aç olan Petrograd'ta sosyalist devletin büyük binasını inşa ediyorsak, Liebknecht ve Luksemburg'un ruhuyla hareket ettiğimiz içindir. Eğer ordumuz cepheye ilerliyorsa, Liebknecht ve Luksemburg'un emirlerini kanla savunmaktadır. Ordumuzun onları da savunamamış olması ne kadar acı!

Almanya'da iktidar hala düşman elinde olduğundan, orada bir Kızıl ordu yok. Bizim şu anda bir ordumuz var ve giderek büyüyüp güçleniyor. Ve Alman proletaryasının Rosa ve Karl'ın kızıl bayrağı altında saf tutacağı zamanı bekleyerek, her birimiz, Liebknecht ve Luksemburg'un kim olduklarına, ne uğruna öldüklerine ve anılarının neden her bir Kızıl asker, her bir işçi ve her bir köylü için kutsal kalması gerektiğine Kızıl Ordumuzun dikkatini çekmeyi kendisine bir görev bilecektir.

Çok ağır bir darbe yedik. Fakat biz yine de geleceğe sadece umutla değil, aynı zamanda kendimizden emin bir şekilde bakıyoruz. Bugün Almanya'da bir karşı devrim dalgasının yükseldiği gerçeğine rağmen, biz orada Kızıl Ekim'in yakın olduğuna olan inancımızı bir an olsun yitirmiyoruz. Büyük savaşçılar boş yere ölmediler. Onların intikamı alınacaktır. Onların ruhları haklarını alacak. Onların aziz ruhlarına seslenirken diyebiliriz ki: "Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg. Sizler artık yaşamıyorsunuz, fakat bizim aramızdasınız. Bizler sizin güçlü varlığınızı hissediyoruz. Sizin açtığınız bayrağın altında savaşmaya devam edeceğiz. Savaş saflarımızı sizin manevi heybetiniz kaplayacak! Yoldaşımız ve silah arkadaşlarımız Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg! Her birimiz, eğer gün gelir ve devrim bunu gerektirirse, sizin altında öldüğünüz bayrağın altında gözümüzü kırpmadan öleceğimize and içeriz!"

Ocak 1919

Kaynak: Leon Troçki, *Political Profiles*, New Park Publications, s. 129-142
Çeviri: Marksist Bakış, Şubat 2008

Bizim için, Liebknecht sadece bir Alman lideri değildi. Bizim için Rosa Luksemburg sadece Alman işçilerin başında bulunan Polonyalı bir sosyalist değildi. Hayır. İkisi de dünya proletaryasının yakınlarıydı ve hepimiz onlara kopmaz bir manevi bağla bağlıyız. Onlar son nefeslerine kadar, herhangi bir ulusa değil, Enternasyonal'e ait oldular.

SINIF BELLEĞİNDEN ŞANLI BİR SAYFA

TARİŞ DİRENİŞİ

Hızla kitleleşen ve militanlaşan Türkiye işçi sınıfının gösterdiği direnişlerden biri de 22 Ocak 1980'de İzmir'in Tarış İşletmelerinde DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası ile Gıda-İş Sendikası üyesi işçilerin başlattığı şanlı Tarış direnişidir.

Türkiye işçi sınıfının 1960'ların ortasından itibaren fabrika işgalleriyle başlayan, 15-16 Haziran genel direnişiyle devam eden mücadelesi 12 Mart 1972 darbesi ile kesintiye uğramasına rağmen özellikle 70'lerin ortalarından sonra yine kitlesel gücüne ulaşmasını bilmiştir. Özellikle 1977 1 Mayıs'ında Taksim meydanının da 500 bin emekçinin toplanması egemenleri rahatsız etmeye başlamış ve devrimcilere yönelik saldırısını ülkücü faşistler eliyle yürütmüştür. 12 Eylül 1980 askeri darbesine kadar hızla kitleleşen ve militanlaşan Türkiye işçi sınıfının gösterdiği direnişlerden biri de 22 Ocak 1980'de İzmir'in Tarış İşletmelerinde DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası ile Gıda-İş Sendikası üyesi işçilerin başlattığı şanlı Tarış direnişidir.

Tarış, işçi sınıfının örgütlülük ve siyasal bilinç anlamında öncü kadrolarını barındırdığı için düzenin egemenleri tarafından özel olarak hedef alınan kurumların başında geliyordu. 1979 yılı sonunda CHP hükümetten düşmüş, Adalet

Partisi(AP) başkanı Süleyman Demirel'in başkanlığında, Milli Selamet Partisi(MSP) ve MHP desteği ile 2.Milliyetçi Cephe(MC) hükümeti kurulmuştu. MC hükümeti egemen sınıfın işçi hareketine karşı kullanacağı koç başı olacaktı. Bunun için başvuracakları araçlarından başında devlete bağlı kurum ve kuruluşlar da özellikle de sınıf hareketinin güçlü olduğu yerlerde "komünizm tehlikesine" karşı olabildiğince arttırılan faşist kadrolaşma geliyordu. Tarış de bu taktiğin uygulanacağı yerlerden birisi olacaktı. MHP'li olarak bilinen militanların Tarış'e işçi olarak alınmak istenmesiyle, Tarış işçileri harekete geçerler. Tarış işçilerinin başlattığı direniş çevre fabrikalara ve işçi mahallerine yayılmış, işçi mahallerindeki direnişin boyutları egemen sınıfın hiç de beklemediği kadar sert ve uzun süreli olmuştur. Tarış direnişi, Türkiye işçi sınıfı mücadele tarihinde aynı zamanda özgün bir deneyim olarak yerini alacak ve gelecek sınıf mücadelelere ışık tutacaktır. Burjuva medyanın Tarış işletmelerinin duvarlarında "Türk askerine arkadan vur, Rus askerine selam dur!" yazılarının yazıldığı şeklindeki provokatif haberi, psikolojik savaşın başlatıldığının ve Tarış'e yapılacak baskının gerekçelerinin hazırlandığının işaretiydi. CHP ve AP "İzmir olaysız bir kent, üretimin aksaksız sürdüğü Tarış'te kimi çıkar çevreleri işçisiyle polisi karşı karşıya getirmek istiyorlar" diyerek Tarış direnişinin kırılması konusundaki ortaklıklarını, daha doğrusu düzen bekleliği konusunda ortaklıklarını ortaya koyarlar.

22 Ocak 1980'de egemen sınıf tüm güçleriyle birlikte Tarış direnişini kırmak amacıyla saldırı başlatır ve saldırılar sonucunda 50 işçi yaralanır, 600 işçi de gözaltına alınır. Saldırıdan iki gün sonra, 24 Ocak 1980 tarihinde, tekeli burjuvazinin önerileri doğrultusunda burjuva devlet ünlü 24 Ocak 1980 kararlarını alır. İşçi sınıfının direnci nedeniyle ancak 12 Eylül darbesinden sonra uygulanacak olan kararların en önemli amacı, Türkiye'nin serbest piyasa ekonomisine ve neoliberalizme entegrasyonunu sağlamaktır. Ağır yaralı arkadaşları dahil birçok gözaltı veren Tarış işçileri bunun üzerine hemen direnişe geçerler. Direnişin öne çıkardığı üç talep vardı: İş ve can güvenliğinin sağlanması, gözaltına alınan işçilerin serbest bırakılması ve işletmelerdeki zarardan polisin sorumlu olduğunun açıklanması. 31 Ocak günü DİSK bürokratları uzlaşmacı tutum takınarak direnişin sona erdirilmesine karar verdi. Bu devrimci işçi hareketine yapılmış bir

ihanetti. Oysa tüm Türkiye işçi sınıfının Tarih'le dayanışması talep edilmeliydi. İşçi hareketinin çok güçlü olduğu o dönemde bu, olmayacak şey değildi. Elbette ki sendikal bürokrasiden böyle bir şeye öncelik etmesini beklemek doğru olmayacaktır. İşçilerin sadece bir talebi, gözetimindeki işçilerin serbest bırakılması gerçekleştirildi, ama bu "olayların büyümesinden" korkan sendikal bürokrasi için kafi idi.

İşçiler bu anlaşmayı kabul etmediler. Tarih yönetimi bu sefer üretimin durdurulduğunu, 3000 işçinin işten çıkarıldığını ve bazı ünitelerin tümü tasfiye edildiği ilan etti. İşçilerse üretime devam edeceklerini duyurup fabrikadan çıkmayı reddettiler ve fabrika girişine barikat kurdular. Fabrikalardaki direniş derhal işçi semtlerine yayıldı. Gültepe, Çimentepe, Çiğli gibi işçi semtlerinde barikatlar yükseldi. Mahallere girişler ve çıkışlar emekçilerin kontrolüydü. Diğer semtlerden de direnişe katılmak için silahlarını da alıp gelen emekçilerle birlikte direnişin çapı büyüdü. Burjuva basın İzmir'de şehir savaşının yapıldığını yazıyordu. Devrimci öğrenciler de direnişe destek olmak amacıyla üniversitelerini işgal ettiler.

DİSK bürokratları, direnişin sona erdirilmesi için çağrı yaparken, TKP liderliği de işçilere yasalar çerçevesinde kalmalarını öğütüyordu. CHP de işçilere olayları sonlandırma çağrısında bulundu.

7 Şubat'ta jandarma takviyesiyle başlayan polis saldırısı sonucunda binlerce işçi gözetim altına alındı. Gözetim altına alınan işçiler için karakollar yetmeyince stadyum devreye sokuldu. Ne var ki işçilerin direnişi kırılmamıştı. Egemenler saldırılarını emekçi semtlerine kaydırarak yoğunlaştırdılar. Sokak sokak emekçiler direnişlerini sürdürdüler. Ele geçirilen sokaklardaki evlerde insanlara işkence yapılıyor, hakaretler ediliyordu. 14 Şubat günü 10 bin jandarma komandosu fabrikaya baskın düzenledi. DİSK yönetiminin uzlaşmacı tavrı yeniden kendisini gösteriyordu. Bütün bu baskılara karşı tüm

işçi sınıfını mücadeleye çağıracağına burjuva güçlere yaltaklanma telaşındaki DİSK bürokrasisi, 15 Şubat günü direnişin sonlanmasında etkili oldu. İşçi mahallelerindeki son direnişler ancak 17 Şubat günü sonlandırılabilirdi.

SONUÇ NİYETİNE

Tarih direnişi, Türkiye işçi sınıfının 1960'larda şekillenmeye başlayan düzenle bağlarını koparma ve militan mücadele geleneğinin en önemli örneklerinden birisi olarak bizlere çok önemli dersler bırakmıştır. İşçi sınıfının ayağa kalktığında neler yapabileceğinin ipuçlarını Tarih direnişi göstermiştir. Direnişin çok uzun sürmesi sınıfın direngenliğini ortaya koymakta, devlet güçleriyle silahlı bir şekilde kavga verilmesi de politik olgunlaşmayı ifade etmektedir.

DİSK bürokratları ve DİSK'i yöneten TKP, Tarih direnişi gibi radikal sınıf hareketlerine ihanet ederek 12 Eylül 1980 askeri darbesinin zeminini hazırlamıştır. Tarih direnişinin ulusal çapta büyük bir işçi kalkışmasına öncülük etmesi pekala mümkündü. Diğer taraftan devrimci Marksistler mücadelenin bu yöne evrilmesinde sendikal bürokrasinin tam tersi bir yön izleyeceğini

gayet iyi bilirler. Nitekim DİSK de bunu yaptı. İşçi sınıfının devrimci öncüsünün olmadığı durumlarda işçi sınıfının egemen sınıf karşısında nihai zaferi kazanmasının mümkün olmadığını tarih defalarca ispatlamıştır. Tarih direnişinde de durum farklı olmamıştır. Mücadele İzmir geneline yayılma da ülke genelinde sıçramalı bir işçi kalkışmasının olması için komünist öncünün varlığı şarttır. Bundan çıkarılacak sonuç, işçi sınıfı ve gençliğin devrimci Marksist öncüsünün yaratılmasının zorunlu olduğudur.

Günümüz sınıf mücadelelerinde kavga veren emekçilerin Tarih direnişinden çıkaracağı dersler bulunmaktadır. İşçiler ilk olarak burjuva çözümlere bel bağlamadan, sendikal bürokrasiye esir olmadan, kendi işkollarında ve hatta kendi işyerlerinde sıkışmadan ve politik bir sınıf hareketi karakteri kazanmadan kazanamayacaklarını ya da bunların tersini yaparak yenilgiyi garantilemiş olacaklarını bilmelidirler.

İşçi ve emekçi kitleler arasında sınıf bilincini sekteye uğratabilecek dini, etnik ve kültürel ayrışmalara kesinlikle izin verilmemelidir. Son zamanlarda tersaneler de yaşanan işçi ölümlerini mukadderata bağlayan zihniyetten kitleler uzaklaştırılmalı, gelecek güzel günler için mücadelenin en ön safında yer alınmalıdır. Bizler, gecekondularda da, fabrikalarda da, okullarda da mücadelemizi sürdürmeli, bıkmadan usanmadan kararlı bir kitle çalışması yürütmeli ve burjuvaziye alaşağı etmek için Bolşevik partimizi inşa etmek için kararlılıkla çalışmalıyız.

YAŞASIN SINIF MÜCADELEMİZ!

YAŞASIN ŞANLI TARİŞ DİRENiŞİMİZ!

Deniz Güney

Günümüz sınıf mücadelelerinde kavga veren emekçilerin Tarih direnişinden çıkaracağı dersler bulunmaktadır. İşçiler ilk olarak burjuva çözümlere bel bağlamadan, sendikal bürokrasiye esir olmadan, kendi işkollarında ve hatta kendi işyerlerinde sıkışmadan ve politik bir sınıf hareketi karakteri kazanmadan kazanamayacaklarını ya da bunların tersini yaparak yenilgiyi garantilemiş olacaklarını bilmelidirler.

